

سازمان بیمه سلامت ایران

معاونت بهداشت

دستورعمل اجرایی

برنامه

پزشک خانواده

و بیمه روستایی

صفحه	فهرست مطالب
۵	مقدمه
۷	فصل اول: کلیات برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی
۷	ماده ۱: تعاریف
۱۱	ماده ۲: ستادها و کمیته های برنامه پزشک خانواده و بیمه روستائی
۱۵	ماده ۳: هیئت امناء
۱۵	ماده ۴: کارکنان مرتبط با برنامه
۱۶	ماده ۵: شیوه استقرار برنامه پزشک خانواده در مناطق مجری بیمه روستایی
۱۸	فصل دوم: به کارگیری نیروی انسانی
۱۸	ماده ۶: تعیین نیروهای مورد نیاز تیم سلامت
۲۱	ماده ۷: اولویت در جذب اعضای تیم سلامت
۲۲	ماده ۸: روند جذب اعضای تیم سلامت
۲۲	ماده ۹: جذب نیروهای باز خرید یا بازنشسته
۲۲	ماده ۱۰: سقف سنی جذب پزشک
۲۳	ماده ۱۱: جذب در مناطق با شرایط خاص
۲۴	فصل سوم: چارچوب و شرایط قرارداد
۲۴	ماده ۱۲: عقد قرارداد شبکه بهداشت و درمان / مرکز بهداشت شهرستان و اداره کل بیمه سلامت استان
۲۴	ماده ۱۳: انعقاد قرارداد میان شبکه بهداشت و درمان و اعضای تیم سلامت
۲۵	ماده ۱۴: تعهدات شبکه بهداشت و درمان شهرستان در قبال اعضای تیم سلامت
۲۷	ماده ۱۵: انعقاد قرارداد میان شبکه بهداشت و درمان شهرستان و داروخانه
۲۹	فصل چهارم: وظایف اعضای تیم سلامت

صفحه

فهرست مطالب

۲۹	ماده ۱۶: تشکیل پرونده سلامت
۳۰	ماده ۱۷: سرکشی و نظارت (دهگردشی)
۳۰	ماده ۱۸: ثبت روزانه آمار مراجعین و ارائه گزارش ماهانه به مرکز بهداشت شهرستان
۳۱	ماده ۱۹: ارائه خدمات در قالب بسته خدمت
۳۲	فصل پنجم: ساعات کار و نحوه مرخصی اعضای تیم سلامت
۳۲	ماده ۲۰: ساعات کار اعضای تیم سلامت
۳۳	ماده ۲۱: بیتوته پزشک خانواده
۳۶	ماده ۲۲: نحوه استفاده از مرخصی اعضای تیم سلامت
۳۸	فصل ششم: دارو
۳۸	ماده ۲۳: اقلام دارویی
۳۹	ماده ۲۴: اقلام مکمل
۴۰	ماده ۲۵: راه اندازی داروخانه
۴۰	ماده ۲۶: میزان تجویز دارو
۴۱	فصل هفتم: پاراکلینیک
۴۱	ماده ۲۷: نحوه استقرار مراکز آزمایشگاهی و رادیولوژی
۴۱	ماده ۲۸: شرایط دریافت خدمات پاراکلینیک
۴۱	ماده ۲۹: سطح بندی آزمایشگاه
۴۲	ماده ۳۰: تجهیزات سطوح مختلف آزمایشگاه های بهداشتی در برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی
۴۳	ماده ۳۱: خدمات و آزمایش های سطوح مختلف آزمایشگاه های بهداشتی در برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی
۴۳	ماده ۳۲: تصویربرداری (رادیولوژی) های مورد تعهد سطح یک در مراکز خدمات جامع سلامت

صفحه

فهرست مطالب

۴۴	فصل هشتم: خدمات دهان و دندان
۴۴	ماده ۳۳: نحوه ارائه خدمات سلامت دهان و دندان
۴۴	ماده ۳۴: سطح بندی خدمات سلامت دهان و دندان از نظر ساختاری
۴۵	ماده ۳۵: تعرفه خدمات سلامت دهان و دندان
۴۵	ماده ۳۶: فرانشیز بسته خدمات سلامت دهان و دندان
۴۶	ماده ۳۷: ارائه دهندگان خدمات سلامت دهان و دندان
۴۶	ماده ۳۸: ثبت اطلاعات خدمات سلامت دهان و دندان
۴۶	ماده ۳۹: تقسیم بندی زمان کاری خدمات سلامت دهان و دندان
۴۶	ماده ۴۰: نظارت بر اجرای برنامه سلامت دهان و دندان
۴۷	ماده ۴۱: شیوه ارائه خدمات سلامت دهان و دندان
۴۸	فصل نهم: درآمدها و هزینه های مالی برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی
۴۸	ماده ۴۲: درآمدهای برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی
۵۱	ماده ۴۳: شرایط اختصاصی در آمد برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی
۵۱	ماده ۴۴: بودجه برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی
۵۲	ماده ۴۵: مبلغ سرانه و محل تامین آن
۵۳	ماده ۴۶: سهم توزیع سرانه
۵۴	ماده ۴۷: تخصیص و هزینه کرد اعتبارات
۵۵	ماده ۴۸: شیوه پرداخت سرانه خرید خدمت
۵۷	ماده ۴۹: شیوه پرداخت حقوق و مزایا
۵۸	ماده ۵۰: استانداردهای توزیع منابع اعتباری برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی
۵۹	ماده ۵۱: تعرفه ارائه خدمات دارویی
۶۰	ماده ۵۲: سهم اعتبارات خدمات پاراکلینیک

۶۱	ماده ۵۳: روش خرید خدمت در خدمات دهان و دندان
۶۱	ماده ۵۴: اجرای برنامه های فنی ادغام یافته
۶۲	فصل دهم: نظام ارجاع پزشک خانواده و بیمه روستایی
۶۲	ماده ۵۵: ارجاع در سطح یک خدمات
۶۲	ماده ۵۶: ارجاع در سطح دو خدمات
۶۳	ماده ۵۷: میانگین موارد ارجاع
۶۴	فصل یازدهم: نظام پایش و ارزشیابی
۶۴	ماده ۵۸: شیوه پایش و نظارت
۶۴	ماده ۵۹: پایش مشترک با اداره کل بیمه سلامت استان
۶۵	ماده ۶۰: مداخلات آموزشی در پایش و نظارت
۶۵	ماده ۶۱: مسئولیت اجرای برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی
۶۶	فصل دوازدهم: مکانیسم پرداخت
۶۶	ماده ۶۲: مکانیسم پرداخت پزشک
۷۷	ماده ۶۳: مکانیسم پرداخت ماما / پاراکلینیک
۸۸	ماده ۶۴: مکانیسم پرداخت دندانپزشکی
۹۱	ماده ۶۵: مکانیسم پرداخت سایر نیروهای بهداشتی
۹۱	ماده ۶۶: کارانه سایر نیروها
۹۱	ماده ۶۷: زمان اجرا
۹۲	فصل سیزدهم: پیوست ها

مقدمه

موفقیت برنامه مراقبت های اولیه بهداشتی (PHC) در قالب نظام شبکه های بهداشتی درمانی کشور و در حال حاضر با رویکرد نظام جامع و همگانی سلامت، موجب به کارگیری چهار اصل بنیانی نظام شبکه بهداشت و درمان کشور یعنی برقراری عدالت اجتماعی، همکاری بین بخشی، مشارکت مردمی و استفاده از تکنولوژی مناسب، در تمامی مراحل اجرای برنامه پزشک خانواده روستایی شد.

تصویب ماده ۹۱ در قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور و بندهای ج و د ماده ۳۲ و بند الف ماده ۳۵ و بند ج ماده ۳۸ برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور نیز تأکیدی بر استقرار بیمه سلامت با محوریت پزشک خانواده و نظام ارجاع هستند. براساس بند ۸ سیاست های کلی سلامت، ابلاغ شده توسط رهبر معظم انقلاب، افزایش و بهبود کیفیت و ایمنی خدمات و مراقبت های جامع و یکپارچه سلامت با محوریت عدالت و تأکید بر پاسخگویی، اطلاع رسانی شفاف، اثربخشی، کارآیی و بهره وری باید در قالب شبکه بهداشتی درمانی و منطبق بر نظام سطح بندی و ارجاع صورت گیرد. در تصویب نامه هیات وزیران به شماره ۱۴۲۴۳۵/ت ۴۹۸۶۳ مورخ ۱۳۹۲/۸/۲۹ با هدف بهره مندی و برخورداری مردم از خدمات پایه سلامت و کاهش پرداخت هزینه های سلامت از جیب مردم، کارگروه بررسی طرح تحول سلامت و هماهنگی دستگاههای اجرایی به منظور استقرار سامانه خدمات جامع و همگانی سلامت در کلیه روستاها، حاشیه شهرها و مناطق عشایری تشکیل شد.

براساس قانون بودجه سال ۱۳۸۴، سازمان بیمه سلامت ایران موظف گردید تا با صدور دفترچه بیمه سلامت برای تمام ساکنین مناطق روستایی، عشایری و شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر امکان بهره مندی از خدمات سلامت را در قالب برنامه پزشک خانواده و از طریق نظام ارجاع فراهم آورد. بدین ترتیب فرصتی مناسب به منظور تأمین سهولت دسترسی به خدمات سلامت برای ساکنین این مناطق پدید آمد.

در برنامه پزشک خانواده و نظام ارجاع، پزشک عمومی و تیم سلامت وی مسئولیت مدیریت سلامت افراد و خانوارهای تحت پوشش خود را بعهده داشته و پس از ارجاع فرد به سطوح تخصصی، مسئولیت پیگیری اقدامات انجام شده را نیز بعهده دارند. لذا، یکی از مهمترین وظایف پزشک خانواده ارائه خدمات جامع و همگانی سلامت است که بدون ارائه این خدمات، استفاده از اصطلاح پزشک خانواده برای ارائه صرف خدمات درمانی، کاری نابخاست. همچنین، تمامی خدمات سلامت در برنامه پزشک خانواده به جمعیت تحت پوشش به شکل فعال (Active) ارائه می شود.

محورهای زیر، مهمترین محورهای اجرای برنامه پزشک خانواده در راستای پوشش بیمه ای جمعیت روستایی، عشایری و ساکنین شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر خواهد بود:

- ساختار مناسب برای ارائه خدمات سلامت در قالب بیمه روستایی، شبکه های بهداشتی درمانی کشور است. درمورد استقرار اعضای تیم سلامت طرحهای گسترش شبکه ملاک خواهد بود.
- از سویی دیگر، ملاک در بخش خدمات بستری، موضوع سطح بندی خدمات در قالب اجرای ماده ۱۹۳ برنامه سوم توسعه یا ماده ۸۹ برنامه چهارم توسعه کشور می باشد.
- وجود بسته خدمات سلامت سطح اول که امکان ارائه خدمات با کیفیت و کمیت مناسب را توسط تیم سلامت فراهم می کند.
- تعیین جمعیت معین برای یک تیم سلامت (پزشک خانواده). با انجام بررسی های بعمل آمده کارشناسی در برنامه کشوری اصلاح نظام سلامت و در نظر گرفتن بسته خدمات پزشک خانواده، جمعیتی در حدود ۲۵۰۰ تا ۴۰۰۰ نفر به ازای هر تیم پزشک خانواده مناسب خواهد بود. بسیار ضروریست که جمعیت های روستایی در قالب جمعیت های تحت پوشش خانه های بهداشت و بدون تغییر در طرح های گسترش شبکه، تحت پوشش پزشک خانواده قرار گیرند.
- تبیین مسیر ارجاع که یکی دیگر از محورهای اصلی پزشک خانواده است، در مناطق روستایی کشور براساس شرایط منطقه، میزان دسترسی به خدمات تخصصی، طراحی راهکارهایی برای مدیریت اطلاعات از سطح متخصص به پزشک خانواده و شرایط ترابری روستایی متغیر خواهد بود. در چنین شرایطی باید ضمن رعایت کلیه نکات پیشگفت، مناسب ترین شکل ارجاع برای بیمار طراحی گردد.
- از مهمترین شیوه های ارزشیابی برنامه پزشک خانواده، سنجش میزان رضایت گیرندگان خدمت است که باید در مراحل طراحی، اجرا و ارزشیابی به عنوان یکی از محوری ترین شاخص های موفقیت برنامه بیمه روستایی و پزشک خانواده مد نظر قرار گیرد.
- اصلی ترین محور اجرای برنامه پزشک خانواده، موضوع سازوکار پرداخت و فرایند پایش عملکرد پزشک خانواده باتوجه به شاخص های سلامت است.

فصل اول: کلیات برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی

ماده ۱: تعاریف

اصطلاحات بکار برده شده در این دستورعمل به شرح زیر تعریف می گردد:

۱- پزشک خانواده

پزشک خانواده فردی است که دارای حداقل مدرک دکترای حرفه‌ای پزشکی و مجوز معتبر کار پزشکی است و عهده‌دار خدمات پزشکی سطح اول در مناطق روستائی و شهرهای زیر بیست هزار نفر می باشد و از طریق عقد قرارداد با سیستم بهداشتی درمانی در مراکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه پزشک خانواده با شرح وظایف مشخص براساس بسته خدمات سلامت به ارائه خدمت می پردازد. مسئولیت مرکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه و مدیریت تیم سلامت به عهده پزشک خانواده بوده و واگذاری آن به غیر از پزشک ممنوع می باشد.

۲- خدمات سلامت

مجموعه فعالیت‌ها و فرآیندهایی است که بستر لازم برای حصول سلامت همه جانبه را برای فرد و اجتماع فراهم می‌کند. خدمات سلامت بطور اعم در برگیرنده امور مربوط به تغذیه، بهداشت، پیشگیری، تشخیص، درمان، بازتوانی، بیمه خدمات سلامت، آموزش و تحقیقات و فناوری در حوزه‌های ذیربط و همچنین، کنترل کیفیت و ایمنی مواد و فرآورده‌های دارویی، بیولوژیک، خوردنی، آرایشی، بهداشتی و ملزومات و تجهیزات پزشکی و اثربخشی فرآورده‌های دارویی و بیولوژیک می‌باشد.

۳- خدمات جامع سلامت

ارائه هماهنگ تمامی خدمات سلامت مورد نیاز یا درخواست افراد (بیمار/ خدمت گیرنده) که شامل طیفی از مراقبت‌های ارتقای سلامت، پیشگیری از بیماری، تشخیص، درمان و مدیریت، بازتوانی، تسکینی و مراقبت‌های مزمن طولانی در منزل می‌شود و از طریق سطوح و واحدهای مختلف خدمات در نظام سلامت در طول زندگی (از بدو تولد تا مرگ) تضمین می‌شود.

۴- مراقبت‌های اولیه سلامت

خدمات اساسی سلامت است مبتنی بر روش‌های کاربردی، از نظر علمی معتبر و از نظر اجتماعی پذیرفتنی، که از طریق مشارکت کامل فرد و خانواده در دسترس جامعه قرار می‌گیرد، با هزینه‌ای که جامعه بتواند در هر مرحله از توسعه با روحیه خوداتکایی و خودگردانی از عهده آن برآید.

۵- نظام ارجاع

ارائه خدمات سلامت بصورت زنجیره ای مرتبط و تکاملی می باشد تا چنانچه مراجعه کننده ای از واحد محیطی به خدمات تخصصی تر نیاز داشت بتواند او را به سطح بالاتر ارجاع نماید و نتیجه اقدامات درمانی در سطوح بالاتر به سطوح پایین تر جهت پیگیری درمان اعلام می گردد.

۶- سطح بندی واحدهای ارائه خدمات سلامت

چیدمان واحدهای ارائه دهنده خدمات و مراقبت های سلامت به منظور دسترسی عادلانه، کم هزینه، سریع و با کیفیت مردم را به خدمات میسر می سازد.

خدمات و مراقبت های سلامت در سه سطح در اختیار افراد و جامعه تحت پوشش گذاشته می شود:

۶-۱- سطح اول: شامل خدمات / مراقبت های اولیه سلامت فرد و جامعه است. خدمات سطح اول در نقطه آغازین توسط واحدی در نظام سلامت (مرکز خدمات جامع سلامت روستایی یا مرکز خدمات جامع سلامت شهری روستایی یا شهری و خانه های بهداشت تابعه آنها طبق طرح گسترش شبکه شهرستان) ارائه می گردد. این واحد به طور معمول در جایی نزدیک به محل زندگی مردم قرار دارد، و در آن، نخستین تماس فرد با نظام سلامت از طریق پزشک خانواده یا تیم سلامت وی اتفاق می افتد.

سایر خدمات سلامت مانند خدمات دارویی، پاراکلینیک (آزمایش ها و تصویربرداری ها) و خدمات سلامت دهان و دندان و .. نیز در مراکز مجری برنامه و موسسات دولتی و غیردولتی مانند داروخانه ها، آزمایشگاه ها و مراکز تصویربرداری ارائه می شوند.

سایر خدمات از طریق ارجاع به سطح بالاتر و با پذیرش مسئولیت پیگیری و تداوم خدمات به بیمار توسط واحد ارائه دهنده خدمات سطح اول انجام می گیرد.

۶-۲- سطح دوم و سوم: شامل خدمات تخصصی و فوق تخصصی می شود که توسط واحدهای سرپایی و بستری در نظام سلامت ارائه می گردد. این خدمات شامل خدمات تشخیصی، درمانی و توانبخشی / نوتوانی تخصصی، تدبیر فوریت های تخصصی، اعمال جراحی انتخابی و اورژانس، اقدامات بالینی، خدمات دارویی و فرآورده های مربوطه، آزمایشگاهی و تصویر برداری است.

۷- بسته های خدمات سطح اول

خدمات سلامت قابل ارائه در سطح اول (ابلاغی توسط معاونت بهداشت وزارت متبوع) که توسط پزشک خانواده و تیم سلامت وی ارائه می شود.

۸- نظام پرداخت به ارائه‌کنندگان خدمات

شیوه خرید یا جبران مالی خدمات و مراقبت‌هایی که پزشکان خانواده یا تیم‌های سلامت در اختیار جمعیت یا جامعه می‌گذارند.

۹- پرداخت سرانه

روشی از شیوه خرید خدمت است که در آن، پرداخت به ازای جمعیت تحت پوشش، اعم از سالم یا بیمار، صورت می‌گیرد. در این شیوه، ریسک مالی به ارائه‌دهنده خدمت معطوف می‌شود.

۱۰- پرداخت کارانه

روشی از شیوه خرید خدمت است که در آن، پرداخت به ازای خدمات ارائه شده به مراجعه‌کنندگان صورت می‌گیرد. در این شیوه ریسک مالی به سازمان‌های بیمه‌گر منتقل می‌گردد.

۱۱- تفاهم‌نامه سطح یک خدمات بیمه روستاییان، عشایر و شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر

سندی است که به منظور تدوین قوانین و ضوابط اجرایی برنامه ارائه خدمات سطح یک بطور مشترک بین وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (معاونت بهداشت) و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان بیمه سلامت) منعقد می‌گردد.

۱۲- دستورالعمل اجرایی

منظور دستورالعمل اجرایی برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی می‌باشد که جزییات، مسوولیت‌ها و شیوه اجرای برنامه را براساس تفاهم‌نامه مشترک ارائه می‌دهد.

۱۳- قرارداد همکاری مشترک

قرارداد همکاری بین اداره کل بیمه سلامت استان با مراکز بهداشت یا شبکه‌های بهداشت و درمان شهرستان به منظور اجرای مفاد تفاهم‌نامه مشترک و دستورالعمل اجرایی منعقد گردد.

۱۴- تیم سلامت

گروهی از صاحبان دانش و مهارت در حوزه خدمات بهداشتی درمانی شامل: پزشک، دندانپزشک، کاردان یا کارشناس مامائی، پرستاری، بهداشت خانواده، مبارزه با بیماریها، بهداشت محیط و حرفه‌ای، علوم آزمایشگاهی،

رادیولوژی، بهداشتکار دهان و دندان و بهورز و سایر نیروهای مورد قرارداد که با مدیریت پزشکی خانواده بسته‌ی خدمات سطح اول را در اختیار جامعه تعریف شده قرار می‌دهند.

۱۵- مرکز خدمات جامع سلامت فعال در برنامه پزشکی خانواده

مرکزی که در آن، حداقل خدمات پزشکی در مرکز و همچنین دارو در داروخانه فعال در محدوده روستا و در شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر (به فاصله پانصد متر از مراکز مجری برنامه) ارائه شود.

۱۶- مرکز دارای بیتوته: مرکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه که در آن، حداقل خدمات پزشکی و

داروهای اورژانس ارائه می‌شود. این مرکز در فاصله ۵ کیلومتری از نزدیکترین مرکز شبانه روزی/معین/دارای بیتوته و یا بیمارستان قرارداد. با توجه به شرایط اقلیمی منطقه و دسترسی مردم، این فاصله با نظر ستاد هماهنگی استان قابل تغییر می‌باشد. لازم به ذکر است حضور سرایدار/خدمتگزار در این مراکز الزامی است.

۱۶- مرکز خدمات جامع سلامت شبانه روزی

مرکز خدمات جامع سلامت که طبق ضوابط طرح‌های گسترش شبکه تمامی واحدهای ارائه دهنده خدمات درمانی بصورت ۲۴ ساعته فعال می‌باشند.

۱۷- مرکز معین

مرکز خدمات جامع سلامت که جهت دسترسی بیمه شدگان در مراکز مجاور، تعریف و در ساعات خارج از فعالیت مرکز، خدمات پزشکی و داروهای اورژانس را ارائه می‌نماید.

۱۸- مراکز اقماری

مرکز خدمات جامع سلامت با ضریب محرومیت ۱/۸۵ و بیشتر که امکان جذب پزشکی یا ماما در شرایط معمول به هیچ عنوان مقدور نمی‌باشد.

۱۸- جمعیت تحت پوشش برنامه

شامل کلیه جمعیت ساکن (اعم از دارای دفترچه بیمه روستایی و سایر بیمه‌ها، فاقد دفترچه بیمه و افراد غیر ایرانی) در مناطق روستائی، شهرهای زیر بیست هزار نفر و عشایری می‌باشد.

همچنین براساس تبصره ۳ ماده ۳ مصوبه ۱۷۶۱۳/ت/۵۱۷۷۵ ه مورخ ۹۵ هیئت محترم دولت مبنی بر دریافت خدمت از طریق روستاییان و لزوم استمرار نظام سطح بندی برای ساکنین شهرهای با جمعیت زیر ۲۰ هزار نفر که در سال‌های اخیر به بیش از ۲۰ هزار نفر رسیده‌اند و روستاهایی که به شهرهای با جمعیت بیش از ۲۰ هزار ملحق گردیده

اند، دانشگاه / دانشکده های علوم پزشکی مکلفند نحوه سرویس دهی به ساکنین مناطق فوق الذکر را با ثبت نام این گروه ها در سامانه امید و در چارچوب تعریف شده در مصوبه فوق استمرار بخشند.

۱۹- فرانشیز خدمات

فرانشیز به کلیه خدماتی که در کتاب ارزش نسبی خدمات و مراقبت های سلامت جمهوری اسلامی ایران، مشمول تعرفه قرار گرفته اند، تعلق می گیرد.

ماده ۲: ستاد ها و کمیته های برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی

به منظور عملیاتی کردن برنامه بیمه روستایی و پزشک خانواده در سطوح ملی، دانشگاهی و شهرستانی، ستادهای هماهنگی برنامه بیمه روستایی و پزشک خانواده تشکیل می شود. در این ستادها طراحی برنامه های عملیاتی در هر سطح، ارائه راهکارهای عملی، کمک های فنی و پشتیبانی به سطوح پایین تر، نظارت بر عملکرد سطح بلافصل خود، تنظیم جریان منابع مالی به شکلی موثر و بهنگام در هر سطح، در نظر گرفتن اصول، استراتژی ها و محورهای پیشگفت در طراحی های همان سطح و سطوح پایین تر، هماهنگی با کلیه شرکای برنامه پزشک خانواده در هر سطح، طراحی نظام مدیریت اطلاعات به منظور کسب نظر مردم از نحوه اجرای برنامه و پس از استقرار، انجام تمامی فعالیت های لازم به منظور اجرای هرچه بهتر برنامه و خدمات ارائه شده، صورت می گیرد.

۱. **ستاد هماهنگی کشوری:** شامل معاون بهداشت، معاون درمان، معاون وزیر و رئیس سازمان غذا و دارو، رییس مرکز مدیریت شبکه وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، مدیرعامل و معاون سلامت سازمان بیمه سلامت ایران و معاون امور اجتماعی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور است. وظایف این ستاد عبارتند است از:

الف) نظارت بر اجرای صحیح مفاد تفاهم نامه و دستورعمل اجرائی برنامه در سطح کشور
ب) بررسی هزینه و برآورد بودجه سالانه برنامه پزشک خانواده در سطح کشور
ج) بررسی و پیگیری مشکلات ستادهای هماهنگی دانشگاه/دانشکده ها و ارائه راهکار لازم
ریاست ستاد با معاون بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دبیری آن با مدیرعامل سازمان بیمه سلامت ایران خواهد بود. محل دبیرخانه این ستاد، سازمان بیمه سلامت ایران است.

۲. **کمیته فنی کشوری برنامه پزشک خانواده و نظام ارجاع:** اعضای این کمیته را تعدادی از مدیران و کارشناسان ارشد مرتبط با برنامه از مرکز مدیریت شبکه، ادارات و دفاتر حوزه معاونت بهداشت، درمان، توسعه و

سازمان غذا و دارو وزارت متبوع، تعدادی از معاونین بهداشتی و مدیران منتخب گروه گسترش شبکه دانشگاه های علوم پزشکی و معاون بیمه سلامت ، رییس مرکز پزشکی خانواده و رییس گروه برنامه بیمه روستایی و پزشکی خانواده سازمان بیمه سلامت ایران براساس ابلاغ صادره توسط رییس مرکز مدیریت شبکه تشکیل می دهند. وظایف اصلی این کمیته عبارتند از:

الف) تهیه دستورعمل ها و بخشنامه ها و قراردادهای نمونه و ارائه تفسیر از مفاد آن در صورت لزوم

ب) بررسی مشکلات اجرایی در روند اجرای برنامه و ارائه راه حل

ج) برگزاری دوره های آموزشی و توجیهی برای ستادهمانگی دانشگاهها/ دانشکده های علوم پزشکی

د) تهیه و تدوین چک لیست برای پایش و ارزیابی برنامه

۳. کمیته ملی آموزش برنامه بیمه روستایی و پزشکی خانواده: اعضای این کمیته را مدیران و کارشناسان

مرکز مدیریت شبکه، سازمان بیمه سلامت ایران و کارشناسان ادارات کل حوزه معاونت های بهداشت و درمان و معاونت آموزشی و سازمان غذا و دارو تشکیل می دهند. محل دبیرخانه این کمیته در مرکز مدیریت شبکه می باشد و دارای شرح وظایف زیر است:

الف) طراحی شیوه نامه آموزشی برای نیروهای درگیر اجرای برنامه

ب) تهیه و تدوین بسته آموزشی براساس بسته های خدمت سلامت

ج) نظارت و ارزشیابی اجرای برنامه آموزشی دانشگاهی

۴. کمیته ملی سیاست گذاری دارو و ملزومات پزشکی و دارویی برنامه پزشکی خانواده: اعضای

این کمیته را مدیران و کارشناسان مرکز مدیریت شبکه ،سازمان بیمه سلامت ایران و مسئول دارویی معاونت بهداشت، نماینده معاونت درمان و نماینده سازمان غذا و دارو تشکیل می دهند. شرح وظایف این کمیته عبارت است از:

الف) سیاستگذاری و تدوین اقلام دارویی مورد نیاز جهت اجرای برنامه

ب) تدوین و استاندارد سازی تجهیزات مورد نیاز جهت اجرای برنامه

ج) نظارت و ارزشیابی بر عملکرد کمیته بررسی نسخ در دانشگاه

تبصره: بر حسب نیاز کمیته می تواند برای اخذ نظر کارشناسی از صاحب نظران دانشگاهی حسب مورد دعوت بعمل آورد.

۵. ستاد هماهنگی دانشگاه/ دانشکده: ستاد هماهنگی دانشگاه/ دانشکده به منظور بررسی و ارزیابی روند فعالیت ها حداقل هر ۳ ماه یکبار تشکیل می شود و گزارش عملکرد خودرابه ستاد هماهنگی کشوری ارسال می کند. تصمیمات این کمیته با توافق جمعی (اکثریت آرا) و طی صورتجلسه با امضای تمامی حاضرین در جلسه، مصوبه استانی/ شهرستانی تلقی شده و برای طرفین لازم الاجرا خواهد بود. در صورت عدم توافق جمعی، موضوع به ستاد هماهنگی کشوری منعکس و تصمیمات آن برای استان/ شهرستان مربوط لازم الاجراست.

اعضای این ستاد عبارتند از: رئیس دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی، مدیرکل بیمه سلامت استان، معاونین بهداشت و درمان دانشگاه/ دانشکده، مدیر گروه گسترش شبکه دانشگاه/ دانشکده، معاون بیمه سلامت، رئیس اداره نظارت یا اسناد پزشکی و مسئول امور روستائیان بیمه سلامت استان و مدیرکل امور اجتماعی استانداری در مراکز استانها و فرماندار در دانشگاه های مستقر در شهرستان هایی که مرکز استان نیستند. در تمامی دانشگاه ها/ دانشکده ها، ریاست ستاد به عهده رئیس دانشگاه/ به عهده مدیرکل بیمه سلامت استان است. بر حسب مورد معاونت توسعه مدیریت و منابع، معاونت غذا و دارو و معاونت آموزشی دانشگاه در جلسات ستاد هماهنگی حضور می یابند.

تبصره: ستاد هماهنگی دانشگاه/ دانشکده نمی تواند خارج از چارچوب تفاهم نامه و اصول کلی آن تصمیم گیری کند.

وظایف اصلی این ستاد عبارتست از:

- الف) بررسی هرگونه ابهام، درخواست، انتقاد، پیشنهاد، سوال یا استفسار از سطح شهرستان درباره بیمه روستائیان، پزشک خانواده و نظام سطح بندی و ارجاع و اعلام مصوبات نهایی
- ب) اتخاذ تصمیم درباره موارد مهمی که در سطح شهرستان قابل حل نیست
- ج) تصمیم گیری درباره موارد اختلاف بین اداره بیمه سلامت و مرکز بهداشت شهرستان
- د) سیاستگذاری و تصمیم گیری در خصوص اجرای برنامه پزشک خانواده در سطح دانشگاه/ دانشکده براساس تفاهم نامه و دستورعمل اجرائی برنامه
- ه) تحلیل هزینه های برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی

۶. ستاد هماهنگی شهرستان: اعضای این ستاد شامل مدیرشبکه، رئیس مرکز بهداشت یا جانشین وی، مسئول واحد گسترش شبکه (معاون درمان یا یکی از روسای بیمارستان یا بیمارستان های موجود در شبکه بهداشت و درمان شهرستان و نماینده معاونت غذا و دارو حسب مورد بصورت میهمان) و رئیس اداره نظارت بیمه سلامت استان، کارشناس مسئول بیمه روستایی و رئیس اداره بیمه سلامت شهرستان و فرماندار یا نماینده تام الاختیار ایشان می باشد. ابلاغ اعضای ستاد با دو امضاء مدیرشبکه بهداشت و درمان شهرستان و مدیرکل بیمه سلامت استان صادر می

شود. رییس و دبیر ستاد هماهنگی شهرستان در اولین جلسه تشکیل ستاد تعیین می شوند. زمان برگزاری جلسات ماهانه یکبار می باشد.

وظایف اصلی این ستاد عبارتست از:

- الف) هماهنگی و نظارت بر جذب نیرو و انعقاد قرارداد شبکه بهداشت و درمان شهرستان با اعضای تیم سلامت
- ب) هماهنگی و نظارت بر برگزاری دوره های آموزشی در ابتدای و حین کار
- ج) هماهنگی و نظارت بر روند اجرای برنامه و گزارش آن به ستاد استانی
- د) هماهنگی و نظارت بر اجرای مفاد کامل دستورعمل اجرایی و تفاهم نامه
- ه) ارائه گزارشات عملکردی و اعتباری برنامه به سطوح بالاتر
- و) برقراری تعامل بین سطوح ارائه خدمت سلامت اول و دوم یا بالاتر
- ز) ارسال مشکلات غیرقابل حل به ستاد استان و پیگیری آنها
- ح) تحلیل هزینه های برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی

ماده ۳: هیئت امناء

در تمامی روستاها و شهرهای محل استقرار مراکز بهداشتی درمانی مجری برنامه بیمه روستایی و پزشک خانواده، هیات امنایی متشکل از افراد زیر حداقل فصلی یکبار تشکیل می گردد: دهیار، ۱ یا ۲ نفر نماینده شورای اسلامی روستا/ شهر، مدیر یا معلم مدرسه روستا، ۲ نفر از معتمدین روستا، ۱ نفر نماینده شورای حل اختلاف دادگستری (در صورت وجود)، ۱ نفر بهورز و ۱ نفر پزشک روستا که سرپرستی این هیات با پزشک مسئول مرکز خدمات جامع سلامت می باشد و بنا به صلاحدید منطقه می توان افرادی را به آن اضافه کرد. درمورد شهرهای با جمعیت کمتر از ۲۰ هزار نفر، به جای دهیار، بخشدار به عنوان عضو هیات امناء انتخاب می شود. اختیارات هیات امنای روستا عبارتست از: برگزاری نشست های جمعی با مردم روستا به منظور اطلاع رسانی و آموزش برنامه بیمه روستایی توسط پزشک و مسئولین شبکه شهرستان، هماهنگی با بخشدار، فرماندار و اطلاع رسانی به آنها درمورد شاخص های سلامت منطقه، جلب مشارکت های مردمی/ خیرین، وضعیت ساختار جمعیت، و حل مشکلات اجرایی موجود در برنامه مثل تهیه و توسعه مکان مناسب برای بیتوته پزشک و کارکنان و ...

ماده ۴: کارکنان مرتبط با برنامه

نیروهای درگیر در اجرای برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی علاوه بر اعضای تیم سلامت شامل موارد ذیل می باشند:

۱. کلیه کارکنان شاغل در مرکز خدمات جامع سلامت اعم از قراردادی، رسمی، پیمانی، طرحی و پیام آور که در برنامه بیمه روستایی به کار گرفته شده اند.
- تبصره: ضمن تذکر در خصوص الزام تعیین تکلیف جمعیت شهری زیر ۲۰ هزار نفر توسط شبکه بهداشت و درمان شهرستان، در شرایطی که تیم پزشک خانواده ارائه دهنده خدمت به جمعیت روستایی در مرکز خدمات جامع سلامت شهری روستایی مستقر گردد و جمعیت شهری نیز جزء قرارداد با بیمه نباشد (شهرهای بالای ۲۰ هزار نفر)، به هیچوجه نباید جمعیت شهری و روستایی تحت پوشش این مرکز بین پرسنل مرکز تقسیم شود. باید همکاری کامل بین پرسنل برای ارائه خدمت به کل جمعیت برقرار باشد و کارانه ای براساس ضریب عملکرد کل پرسنل مرکز (غیر از افراد طرف قرارداد) بین همه آنها توزیع گردد.
- تاکید می گردد در چنین شرایطی به ازای جمعیت طرف قرارداد باید نیروی پزشک و مامای موردنیاز را تامین کرد و برای جمعیت شهری نیز به تعداد پزشکان افزود بطوری که ناچار نباشیم جمعیت تحت پوشش یک پزشک را بیش از ۴۰۰۰ نفر قرار دهیم.

۲. تمام کارکنان شاغل در واحدهای مختلف تخصصی و پشتیبانی ستادی در مرکز بهداشت شهرستان که در اجرای برنامه بیمه روستایی و پزشک خانواده همکاری دارند.
۳. تمام کارکنان شاغل در واحدهای مختلف تخصصی و پشتیبانی ستادی در مرکز بهداشت استان (دانشگاه/ دانشکده) که در اجرای برنامه بیمه روستایی و پزشک خانواده همکاری دارند.
۴. تمام کارکنان شاغل در معاونت توسعه دانشگاه که بطور مستقیم برای تسهیل در اجرای برنامه پزشک خانواده و برنامه بیمه روستایی فعالیت می کنند و وظایف تعیین شده در بخشنامه های صادره از سوی کمیته هماهنگی مشترک برنامه بیمه روستایی و پزشک خانواده را درمورد شیوه پرداخت ها و انعقاد قراردادها انجام می دهند.
۵. تمام کارکنان شاغل در معاونت بهداشت وزارت متبوع که برای سیاست گذاری، نظارت و تسهیل در اجرای برنامه پزشک خانواده و برنامه بیمه روستایی فعالیت می کنند و وظایف تعیین شده در بخشنامه های صادره از سوی کمیته های مشترک برنامه بیمه روستایی و پزشک خانواده را انجام می دهند.

ماده ۵: شیوه استقرار برنامه پزشک خانواده در مناطق مجری بیمه روستایی

با تکیه بر اصل سطح بندی خدمات بهداشتی درمانی، تمامی مناطق روستایی و شهری کشور در قالب طرح های گسترش شبکه بهداشت و درمان قرار دارند. این بدان معناست که در دفترچه های طرح گسترش شبکه هر شهرستان، برای تمامی روستاها و شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر و کلاً" برای تمام مناطقی که جمعیت در آن، ساکن است، در سطح شهرستان، شیوه دریافت خدمت کاملاً تعیین شده است و در دفترچه طرح گسترش آن شهرستان مشخص می باشد. در واقع، یک روستا در شهرستان از شمول چهار حالت ممکن زیر خارج نیست:

۱- روستای اصلی: روستایی که طبق دفترچه های طرح گسترش، دارای خانه بهداشت یا پایگاه بهداشت روستایی است. این روستا، روستای اصلی نام دارد. برخی از این روستاها می توانند محل استقرار مرکز خدمات جامع سلامت روستایی نیز باشند. معمولاً یک یا چند خانه بهداشت، تحت پوشش یک مرکز خدمات جامع سلامت فعالیت می کنند. در صورت نزدیکی خانه بهداشت به منطقه شهری ممکن است آن خانه بهداشت تحت پوشش مرکز خدمات جامع سلامت شهری قرار گیرد که در این شرایط به آن مرکز، مرکز خدمات جامع سلامت شهری روستایی گفته می شود.

۲- روستای قمر: روستایی که طبق دفترچه های طرح گسترش، محل استقرار مرکز خدمات جامع سلامت روستایی یا خانه بهداشت نبوده ولی تحت پوشش خانه بهداشت می باشد و فاصله کمتر از شش کیلومتر با خانه بهداشت دارد.

۳- روستای سیاری: به برخی از روستاها گفته می شود که خدمات توسط تیم سیار (سیاری خانه بهداشت، سیاری مرکز خدمات جامع سلامت یا سیاری مرکز بهداشت شهرستان) به جمعیت ساکن در آنها ارائه می گردد و فاصله بیشتر از شش کیلومتر با خانه بهداشت دارد.

۴- روستای مستقیم به شهر: روستاهایی که مستقیماً" و بدون واسطه خانه بهداشت در پوشش یک مرکز خدمات جامع سلامت شهری روستایی قرار دارند. معمولاً" این روستاها در حاشیه شهرها واقع شده اند و از آنجا که مسیر حرکت جمعیت به سمت شهر است و اغلب جمعیت قابل توجهی نیز ندارند، مستقیماً" در پوشش نزدیکترین مرکز خدمات جامع سلامت مستقر در منطقه شهری قرار می گیرند.

فصل دوم: به کارگیری نیروی انسانی

ماده ۶: تعیین نیروهای مورد نیاز تیم سلامت

معیار تعیین اعضای تیم سلامت جمعیت کل تحت پوشش برنامه است. براین اساس تعداد پرسنل مورد نیاز تیم سلامت بشرح زیر می باشد:

۱- **پزشک:** برای ارائه خدمت در هر مرکز به ازای هر ۴۰۰۰ نفر جمعیت تحت پوشش یک پزشک تعیین می گردد. برای جمعیت بیش از ۴۰۰۰ نفر تا سقف ۸۰۰۰ نفر به دو پزشک و برای جمعیت بیش از ۸۰۰۰ نفر تا سقف ۱۲۰۰۰ نفر به سه پزشک و ... نیاز خواهد بود.

تبصره ۱: چنانچه کل جمعیت مرکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه، بیش از ۴۰۰۰ نفر باشند که ۲ یا چند پزشک برای آن مرکز نیاز است، می بایست جمعیت تا حد امکان به تساوی بین پزشکان آن مرکز تقسیم و مشخص گردد که هر پزشک، مسئول کدام خانوارها است.

تبصره ۲: وجود حداقل یک پزشک جانشین در هر مرکز بهداشت شهرستان الزامی می باشد و ضروری است مرکز بهداشت شهرستان به ازای هر ۱۱ پزشک خانواده، با یک پزشک دیگر نیز به عنوان پزشک جانشین قرارداد منعقد نماید. این پزشکان در ایام معمول باید در مراکز موردنیاز (با نظر مرکز بهداشت شهرستان) همکاری لازم با سایر پزشکان را داشته باشند. در استفاده از پزشک جانشین، مدیریت مرخصی پزشکان خانواده، با مرکز بهداشت شهرستان است تا همزمان دو مرکز نیاز به پزشک جانشین واحد نداشته باشد. بدیهی است در مراکز چند پزشکه در صورت مرخصی پزشکان، علیرغم پوشش توسط سایر پزشکان مرکز، بدلیل عدم تناسب جمعیت به تعداد پزشک، مشمول تعدیلات جمعیتی می گردد. پزشکان جانشین کلیه فعالیت های پزشک خانواده اصلی را می بایست انجام دهند.

تبصره ۳: به هیچ وجه نباید جمعیت بیش از ۵۰۰۰ نفر را تحت پوشش یک پزشک قرار داد.

۲- **ماما:** به ازای هر ۷۰۰۰ نفر جمعیت تحت پوشش، باید یک ماما تعیین کرد.

تبصره ۱: به هیچ وجه نباید جمعیت بیش از ۷۰۰۰ نفر را تحت پوشش یک ماما قرار داد.

تبصره ۲: در مناطق محروم که امکان جذب ماما/ پرستار وجود ندارد، ستاد هماهنگی استان موظف است پیشنهادات مبنی بر جذب نیروی جایگزین را به مرکز مدیریت شبکه و سازمان بیمه سلامت ارسال نماید.

تبصره ۳: در صورت نبود امکان جذب ماما در یک مرکز، در مراکز خدمات جامع سلامت فعال و مجری برنامه پزشک خانواده که واحد تسهیلات زایمانی ضمیمه دارند، می توان از مامای تسهیلات زایمانی استفاده کرد. در این

صورت، چنانچه نیروی کار بهیار یا پرستار در مرکز وجود نداشته باشد، می توان به جای ماما با یک نفر پرستار قرارداد منعقد نمود. همچنین، چنانچه به بیش از یک ماما در مرکز نیاز باشد و در صورت نبود داوطلب مامایی، می توان به عنوان نفر دوم، بنابه صلاحدید مرکز بهداشت شهرستان و با اطلاع کتبی به اداره کل بیمه سلامت استان و به شرط متوقف نشدن ارائه خدمات مامایی، از نیروی پرستار استفاده کرد. در صورت نبود امکان جذب ماما در یک مرکز، جایگزینی حداکثر تا سقف ۵٪ تعداد ماماهاى تیم سلامت شهرستان با پرستاران به نحوی که ارایه خدمات مامایی متوقف نشود و با اطلاع اداره کل بیمه سلامت استان مربوطه، بلامانع است.

تبصره ۴: چنانچه امکان جذب نیروی انسانی پرستار یا بهیار جهت انجام امور تکنیکی درمان از قبیل تزریقات عضلانی، وریدی، پانسمان و سرم تراپی وجود نداشته باشد دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی می تواند نسبت به بکارگیری نیروی انسانی ماما پس از طی دوره آموزشی کوتاه مدت در مرکز آموزش بهورزی و یا بیمارستان شهرستان و صدور گواهی مربوطه جهت انجام امور مذکور اقدام نماید.

تبصره ۵: ماما به هیچوجه جایگزین دیگر نیروهای بهداشتی تیم سلامت در مرکز خدمات جامع سلامت نخواهد بود. به کارگیری نیروی کاردان/کارشناس بهداشتی (از جمله بهداشت خانواده، بهداشت محیط و حرفه ای، مبارزه با بیماریها، بهیار و پرستار) در مراکز و براساس دفاتر طرح گسترش شبکه شهرستان الزامی است. دانشگاه موظف است نسبت به جذب نیروهای بهداشتی مورد نیاز در بازه زمانی مناسب اقدام نماید. همچنین به منظور رفع کمبود نیروی بهداشتی مورد نیاز می توان از محل جذب سایر نیروهای مورد نیاز تیم سلامت برابر ضوابط مربوطه اقدام نمود. بدیهی است بر این اساس به کارگیری مامای تیم سلامت به عنوان پذیرش بیماران، بهورز، نمونه گیری آزمایشات و سایر وظایف تعیین شده خارج از بسته خدمتی ممنوع می باشد.

تبصره ۶: برای مراکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه که جمعیت کمتر از ۴۰۰۰ نفر در پوشش خود دارند، حداقل یک پزشک و یک ماما باید در نظر گرفت. در مناطقی که مراکز خدمات جامع سلامت با جمعیت کمتر از ۲۰۰۰ نفر دارند، می توان از پزشک و ماما به صورت سه روز در هفته در این مراکز طی روزهای مشخص استفاده نمود. بدیهی است می بایست باقی روزهای هفته در مراکز مشابه و یا همان مرکز حضور یابند. همچنین از پزشک و مامای ثابتی در این مراکز استفاده گردد.

تبصره ۷: وجود حداقل یک مامای جانشین در هر مرکز بهداشت شهرستان الزامی می باشد و ضروری است مرکز بهداشت شهرستان به ازای هر ۱۱ ماما، با یک مامای دیگر نیز به عنوان مامای جانشین قرارداد منعقد نماید. این ماما ها در ایام معمول باید در مراکز موردنیاز (با نظر مرکز بهداشت شهرستان) همکاری لازم با سایر ماما ها را داشته باشند. در استفاده از مامای جانشین، مدیریت مرخصی ماما های خانواده، با مرکز بهداشت شهرستان است تا همزمان دو مرکز نیاز به مامای جانشین واحد نداشته باشد.

۳- دندانپزشک/ بهداشتکار دهان و دندان: تعداد دندانپزشک/ بهداشتکار دهان و دندان مورد نیاز برای ارائه خدمت به ازای حداقل تا ۱۵ هزار نفر جمعیت تحت پوشش بیمه روستایی (در یک یا چند مرکز خدمات جامع سلامت) یک دندانپزشک/ بهداشتکار دهان و دندان تعیین می گردد.

۴- آزمایشگاه: نیروی آزمایشگاهی مورد نیاز برای ارائه خدمت به ازای هر ۷۰۰۰ نفر جمعیت تحت پوشش یک نفر نیروی کاردان یا کارشناس آزمایشگاه تعیین می گردد.

۵- رادیولوژی: در مراکزی که دارای واحد رادیولوژی فعال هستند، حداقل یک نفر نیروی کاردان یا کارشناس رادیولوژی تعیین می گردد.

۶- مراقب سلامت دهان (دستیار دندانپزشک): به ازای هر دندانپزشک/ بهداشتکار دهان و دندان، که حداقل ۴ ساعت خدمات فعال روزانه داشته باشد یک نفر مراقب سلامت دهان با اولویت کاردان بهداشت دهان و پرستاری دندانپزشکی و در صورت نبود این نیروها، یک نفر نیروی بومی با حداقل مدرک دیپلم و گواهی آموزشی طی شده مورد تایید معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی تعیین می گردد. این فرد بایستی در موارد دهگردشی همراه دندانپزشک/ بهداشتکار دهان و دندان حضور یابد.

۷- سایر نیروی انسانی مورد نیاز تیم سلامت جهت به کارگیری در برنامه پزشک خانواده: علاوه بر نیروهای فوق الذکر سایر نیروی انسانی مورد نیاز تیم سلامت شامل موارد زیر می باشد.

- پرستار/ بهیار

- کاردان/ کارشناس بهداشت خانواده و مبارزه با بیماریها (مراقب سلامت ناظر)

- کاردان/ کارشناس بهداشت محیط و حرفه ای

جذب پرسنل سایر نیروهای بهداشتی مورد نیاز بر اساس ضوابط این دستور عمل با رعایت دو شرط زیر امکان پذیر می باشد:

الف) جذب نیرو در سقف اعتبارات در نظر گرفته شده در تفاهم نامه (از محل بند ج ماده ۴ تفاهم نامه برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی)

ب) تکمیل حداقل ۵۰ درصد از کلیه پست های مصوب بلاتصدی نیروهای بهداشتی در مراکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه پزشک خانواده روستایی بر اساس چارت تشکیلاتی تبصره: به کارگیری هر گونه نیروی انسانی با عناوین غیر از اعضای تیم سلامت برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی و خارج از مفاد این دستور عمل ممنوع می باشد.

ماده ۷: اولویت جذب اعضای تیم سلامت

اولویت جذب پزشک و دندانپزشک و ماما به ترتیب عبارتست از:

۱- پزشکان یا دندانپزشکان یا ماماهاى استخدامى شاغل در مرکز (رسمی و پیمانی)

۲- پزشکان یا دندانپزشکان یا ماماهاى بخش خصوصى طرف قرارداد و فعال در محل

۳- سایر پزشکان، دندانپزشکان یا ماماهاى که براساس فراخوان و ضوابط تعیین شده توسط مرکز بهداشت استان ثبت نام می کنند.

۴- پزشکان، دندانپزشکان طرحی، پیام آور و ماماهاى طرحی

تبصره ۱: اولویت جذب نیروی آزمایشگاه و رادیولوژی نیز به همین نحو می باشد.

تبصره ۲: تحت شرایط استثنایی و فقط با نظر معاون بهداشتی دانشگاه/ دانشکده می توان از پزشک استخدامی (رسمی/ پیمانی) که مایل به فعالیت در این برنامه نیست به عنوان پزشک جایگزین در زمان نبود سایر پزشکان شاغل استفاده کرد. این امر برای پزشکان پیام آور و مشمول قانون طرح نیروی انسانی صدق نمی کند و حضور آنان در صورت نیاز مرکز بهداشت شهرستان در این برنامه اجباری است.

ماده ۸: روند جذب اعضای تیم سلامت

با توجه به تبصره ۶ ماده ۳۱ آئین نامه اداری، استخدامی کارکنان غیر هیئت علمی، جذب نیروی انسانی برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی با معرفی معاونت بهداشتی دانشگاه پس از انجام مصاحبه، جهت طی مراحل بعدی به کارگیری و گزینش از طریق معاونت توسعه مدیریت و منابع انسانی دانشگاه انجام می شود.

تبصره ۱: نظر به اینکه قرارداد کارکنان قراردادی برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی بر اساس مفاد دستور عمل تبصره ۳ ماده ۲ آئین نامه اداری، استخدامی و تشکیلاتی اعضای غیر هیئت علمی سال ۱۳۸۶ می باشد، کلیه مواردی که در دستور عمل اجرایی برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی پیش بینی نگردیده است تابع ضوابط مندرج در دستور عمل فوق الذکر خواهد بود.

تبصره ۲: در برنامه بیمه روستایی، در خصوص پزشکان تیم سلامت که از هر طریق ممکن (قرارداد با مرکز بهداشت شهرستان یا در قالب رابطه استخدامی با مرکز بهداشت شهرستان و ...) به عنوان پزشک خانواده مشغول خدمت به مردم روستایی و عشایری یا شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر می شوند، اجازه فعالیت در بخش خصوصی حرف پزشکی (مطب، درمانگاه، مراکز پیش بیمارستان، بیمارستان، مرکز درمان سوء مصرف مواد و ...) را نخواهند داشت ولی مجوز مطب آنها نباید ابطال گردد. دانشگاه نیز اجازه ندارد از این پزشکان در مراکز پیش بیمارستانی و بیمارستانها در ساعات غیراداری استفاده کند. بر همین اساس می بایست در مورد پزشکان به منظور اطلاع از وضعیت اشتغال آنها قبل از انعقاد قرارداد، از معاونت درمان دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی درمورد وضعیت مطب، کلینیک و ... آنان استعلام گردد.

ماده ۹: جذب نیروهای بازخرید یا بازنشسته

به کارگیری افراد بازخرید یا بازنشسته شده در برنامه پزشک خانواده ممنوع است به استثناء مقامات، اعضای هیات علمی، ایثارگران، فرزندان شهدا و فرزندان جانبازان هفتاد درصد و بالاتر در دستگاه های اجرایی یا دارای ردیف یا هر دستگاهی که بنحوی از انحا از بودجه کل کشور استفاده می کند.

ماده ۱۰: سقف سنی جذب پزشک

دانشگاه مجاز است پزشکان مشمول برنامه پزشک خانواده را طبق بند الف ماده ۳۴ آئین نامه اداری استخدامی کارکنان غیر هیئت علمی حسب ضرورت تا سن ۵۰ سالگی بصورت قراردادی در بدو ورود به کارگیری کند بدیهی است سنوات خدمت اشتغال نامبرده در برنامه مذکور به سقف سنی پیشگفت اضافه می شود. تعیین سقف سنی جهت سایر نیروها طبق ضوابط آئین نامه اداری استخدامی اعضای غیر هیئت علمی دانشگاه های علوم پزشکی می باشد.

ماده ۱۱: جذب در مناطق با شرایط خاص

در مراکز اقماری به شرط موافقت ستاد هماهنگی دانشگاه و امکان تامین منابع مالی از سوی دانشکده/ دانشگاه و تایید معاونت بهداشت وزارت متبوع، میتوان از نوع قرارداد اقماری (۱۵ روز کاری در ماه برای هر پزشک/ ماما) استفاده کرد، تعیین و فعالیت مراکز اقماری و روزهای حضور تیم سلامت، خارج از ضوابط مذکور به هر شکل ممکن ممنوع می باشد.

فصل سوم: چارچوب و شرایط قرارداد

ماده ۱۲: عقد قرارداد شبکه بهداشت و درمان / مرکز بهداشت شهرستان و اداره کل بیمه سلامت

استان

قرارداد مابین شبکه/ مرکز بهداشت و درمان شهرستان و اداره کل بیمه سلامت استان سالانه براساس تغییرات جمعیت دارای دفترچه بیمه روستاییان تجدید خواهد شد. ماخذ آمار این جمعیت سازمان بیمه سلامت ایران است و در مواردی که رقم اعلام شده سازمان بیمه سلامت ایران با سرشماری ابتدای سال خانه های بهداشت اختلاف داشته باشد، موضوع باید مجدداً توسط مرکز بهداشت شهرستان بررسی گردد و در همین زمان باید جمعیت اصلاح شده به تفکیک شهرستان و برحسب جمعیت روستایی و شهری به مرکز مدیریت شبکه نیز اعلام شود.

تبصره ۱: انعقاد قرارداد برای ارائه خدمات به جمعیت ساکن در شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر باید از همان الگوی سرانه جمعیت روستایی تبعیت کند. ملاک آمار جمعیت بیمه شدگان (صندوق روستایی) در سال جاری، امور بیمه گری سازمان بیمه سلامت می باشد و ملاک جمعیت ساکن در سال جاری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشد.

تبصره ۲: سازمان بیمه سلامت ایران موظف است نسبت به تامین به موقع دفترچه های بیمه اقدام کند. ارائه دفترچه بیمه روستاییان در سطح اول خدمات برای دریافت خدمات درمانی، دارویی و پاراکلینیکی ضرورت دارد و باید اوراق مربوطه از دفترچه جدا شده و به سازمان ارائه گردد.

تبصره ۳: تایید معاون بهداشتی دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی برای انعقاد قرارداد همکاری بین اداره کل بیمه سلامت استان و شبکه/ مرکز بهداشت شهرستان ضرورت دارد.

ماده ۱۳: انعقاد قرارداد مابین مرکز بهداشت شهرستان و اعضای تیم سلامت

با کلیه نیروهای به کارگیری شده در برنامه اعم از نیروهای آزاد (بر اساس تبصره ۵ ماده ۳۱ آیین نامه اداری و استخدامی کارکنان غیر هیئت علمی دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی)، رسمی، پیمانی، طرحی و پیام آور می بایست قرارداد همکاری انجام شده و به امضاء طرفین برسد.

تبصره: انعقاد قرارداد با اعضای تیم سلامت صرفاً از سوی مرکز بهداشت شهرستان خواهد بود.

امکان عقد قرارداد پاره وقت با پزشکان تیم سلامت مقدور نمی باشد.

ماده ۱۴: تعهدات مرکز بهداشت شهرستان در قبال اعضای تیم سلامت

تعهدات مرکز بهداشت شهرستان در قبال اعضای تیم سلامت به شرح زیر می باشد:

- ۱- ارائه یک نسخه از قرارداد و دستورعمل اجرایی برنامه به پزشک خانواده و اعضای تیم سلامت طرف قرارداد
- ۲- ارائه آموزش لازم براساس دستورالعملها، بسته های خدمت و راهنماهای بالینی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به پزشک خانواده و سایر اعضای تیم سلامت
تبصره: اولویت انجام آموزش با روش غیر حضوری می باشد.
- ۳- برگزاری دوره آموزشی ۳ روزه با هدف شناخت نظام شبکه و وظایف تیم سلامت و دستورعمل اجرایی برنامه پزشک خانواده برای اعضای تیم سلامت و صدور گواهی مربوط به این دوره. لازم است تمهیدات لازم جهت ارائه آموزش ها در مرکز مجری برنامه منتخب شبکه بهداشت و درمان دانشگاه انجام گردد.
- ۴- برقراری تمهیدات لازم برای معرفی پزشک و تیم سلامت و برقراری ارتباط با مردم به روستا در ابتدای کار هر پزشک خانواده
- ۵- تامین، تعمیر و تجهیز فضای فیزیکی ارائه خدمات پزشک خانواده در مناطق روستایی و شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر
تبصره: دانشگاه/ دانشکده موظف است فهرست تجهیزات فنی اساسی و تعمیرات ضروری موردنیاز برای مراکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه و خانه بهداشت را به تفکیک نام مرکز و برآورد اعتبار براساس سرانه به مرکز مدیریت شبکه اعلام کند.
- ۶- برگزاری دوره آموزشی در خصوص قوانین بیمه ای، نحوه تجویز نسخ و ارجاع بیماران برای این افراد و صدور گواهینامه آموزشی
تبصره ۱: برگزاری انجام این دوره آموزشی در تعهد اداره بیمه سلامت می باشد.
تبصره ۲: زمان حضور پزشکان در دوره آموزشی بیمه نباید به عنوان غیبت محسوب گردد.
- ۷- اطلاع رسانی به جمعیت تحت پوشش در خصوص نرخ تعرفه ویزیت پزشک، نظام ارجاع و سایر خدمات قابل ارائه در مرکز در تمام ساعات شبانه روز با همکاری دهیار/بخشدار
تبصره: جهت اطلاع رسانی درج این موارد در تابلو اعلانات مرکز الزامی می باشد.
- ۸- پزشکان خانواده، بهورزان و سایر اعضای تیم پزشک خانواده باید آموزش ببینند تا در شرایط فوریت های پزشکی برای مراجعه کننده به واحد ارائه خدمت، در اسرع وقت با مرکز فوریت های پزشکی ۱۱۵ تماس بگیرند تا افراد نیازمند به نزدیکترین واحد درمانی و بیمارستانی انتقال یابند.
- ۹- پزشکان خانواده و اعضای تیم آنها موظفند به مردم تحت پوشش خود آموزش دهند تا در شرایط نیاز به اقدام فوری با شماره تلفن ۱۱۵ تماس بگیرند. در این آموزش باید مشخص شود که بیماران در چه شرایطی می توانند

مستقیماً خدمات را از طریق اورژانس ۱۱۵ دریافت کنند و درچه شرایطی باید از طریق پزشک خانواده خود اقدام نمایند.

۱۰- چنانچه میانگین مراجعین روزانه به یک پزشک خانواده برای مدت یک ماه بالغ بر ۷۰ نفر شود، باید موضوع از طریق مرکز بهداشت شهرستان به ستاد هماهنگی شهرستان برای بررسی و پیشنهاد ارائه طریق، ارجاع گردد. در اینصورت پس از بررسی علل کثرت مراجعات، گزارشی تهیه و برای ستاد هماهنگی استان ارسال گردیده، ستاد هماهنگی استان پس از بررسی مورد یکی از اقدامات زیر را انجام می دهد:

- ✓ چنانچه به ازای هر پزشک جمعیت بیش از ۵۰۰۰ نفر باشد، کم کردن جمعیت تحت پوشش هر پزشک با تسریع در جذب پزشک جدید
- ✓ چنانچه جمعیت در محدوده کمتر از ۵۰۰۰ نفر باشد استفاده از تمام امکانات محلی برای فرهنگ سازی و آموزش عمومی مردم
- ✓ احاله موضوع بررسی علل بار مراجعه بالا به مرکز تحقیقاتی یا گروه آموزشی - تحقیقاتی (HSR) مرتبط در هر دانشکده/دانشگاه
- ✓ لازم است نتایج بررسی از علل افزایش بار مراجعه به ستاد اجرایی استان جهت اتخاذ تصمیمات بعدی انعکاس یابد

۱۱- ارائه گواهی انجام کار به پزشک خانواده و ماماپس از پایان مدت قرارداد با ذکر نحوه عملکرد، رضایت مندی و نمره ارزشیابی و مدت زمان خدمت

تبصره ۱: چنانچه پزشک یا مامای طرف قرارداد، محل خدمت فعلی خود را ترک کند اعم از اینکه فرد، خود مایل به ترک خدمت شده باشد یا به دلایلی قرارداد وی توسط مرکز بهداشت شهرستان لغو گردد، در هنگام انعقاد قرارداد با این افراد برای محل دیگر، باید این گواهی مبنای به کارگیری (انعقاد قرارداد) و محاسبه ضریب ماندگاری (از این به بعد) وی قرار گیرد. در صورت جابجایی فرد با درخواست شخصی، ضریب ماندگاری با شرایط مقصد برقرار می گردد و چنانچه با نظر شبکه / مرکز بهداشت شهرستان و زودتر از پایان زمان قرارداد باشد ملاک تا زمان پایان قرارداد قبلی، مرکز مجری مبدا خواهد بود. در هر دو صورت، انعقاد قرارداد جدید مورد نیاز است. در صورت جابجایی محل اشتغال فرد در حوزه دانشگاه/ دانشکده محل فعالیت، و عدم وقفه کاری، نیازی به طی مراحل گزینش مجدد نمی باشد.

تبصره ۲: با افرادی که در گواهی انجام کار نمره ارزشیابی کمتر از ۷۰ درج شده است، عقد قرارداد جدید پس از طی حداقل یک دوره سه ماهه بوده و استمرار قرارداد جدید منوط به کسب امتیاز چک لیست اولین پایش بالای ۷۰

می باشد. در صورت کسب امتیاز چک لیست پایش کمتر از ۷۰ لغو قرارداد می گردد و امکان عقد قرارداد جدید برای وی در سال جاری میسر نمی باشد.

تبصره ۲: لغو قرارداد اعضای تیم سلامت بر اساس دلایل مستند و صرفاً پس از تذکر کتبی جهت اصلاح امور حداقل یک ماه قبل و با دستور و ابلاغ معاون بهداشتی دانشکده/ دانشگاه علوم پزشکی امکان پذیر خواهد بود.

ماده ۱۵: انعقاد قرارداد مابین مرکز بهداشت شهرستان و داروخانه بخش خصوصی

به منظور افزایش دسترسی بیمه شدگان روستایی به خدمات دارویی، مرکز بهداشت شهرستان می تواند نسبت به عقد قرارداد با داروخانه های غیر دولتی حوزه تحت پوشش و پذیرش نسخ دارویی تجویزی توسط پزشک خانواده اقدام نماید. در این صورت ادارات بیمه شهرستان می بایست از پذیرش نسخ دارویی تجویزی پزشک خانواده ارائه شده از سوی داروخانه مذکور امتناع ورزند. در صورت عدم امکان ارائه خدمات دارویی از طریق ظرفیت های بخش دولتی و وجود داروخانه بخش خصوصی در روستای محل استقرار مرکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه بیمه روستایی، اولویت برای تامین و توزیع داروهای مورد نیاز از طریق انعقاد قرارداد با این داروخانه پس از تایید معاونت بهداشتی دانشگاه و در چارچوب قرارداد و ضوابط مربوطه می باشد. اگر بیش از یک داروخانه در محل وجود داشته باشد، می توان با هر یک از آنان بر اساس ضوابط مربوطه عقد قرارداد، قراردادی جداگانه منعقد کرد. داروخانه طرف قرارداد متعهد می شود شعبه ای از داروخانه را با اقلام داروهای سطح اول (اقلام مورد درخواست پزشک) از نظر فضای فیزیکی در مرکز مستقر نماید مگر آنکه داروخانه در محدوده روستا و یا در شهر زیر ۲۰ هزار نفر در شعاع ۵۰۰ متری تا مرکز مستقر باشد. داروخانه غیر دولتی طرف قرارداد موظف است کلیه اقلام دارویی مورد نیاز در بسته خدمتی (۴۳۶ قلم) را تامین نموده و کسورات ناشی از عدم تامین اقلام دارویی به هر شکل مرتبط با کمبود اقلام یا عدم ارائه خدمات دارویی به عهده داروخانه طرف قرارداد می باشد. لازم است این مورد در متن قرارداد فی مابین لحاظ گردد. در صورت نبود داروخانه بخش خصوصی در محل استقرار مرکز بهداشتی درمانی، می توان با داروخانه موجود در مناطق مجاور تا شعاع ۵۰۰ متری مرکز و قابل دسترس مردم بنا به تشخیص مرکز بهداشت شهرستان، تامین داروهای مورد نیاز برنامه پزشک خانواده را منعقد کرد.

تبصره ۱: داروخانه طرف قرارداد موظف به تامین و توزیع دارو و تامین نیرو برای ارائه خدمت در شیفت های صبح و عصر و در برنامه سیاری پزشک خانواده (دهگردشی) به روستاهای تحت پوشش مرکز خدمات جامع سلامت و تامین دارو در شیفت شب برای موارد اورژانس می باشد. مسئولیت تامین پرسنل و ارائه خدمات دارویی در مرکز مجری برنامه و در دهگردشی ها با مسئول داروخانه طرف قرارداد می باشد. پرسنل به کارگیری شده می باید واجد تاییدیه معاونت غذا و داروی دانشگاه باشند.

تبصره ۲: در ساعات غیراداری باید حداقل داروهای موردنیاز در قالب قفسه دارویی ضروری اورژانس در اختیار پزشک خانواده قرار داده شود.

تبصره ۳: داروخانه طرف قرارداد که در محل مرکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه قرار دارد، فقط مجاز به ارائه دارو، ملزومات دارویی، پزشکی و اقلام بهداشتی و خدمات مربوطه از این محل به مردم می باشد و مجاز به فروش لوازم آرایشی نیست.

تبصره ۴: نظارت بر عملکرد دارویی داروخانه های مجری برنامه پزشک خانواده بر عهده کمیته دارویی متشکل از کارشناسان حوزه بهداشت و غذا و داروی دانشگاه با ریاست معاون غذا و دارو و دبیری مسئول امور دارویی معاونت بهداشتی / مرکز بهداشت استان خواهد بود.

فصل چهارم: وظایف اعضای تیم سلامت

ماده ۱۶: تشکیل پرونده سلامت

اولین اقدام پزشک خانواده پس از شناخت جمعیت تحت پوشش خود و ثبت نام از آنها، تشکیل پرونده سلامت برای هر فرد از افراد خانوار و انجام اولین ویزیت افراد است که بطور رایگان برای تمامی جمعیت تحت پوشش صورت گرفته و فرمهای مربوطه که از طریق ستاد هماهنگی شهرستان تهیه و به تیم سلامت تحویل داده می شود، تکمیل و در پرونده ثبت می گردد. هر اقدام درمانی که پزشک خانواده برای افراد تحت پوشش خود انجام می دهد باید در پرونده سلامت خانوار وی ثبت گردد. هر سال یکبار باید ویزیت دوره ای برای کلیه افراد تحت پوشش و برای گروه های هدف مطابق با بسته های خدمت انجام گردیده و در پرونده سلامت ثبت شود در صورت استقرار سامانه نرم افزاری پرونده الکترونیک سلامت بایستی تمامی اقدامات فوق در پرونده الکترونیک سلامت ثبت گردد.

تبصره ۱: در صورت استقرار سامانه نرم افزاری پزشکان خانواده باید برای تمامی جمعیت تحت پوشش خود پرونده الکترونیک سلامت تشکیل دهند. در صورت عدم دسترسی به رایانه و اینترنت و تامین نشدن زیر ساخت پرونده الکترونیک، باید ویزیت اول انجام شده و پرونده به صورت کاغذی تشکیل گردد.

تبصره ۲: هر زمان که خانواری به منطقه تحت پوشش پزشک خانواده نقل مکان کرد، اولین اقدام، تشکیل پرونده سلامت خانوار و ویزیت اول تمام افراد خانوار جدید توسط پزشک خانواده است. اما اگر پرونده سلامت بصورت الکترونیکی انجام شده باشد، اطلاعات خانوار برای پزشک جدید منتقل می گردد.

تبصره ۳: در هنگام ویزیت دوره ای افراد تحت پوشش توسط پزشک خانواده، باید ماما یا پرستار یا بهورز حضور داشته باشد و برخی از اطلاعات فرم اولین ویزیت از پرونده خانوار موجود در خانه بهداشت یا پایگاه بهداشت استخراج شده و کنترل گردد. اگر مرکز بهداشت شهرستان تشخیص داد که به دلیل حضور بهورز در هنگام ویزیت دوره ای، کارهای بهورز در خانه بهداشت با مشکل مواجه می شود، پرونده خانوار افرادی که باید ویزیت شوند، در اختیار ماما یا پرستار/ مراقب سلامت همراه پزشک قرار می گیرد. در این حالت نیازی به حضور اجباری بهورز نیست.

تبصره ۴: چنانچه فرد برای اولین ویزیت خود به پزشک مراجعه نکرد، بهورز یا کاردان یا رابط بهداشت او را در زمان حضور پزشک به خانه بهداشت/ پایگاه بهداشت دعوت می کند تا پزشک در دهگردشی خود به همراه بهورز او را در محل خانه بهداشت/ پایگاه بهداشت یا مکان مناسب دیگری که برای این امر اختصاص داده شده است، ویزیت کند.

ماده ۱۷: سرکشی و نظارت (دهگردشی)

پزشک خانواده می بایست در روستاهای اصلی به خانه های بهداشت با جمعیت کمتر از ۲۰۰۰ نفر حداقل ۱ بار در هفته و خانه های بهداشت با جمعیت بالای ۲۰۰۰ نفر دو بار در هفته سرکشی نماید. همچنین ماهانه یکبار به جمعیت تحت پوشش خود در روستاهای قمر و هر سه ماه یکبار به جمعیت تحت پوشش خود در روستاهای سیاری (به شرط وجود راه برای عبور خودرو) سرکشی نماید. برای دهگردشی پزشک شاغل در مرکز تک پزشک باید برنامه ریزی به نحوی صورت گیرد که مرکز خدمات جامع سلامت تک پزشک تا ساعت ۱۱ صبح خالی از پزشک نباشد به صورتی که در ویزیت مراجعین در نوبت صبح هم اختلالی ایجاد نشود. این زمان می تواند بسته به نظر ستاد هماهنگی برنامه پزشک خانواده استان تغییر نماید.

تبصره ۱: محل استقرار پزشک در زمان دهگردشی، خانه بهداشت خواهد بود (هیچ پزشک خانواده ای مجاز نیست به بهانه نخواستن سهم دهگردشی در کارانه خود، از انجام این کار اجتناب کند). کلیه بیماران تحت پوشش پزشکی که به دهگردشی رفته است، باید توسط پزشک یا پزشکان دیگر موجود در مرکز ویزیت گردند.

تبصره ۲: درمورد تعیین تعداد خانه بهداشت، چنانچه مرکز موردنظر بیش از یک پزشک دارد، تعداد خانه های بهداشت و روستاهای سیاری باید بین پزشکان تا حد امکان بطور مساوی تقسیم گردد. مثلاً " اگر مرکزی ۶ خانه بهداشت در پوشش دارد و دارای ۲ پزشک است برای هر پزشک، ۳ خانه بهداشت در نظر گرفته شود.

تبصره ۳: فراوانی دهگردشی به تناسب خانه های بهداشت، روستاهای قمر و سیاری تحت پوشش در ساعات صبح و عصر براساس برنامه زمانبندی مسئول مرکز مجری و تایید مرکز بهداشت شهرستان انجام می شود. در زمان دهگردشی پزشک، بهورز خانه بهداشت مزبور باید حتماً در محل کار خود حضور داشته باشد.

ماده ۱۸: ثبت روزانه آمار مراجعین و ارائه گزارش ماهانه به مرکز بهداشت شهرستان

مراکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه موظفند نسبت به ثبت دقیق آمار مراجعین روزانه به مرکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه اقدام و گزارش ماهانه آمار مراجعین را براساس فرمت تعیین شده به مرکز بهداشت شهرستان ارسال نمایند.

تبصره: مرکز بهداشت شهرستان پس از اطمینان از صحت اطلاعات ارسالی مراکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه تابعه، آن اطلاعات را جمع بندی نموده و براساس فرمت تعیین شده به مرکز بهداشت استان ارسال می دارد. اطلاعات فوق در مرکز بهداشت استان جمع بندی شده و هر ماهه براساس فرمت تعیین شده میبایست به اداره کل بیمه استان و مرکز مدیریت شبکه ارسال گردد.

ماده ۱۹: ارائه خدمات در قالب بسته خدمت

بسته خدمت تیم سلامت توسط کمیته فنی کشوری پزشکی خانواده با همکاری مراکز و دفاتر تخصصی معاونت بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و تدوین و پس از تصویب ستاد هماهنگی کشوری پزشکی خانواده به ستاد هماهنگی دانشگاه/ دانشکده ابلاغ شده است.

فصل پنجم: ساعات کار و نحوه مرخصی اعضای تیم سلامت

ماده ۲۰: ساعات کار اعضای تیم سلامت

بر اساس تبصره یک ذیل ماده ۸۷ فصل دهم "حقوق و وظایف کارمندان" از مجموعه قوانین مرتبط با هیئت امناء دانشگاه ساعت کاری پرسنل مرتبط با برنامه پزشک خانواده (پزشک، دندانپزشک، بهداشتکاردهان و دندان، پرستار، ماما، کاردان یا کارشناس بهداشتی، پذیرش، نگهبان و...) بر اساس اعلام نظر شبکه بهداشت و درمان شهرستان/ مرکز بهداشت شهرستان مطابق ساعات کاری پزشک خانواده مربوطه تنظیم می شود.

زمان کار پزشک خانواده به شرح زیر می باشد:

الف: ساعت کار موظف تیم سلامت در دو شیفت صبح و بعدازظهر به مدت ۸ ساعت کامل به اقتضای وضعیت آب و هوایی و فرهنگی منطقه و متناسب با بار مراجعه تعیین می گردد. پایان ساعت فعالیت مرکز در روزهای پنجشنبه در مراکز دارای بیتوته تا ۱ بعدازظهر است. چنانچه مرکز بدون بیتوته باشد باید پنجشنبه ها یکسره تا ساعت ۳ بعدازظهر فعالیت نمایند. فرانشیز ویزیت پزشک خانواده که بیمار در این زمان باید پرداخت کند معادل ۵۰۰۰ ریال است. البته در مورد بیماران اورژانس ارائه خدمت در تمامی طول شبانه روز رایگان می باشد.

ب: زمان بیتوته شامل ساعات خارج از زمان کاری و روزهای تعطیل می باشد و مبلغ فرانشیز دریافتی از بیماران غیر اورژانسی برای ویزیت و خدمات جانبی ۳۰٪ تعرفه دولتی می باشد.

چنانچه پزشکی در زمان بیتوته غیبت نماید، اعتبار در نظر گرفته شده برای بیتوته از دستمزد وی کسر می شود ولی اگر این غیبت برای بیتوته در روز تعطیل و در نوبت شیفت وی باشد، علاوه بر کسر اعتبار مربوط به بیتوته فرد در زمان تعطیل، معادل دو سی ام حقوق او نیز به ازای هر روز غیبت کسر می گردد.

تبصره ۱: پزشکان خانواده مستقر در مراکز مجری برنامه موظفند در تمام اوقات صبح و بعدازظهر (بر حسب شیفت بندی دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی و به مدت ۸ ساعت کار) و در ایام شب (بطور بیتوته) فعالیت کنند. چنانچه در هر یک از اوقات صبح و بعدازظهر (شیفت های خدمت) یا در زمان بیتوته (بر حسب تعداد پزشک مرکز و برنامه شیفت بندی هر پزشک) حضور نداشتند (غیر از زمان دهگردشی، مرخصی استحقاقی یا شرکت در کلاسهای آموزشی که برنامه آن باید بر روی تابلوی اعلانات مرکز نصب باشد) از دریافتی آنها کسر می شود.

تبصره ۲: ستاد هماهنگی دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی شیفت بندی زمان کار پزشک را باید طوری برنامه ریزی کند که پاسخگوی بیشترین مراجعات مردم باشد.

تبصره ۳: حضور فعال پزشکان، ماماها یا پرستاران، کاردان/ کارشناس بهداشتی، کارکنان آزمایشگاه و رادیولوژی (در صورت وجود) دارای قرارداد پزشک خانواده و بهورزان تیم سلامت در مراکز مجری برنامه بیمه روستایی و

خانه های بهداشت و پایگاه های بهداشت تابعه برای شیفت های فعال و تعیین شده توسط دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی، الزامی است و این نیروها موظف هستند حتماً "همسان با ساعات کار اداری پزشک خانواده در شیفت های خدمت وی، حضور فعال داشته باشند. درمورد بهورزان فقط در صورتیکه پزشک برای دهگردشی به روستاهای تحت پوشش خانه بهداشت مربوط می رود باید بهورز آن خانه بهداشت، حضور داشته باشد.

تبصره ۴: تغییر ساعت کاری پزشکان خانواده و ماماها/ پرستاران طرف قرارداد در ایام ماه مبارک رمضان و نوروز مبتنی بر ابلاغیه هیئت محترم دولت یا استانداری ها است. البته، باید شیفت بندی روزهای تعطیل و ساعات غیراداری از طرف مرکز بهداشت شهرستان برای این ایام صورت پذیرد تا خللی در خدمت رسانی ایجاد نشود.

تبصره ۵: در صورتیکه نیروی شاغل در قالب برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی در روزهای کاری، بدون عذر موجه ۱۰ روز بطور کامل در محل خدمت خود حضور نیابد، باید به ازای هر روز غیبت به میزان ۲/۵ روز از دریافتی وی کسر شده و لغو قرارداد گردد. در غیبت کمتر از ده روز غیر موجه نیز به ازای هر روز غیبت به میزان ۲ روز از کل دریافتی ماهانه وی کسر می شود.

تبصره ۶: مرکز بهداشت یا شبکه بهداشت و درمان شهرستان باید در صورت استفاده نکردن فرد طرف قرارداد از مرخصی استحقاقی تا ۱۵ روز آن را محاسبه کرده و در پایان زمان قرارداد مبلغ آن ۱۵ روز (معادل مبلغ کل قرارداد منهای بیتوته) را به وی پرداخت کند.

تبصره ۷: در خصوص نیروهای رسمی و پیمانی از آنجایی که حکم کارگزینی مبنای پرداخت ذخیره مرخصی آنان در پایان خدمت می باشد می بایست مبلغ حکم کارگزینی از کل قرارداد کسر و ما به التفاوت منهای مبلغ بیتوته به عنوان مبنای محاسبه بازخرید مرخصی در پایان هر سال لحاظ گردد.

ماده ۲۱: بیتوته پزشک خانواده

ارائه خدمات پزشکی در غیر ساعات اداری، به جمعیت ساکن در منطقه تحت پوشش مرکز مجری الزامی است. برای ارائه خدمات در ساعات غیراداری در مرکز مجری سه حالت احتمال دارد:

الف- پزشک در مرکز بیتوته کند. در چنین شرایطی مرکز بهداشت شهرستان موظف خواهد بود که در شرایط نبود پزشک به هر دلیل، پزشک جانشین مورد نیاز مرکز را تامین نماید یا نزدیکترین مرکز دارای پزشک که قابل دسترس روستاییان آن مرکز باشد را معرفی کند تا مردم در شرایط ضروری به پزشک دسترسی داشته باشند و در صورت تعیین جانشین، علاوه بر مهر پزشک جانشین، مهر شناسایی مرکز خدمات جامع سلامت در نسخه درج گردد. مدت زمان استفاده از پزشک جانشین نباید بیش از ۱۰ روز در ماه برای یک مرکز باشد.

ب- پزشک به دلیل نبود امکانات بیتوته، در مرکز بیتوته نکند. در چنین شرایطی مرکز بهداشت شهرستان موظف خواهد بود که برای جمعیت تحت پوشش دو یا چند مرکز مجاور با شرایط مشابه، امکان دسترسی به خدمات را در محلی مناسب برای خدمات شیفت شب فراهم کند (تعیین مرکز معین).

تبصره: با در نظر گرفتن اعتبار برای راه اندازی و بهبود محل زیست پزشک و ماما، مرکز بهداشت شهرستان موظف است برای تمامی مراکز دارای بیتوته، اقدام به تهیه محل بیتوته نماید.

ج- در مورد روستاهایی که تحت پوشش مرکز خدمات جامع سلامت شهری روستایی هستند و فاصله کمتر از ۵ کیلومتر تا شهر، مناطق شهری یا حاشیه شهرها و روستاهای نزدیک به شهر دارند می توان موارد مراجعه در خارج از ساعت اداری را به یک مرکز خدمات جامع سلامت شبانه روزی در شهر - مرکز معین- یا اورژانس بیمارستان ارجاع داد و نیازی به بیتوته در این مرکز نمی باشد و در این وضعیت، هزینه های مربوطه برحسب ساعات شیفت شب، از سرجمع اعتبارات پزشک مرکز کم می گردد ولی اعتبار آن ازسوی اداره کل بیمه استان در اختیار مرکز بهداشت شهرستان قرار می گیرد تا طی قراردادی با بیمارستان جهت ارائه خدمات به بیمه شدگان پرداخت شود. بدیهی است اداره کل بیمه به طور مجزا پرداخت جداگانه به صورت FFS به بیمارستان ندارد. در ضمن برنامه بیتوته پزشکان به گونه ای طراحی گردد که کلیه پزشکان یک شبکه در برنامه بیتوته حضور داشته باشند.

تبصره ۱: مرکز بهداشت شهرستان پزشکان مرکز را با مرکز مجاور به طور نوبتی در کشیک شبانه یا روزهای تعطیل قرار دهد و به مردم نیز اعلام کند که در شرایط اضطرار می توانند به مرکز دارای پزشک مراجعه کنند.

تبصره ۲: در صورت وجود بیش از یک پزشک خانواده در مرکز خدمات جامع سلامت مجری، مسئولیت شیفت بندی ارائه خدمات در ساعات غیراداری و روزهای تعطیل با پزشک مسئول مرکز خواهد بود.

تبصره ۳: در مراکز شبانه روزی دارای ۴ پزشک یا بیشتر، در صورت حضور پزشک خانواده در شیفت شب، روز کاری بعد بیتوته برای ایشان OFF در نظر گرفته می شود. بدیهی است عدم حضور پزشک مذکور مشمول تعدیلات جمعیتی و عدم حضور نخواهد شد.

تبصره ۴: برای مراکزی که فقط یک پزشک دارند، می توان جمعه ها و سایر روزهای تعطیل را تعطیل کرد. البته، مرکز بهداشت شهرستان موظف است برحسب وضعیت، امکان ارائه خدمت به جمعیت تحت پوشش را از نزدیکترین مرکز معین یا شبانه روزی را فراهم کند. در ضمن، لازم است نام، محل و نشانی مراکز مزبور و ساعت کشیک به نحوی به اطلاع تمامی مردم تحت پوشش مراکز رسانده شود تا مردم بدانند در روزهای تعطیل باید به کجا مراجعه کنند. پزشکان مستقر در مراکز دارای یک پزشک نیز بصورت شیفت بندی شده براساس نظر مرکز بهداشت شهرستان باید در این مرکز کشیک دهند و نباید بابت روزهایی که کشیک برای آنها در نظر گرفته نشده است، از حقوقشان کسر گردد.

تبصره ۵: هیچ پزشک خانواده ای مجاز نیست به بهانه نخواستن سهم بیتوته در حقوق خود، از انجام این کار اجتناب کند.

تبصره ۶: در صورتیکه مطابق بندهای پیشگفت مقرر گردید پزشک در شیفت های شب در مرکز خدمات جامع سلامت روستایی کشیک دهد، مرکز بهداشت شهرستان موظف خواهد بود که فضای فیزیکی، امنیت و حداقل امکانات بیتوته را در آن مرکز فراهم کند. وجود سرایدار/ خدمتگزار برای این مراکز بویژه در شرایط حضور پزشک خانم، ضرورت دارد.

تبصره ۷: بیتوته کردن ماما یا پرستار الزامی نیست. چنانچه فاصله مرکز خدمات جامع سلامت تا شهر طوری باشد که امکان تردد هر روزه برای ماما یا پرستار عضو تیم پزشک خانواده میسر نگردد، لازم است مرکز بهداشت شهرستان در جهت تامین فضای زیست مناسب برای این افراد، همکاری و مساعدت نماید. در این موارد، می توان از همکاری و مشارکت مردم و شورای روستا نیز بهره گرفت.

تبصره ۸: از سوی شبکه بهداشت و درمان/ مرکز بهداشت شهرستان برای دندانپزشکانی که مایل به بیتوته در برنامه پزشک خانواده روستایی می باشند امکانات لازم فراهم گردد.

تبصره ۹: در صورت فقدان امکانات بیتوته برای پزشک، باید تلاش شود از محل اعتباردر نظر گرفته شده هرچه سریعتر محلی تامین گردد و تا زمان آماده شدن محل، با نزدیکترین مرکز دارای محل بیتوته بصورت شیفتی بیتوته صورت گیرد. بدیهی است در مواردی که بیتوته برای بیمه شدگان مرکز به هر طریق ممکن تعریف نگردد موجبات کسر سرانه بیتوته مرکز می گردد.

تبصره ۱۰: ضرورت دارد معاون درمان دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی هماهنگی لازم را به منظور پذیرش دارندگان دفترچه بیمه روستائی توسط بیمارستان ها انجام دهد. برای استفاده از خدمات پزشک خانواده در ساعات غیراداری کلیه هزینه های بیماران غیر بستری به عهده مرکز بهداشت شهرستان است (از محل حذف اعتبار بیتوته پزشک مرکز).

تبصره ۱۱: مرکز بهداشت شهرستان موظف است با مراکز اورژانس ۱۱۵ در همان شهرستان هماهنگ شود تا موارد فوریت ها را مدیریت کنند و در صورت ضرورت، بیمار را به نزدیکترین واحد بیمارستانی انتقال دهند.

تبصره ۱۲: استفاده از پزشکان بخش خصوصی در بیتوته واحد های مجری برنامه، در صورت عدم وجود ظرفیت در بخش دولتی، پس از امکان سنجی لازم، از محل اعتبارات بیتوته سهم پزشک بلامانع است. ضوابط قرارداد و پرداختی این پزشکان مانند پزشکان بیتوته می باشد.

ماده ۲۲: نحوه استفاده از مرخصی اعضای تیم سلامت

۱- اعضای تیم سلامت سالانه می توانند از ۳۰ روز مرخصی استحقاقی با حقوق و مزایا بهرمنند شوند ولی بطور متوالی نمی توانند بیش از ۱۰ روز از مرخصی استحقاقی استفاده کنند. در مورد حج تمتع و صرفاً یکبار در طول خدمت این مدت یکماه می باشد.

تبصره ۱: اگر زمان مرخصی پزشک با بیتوته وی همزمان بود، مبلغ مربوط به بیتوته کسر می شود.

تبصره ۲: مرکز بهداشت شهرستان موظف است در جهت تامین نیروهای جانشین (پزشک و ماما) در زمان مرخصی ها یا آموزش های شغلی آنها اقدام کند. مرکز بهداشت شهرستان موظف است تغییرات ایجاد شده در فهرست پزشکان خانواده و ماماها یا پرستاران قراردادی یا فهرست پزشکان جانشین را در اسرع وقت به مرکز بهداشت استان و اداره کل بیمه سلامت استان اعلام کند.

تبصره ۳: در مراکز مجری برنامه با بیش از یک پزشک (غیر زن و شوهر) باید طوری برنامه ریزی کرد تا در زمان مرخصی یا شرکت در کلاس آموزشی یک پزشک، سایر پزشکان در مرکز حضور داشته باشند.

تبصره ۴: در مورد مراکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه دارای تک پزشک یا با پزشکان زن و شوهر می توان به گونه ای برنامه ریزی کرد که در زمان حضور نداشتن آنها از وجود پزشکان مراکز همجوار که دارای چند پزشک هستند، یا پزشکان شاغل در مراکز خدمات جامع سلامت شهری روستایی یا شبانه روزی استفاده کرد.

۲- اعضای تیم سلامت می توانند در صورت ابتلا به بیماری به تشخیص پزشک معتمد دانشگاه/ دانشکده از مرخصی استعلاجی حداکثر به مدت ۴ ماه در سال استفاده نمایند. در مرخصی استعلاجی کمتر از ۳ روز منحصراً" حقوق روزانه براساس اصل حقوق را دریافت نموده ولی کارانه ویژه محاسبه و پرداخت نمی شود. در مرخصی های استعلاجی بیش از ۳ روز و مرخصی زایمان، فرد به سازمان تامین اجتماعی معرفی می شود و در زمان مرخصی براساس قوانین این سازمان، فقط غرامت دستمزد از سازمان مربوط دریافت می کند. پس از پایان دوره مرخصی فرد می توان ۲ اقدام مختلف انجام داد:

الف- تا زمان پایان مدت قرارداد وی، مرکز بهداشت موظف است فرد را در هر مرکز خدمات جامع سلامت تابعه خود که نیاز دارد به کارگمارد.

ب- چنانچه فرد استفاده کننده از مرخصی دارای سابقه خدمت در محل بوده و از خدمت وی رضایت حاصل است، در زمان مرخصی وی با فرد جانشین قرارداد موقت بسته شود (فقط تا مدت زمان مرخصی استعلاجی فرد) تا فرد پس از پایان مرخصی به سرکار خود بازگردد.

۳- با توجه به ابلاغ سیاست های جمعیتی، پس از پایان زایمان و در جهت حفظ امنیت شغلی مادر، می بایست نیروی طرف قرارداد در همان مرکز قبلی مجدداً بکارگیری گردد. در طول مدت مرخصی زایمان می توان از مامای جانشین استفاده نمود.

۴- مدت زمان مرخصی زایمان در حال حاضر به مدت ۹ ماه می باشد و محل پرداخت دستمزد در طی شش ماهه اول از طریق سازمان تامین اجتماعی و سه ماهه بعدی از محل اعتبارات برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی می باشد.

فصل ششم: دارو

ماده ۲۳: ارقام دارویی

مراکز بهداشت شهرستان موظف به تامین ۴۳۶ قلم داروی مصرفی با احتساب تمامی اشکال دارویی موجود مورد تعهد و داروهای ترالی اورژانس است. این داروها باید به میزان کافی در انبار دارویی مرکز بهداشت شهرستان یا داروخانه طرف قرارداد بخش غیردولتی وجود داشته باشد و در مقاطع سه ماهه یا براساس درخواست، نیازهای دارویی مراکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه را براساس درخواست کتبی پزشک یا پزشکان شاغل در هر مرکز تامین کنند. تصمیم گیری درمورد ترکیب و تغییر ارقام دارویی تا حداکثر ۱۰٪ ارقام آن به عهده کمیته ای تحت عنوان کمیته تدوین فهرست دارویی پزشک خانواده متشکل از مدیرکل بیمه سلامت استان، معاون بهداشتی دانشگاه/ دانشکده، نماینده معاونت غذا و دارو و مسئول امور دارویی معاونت بهداشتی، رییس اداره رسیدگی به اسناد پزشکی یا رییس اداره نظارت و ارزشیابی اداره کل بیمه سلامت استان و نماینده پزشکان خانواده می باشد که براساس بیماری های بومی و مشکلات سلامت منطقه، بنا به ضرورت تشکیل خواهد شد. تمام تغییرات فهرست دارویی باید به کمیته ملی سیاستگذاری دارو و ملزومات پزشکی و دارویی برنامه پزشک خانواده اعلام گردد.

تبصره ۱: پزشک یا پزشکان شاغل در مرکز مجری برنامه باید درخواست دارویی خود را زمانی به مرکز بهداشت شهرستان اعلام کنند که هنوز حداقل ۵۰٪ از هر قلم دارو در درخواست قبلی در مرکز موجود باشند. در صورت نرسیدن به موقع داروهای درخواستی و موجودی صفر برای داروی مرکز (دولتی یا خصوصی)، تا دو برابر قیمت دارو از سرانه دارویی مرکز کسر می شود.

تبصره ۲: تامین داروهای خاص بیماران صعب العلاج مشمول این بند نمی شود.

تبصره ۳: پزشک خانواده مجاز به تجویز داروهای خارج از فهرست درخواستی خود از ۴۳۶ قلم داروی تعیین شده نیست اما تمديد نسخ درمان بیماران دیابتی، پرفشاری خون، اعصاب و روان، و نارسایی عروق کرونری و بیماری های قلبی که توسط متخصص مربوطه شروع و براساس راهنماهای بالینی ابلاغی وزارت بهداشت و به شرط وجود پرونده سلامت و پیگیری ماهانه این بیماران و ثبت میزان مصرفی دارو در پرونده سلامت ادامه می یابد، از این قاعده مستثنی است. در صورتی که، داروهای مربوطه جزو ارقام ۴۳۶ قلم داروی تعیین شده نباشند و امکان دسترسی به داروخانه واجد مسئول فنی داروساز طبق ضوابط طرح گسترش نباشد، پزشک خانواده باید این داروها را در نسخه جداگانه تجویز کند و داروخانه مستقر در مرکز خدمات جامع سلامت می باید نسبت به تامین این ارقام اقدام نموده و هزینه این داروها باید از سطح دوم و توسط بیمه سلامت استان پرداخت شده و مشمول کسورات نمی شود.

تبصره ۴: داروهای مصوب بیماران اعصاب و روان که دارای پرونده فعال مراقبت هستند و در فهرست ۴۳۶ قلم دارو قرار می گیرند به صورت رایگان در اختیار بیماران قرار داده می شوند. هزینه تامین این داروها از محل اعتبارات دانشگاه یا سهم دارو از محل ۱ درصد مالیات بر ارزش افزوده می باشد. لازم است اقلام دارویی این بیماران (که دارای پرونده فعال اعصاب و روان می باشند) در برگه جداگانه با عنوان سلامت روان نسخه گردد.

تبصره ۵: کلیه نسخ دارویی مراکز مجری برنامه پزشک خانواده در کمیته تجویز و مصرف منطقی داروی دانشگاه ارزیابی شده و نتایج ضمن ارسال به اداره کل بیمه سلامت استان، جهت تصمیم گیری در کمیته دارویی مطرح می گردد.

تبصره ۶: داروهای مربوط به برنامه های جاری ادغام شده در نظام شبکه بهداشت و درمان کشور باید از محل اعتبارات جاری دانشگاه علوم پزشکی تامین شده و براساس دستورعمل برنامه مزبور از طریق خانه های بهداشت یا پایگاه های بهداشت در اختیار مردم قرار داده شوند.

تبصره ۷: در هر بازدید از مرکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه، در صورت فقدان اقلام دارویی تجویز شده توسط پزشکان مرکز (درخواست پزشک) برای همان ماه مورد بازدید و صرفاً "سهم سرانه داروی مرکز مربوطه کسر می شود.

تبصره ۸: نبود بعضی از داروها در برخی از مناطق به دلیل کمبود کشوری دارو، با نظر ستاد هماهنگی دانشگاه/ دانشکده، مشمول کسورات نمی شود.

تبصره ۹: برای داروهایی که با ثبت در دفترچه بیمه روستاییان و عشایر و دارندگان دفترچه سایر سازمانهای بیمه گر و سایر صندوق های سازمان بیمه سلامت ایران تجویز می شوند، ۳۰٪ فرانشیز از بیماران اخذ می گردد و در مورد داروهای تجویز شده برای افراد فاقد هرگونه دفترچه بیمه، باید هزینه کامل از بیمار دریافت شود.

تبصره ۱۰: تجویز نسخ دارویی توسط کارشناس مامایی دارای نظام مامایی صرفاً در محدوده داروهای قابل تجویز آنان و طبق بسته خدمتی پزشک خانواده و بیمه روستایی، مقدور می باشد.

ماده ۲۴: اقلام مکمل

مرکز بهداشت شهرستان موظف به تامین اقلام مکمل ها در انبار دارویی شبکه بهداشت و درمان شهرستان/ مرکز بهداشت شهرستان می باشد. این اقلام برحسب بسته خدمتی تعریف شده برای گروه های هدف برنامه مکمل در اختیار خانه های بهداشت یا پایگاه های بهداشت روستایی/ شهری قرار داده تا به صورت رایگان در اختیار افراد گروه هدف برنامه ها قرار گیرند.

تبصره: پزشک خانواده نباید داروهای بهداشتی یا مکمل که در اختیار خانه بهداشت قرار دارد و باید رایگان ارائه شود را در مورد جمعیت هدف برنامه های بسته خدمتی نسخه نماید.

ماده ۲۵: راه اندازی داروخانه

در صورت نبود داروخانه بخش خصوصی در روستای محل استقرار مرکز خدمات جامع سلامت یا مناطق مجاور یا تمایل نداشتن آنها به همکاری با برنامه پزشک خانواده، مرکز بهداشت شهرستان موظف به راه اندازی واحد داروخانه و تامین و توزیع دارو به مردم در محل مرکز خدمات جامع سلامت مزبور و زمان دهگردشی پزشک می باشد.

ماده ۲۶: میزان تجویز دارو

میانگین مورد انتظار ارقام دارویی تجویز شده در بررسی های کلی نسخ هر پزشک ۳ قلم می باشد. این شاخص در کمیته تجویز و مصرف منطقی دارو مورد بررسی قرار می گیرد. چنانچه بیش از ۲۵٪ جمعیت تحت پوشش پزشک خانواده در گروه سنی بالای ۵۰ سال باشند، این میانگین می تواند تا ۳٫۵ قلم دارو افزایش یابد. تبصره: رعایت سقف مذکور شامل موارد تجدید نسخ متخصص و نسخ بیماران دارای پرونده فعال اعصاب و روان نمی باشد. لازم به ذکر است تجدید نسخ متخصصین در بازه زمانی حداکثر یک ماهه مقدور می باشد.

فصل هفتم: پاراکلینیک

ماده ۲۷: نحوه استقرار مراکز آزمایشگاهی و رادیولوژی

ارائه خدمات پاراکلینیک بایستی یا در مرکز مجری برنامه یا حداکثر با نیم ساعت فاصله زمانی با خودرو تا مرکز مزبور (یا حداقل فاصله زمانی ممکن) صورت گیرد. مرکز بهداشت هر شهرستان می تواند برای تدارک خدمات پاراکلینیک نسبت به عقد قرارداد با سایر مراکز دولتی یا غیردولتی واجد شرایط اقدام نماید. مرکز بهداشت شهرستان موظف به تامین خدمات پاراکلینیک در تمامی مراکز بهداشتی درمانی محل اجرای برنامه بیمه روستایی و پزشک خانواده خواهد بود که از طریق راه اندازی آزمایشگاه و رادیولوژی یا خرید خدمات آزمایشگاهی و رادیولوژی از بخش غیردولتی یا امکان جمع آوری نمونه از مراکز روستایی و انجام این آزمایشات در شهر یا هدایت به مرکز معین و امکان استفاده از خدمات رادیولوژی دولتی یا ارجاع برنامه ریزی شده بیماران به رادیولوژی شهر محقق می گردد.

ماده ۲۸: شرایط دریافت خدمات پاراکلینیک

۱- چنانچه شبکه بهداشت و درمان شهرستان، واحد آزمایشگاهی خاص را برای ارائه خدمات تعیین کرده باشد، پزشک ملزم است بیمار را به همان آزمایشگاه ارجاع دهد. در صورت مراجعه بیمار به واحد آزمایشگاهی دیگر غیر از واحد معرفی شده، تمام هزینه ها بر عهده شخص خواهد بود.

۲- چنانچه خدمات پاراکلینیکی تعیین شده توسط سازمان بیمه سلامت ایران، (سایر موارد آزمایشگاه و تصویربرداری و سونوگرافی که جزو فهرست خدمات پاراکلینیکی پزشک خانواده و بسته خدمت سطح اول نبوده ولی پزشک عمومی (و ماما در محدوده نسخ قابل تجویز) مجاز به تجویز آنها می باشد را در دفترچه بیمه تجویز نماید، هزینه این خدمات توسط سازمان بیمه سلامت ایران پرداخت می شود.

ماده ۲۹: سطح بندی آزمایشگاه از نظر ساختاری

واحدهای ارائه دهنده خدمات، به شرح ذیل تقسیم می شوند:

۱- **آزمایشگاه مرکز مجری:** به آزمایشگاهی اطلاق می شود که در مرکز مجری برنامه پزشک خانواده با جمعیت تحت پوشش بیشتر از ۴۰۰۰ نفر قرار دارد.

۲- **واحد نمونه گیری:** در صورتیکه مرکز خدمات جامع سلامت دارای جمعیت کمتر از ۴۰۰۰ نفر باشد و راه اندازی آزمایشگاه در آن مرکز مقرون به صرفه نبوده و یا فاصله آن مرکز تا نزدیکترین آزمایشگاه فعال کمتر از نیم ساعت با وسیله نقلیه باشد نیاز به راه اندازی آزمایشگاه نبوده و باید بوسیله نزدیکترین آزمایشگاه پوشش داده شود.

این مرکز ملزم به نمونه گیری توسط پرسنل معرفی شده مرکز بهداشت شهرستان برای جمعیت کمتر از ۲۵۰۰ نفر یک روز در هفته، برای جمعیت ۲۵۰۰ تا ۴۰۰۰ نفر دو روز در هفته و برای جمعیت ۴۰۰۰ تا ۷۰۰۰ نفر سه روز در هفته می باشد.

۳- آزمایشگاه مرکز بهداشت شهرستان: در این آزمایشگاه، آزمایشات تجویزی پزشک خانواده (سطح یک) از مسیر ارجاع در مرکز بهداشت شهرستان انجام می شود. بدیهی است چنانچه در نسخ تجویزی خدمات آزمایشگاهی توسط پزشک خانواده یک یا تعدادی از اقلام خدمات آزمایشگاهی مربوط به خدمات مجاز آزمایشگاه شهرستان باشد جهت جلوگیری از نمونه گیری مجدد، کلیه خدمات نسخه تجویزی بایستی در آزمایشگاه مرکز بهداشت شهرستان انجام گیرد.

تبصره ۱: جذب نیروی انسانی آزمایشگاه براساس سرجمع جمعیت مرکز دارای آزمایشگاه فعال و جمعیت مراکز دارای واحد نمونه گیری محاسبه می گردد. به ازای هر ۷۰۰۰ نفر جمعیت تحت پوشش مرکز خدمات جامع سلامت دارای آزمایشگاه فعال، یک نفر نیروی کاردان/کارشناس آزمایشگاه به کارگیری می شود. این نیرو در مرکز دارای آزمایشگاه فعال مستقر بوده و موظف به انجام نمونه گیری در مراکز فاقد آزمایشگاه تحت پوشش این مرکز می باشد.

تبصره ۲: ساختار آزمایشگاهی تعریف شده برای کلیه مراکز زیرمجموعه هر شبکه باید طی صورتجلسه مشترکی با اداره کل بیمه مصوب و در کلیه مراکز مجری در معرض دید بیمه شدگان و ناظرین قرار گیرد.

تبصره ۳: در آزمایش پاپ اسمیر جهت گروه هدف نمونه گیری به صورت رایگان انجام می شود.

ماده ۳۰: تجهیزات سطوح مختلف آزمایشگاههای بهداشتی در برنامه پزشک خانواده و بیمه

روستایی

تجهیزات سطوح مختلف آزمایشگاههای بهداشتی در برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی بر اساس لیست پیوست تجهیزات آزمایشگاههای بهداشتی در برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی می باشد.

تبصره ۱: الزام به تامین هر یک از این تجهیزات و ویژگی های فنی آنها مبتنی بر نوع خدمات آزمایشگاهی قابل انجام در آزمایشگاه و بارکاری آن می باشد. بنابراین متناسب با بارکاری ممکن است از تجهیزاتی با ظرفیت بیشتر یا کمتر نیز برای تجهیز آزمایشگاه استفاده شود.

تبصره ۲: تمام وسایل تشخیص آزمایشگاهی پزشکی (IVD) که تعریف آنها در ماده ۲ آیین نامه وسایل تشخیص آزمایشگاهی پزشکی آمده است، باید دارای تاییدیه از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باشند و تمام

کارکنان آزمایشگاه‌های تشخیص پزشکی موظفند مشکلات مربوط به این وسایل را مطابق دستورالعمل به اداره امور آزمایشگاه‌های دانشگاه علوم پزشکی متبوع گزارش نمایند.

ماده ۳۱: خدمات و آزمایش‌های قابل انجام آزمایشگاه‌های بهداشتی در برنامه پزشک خانواده و

بیمه روستایی

خدمات و آزمایش‌های قابل انجام آزمایشگاه‌های بهداشتی در برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی طرف قرارداد شبکه می‌بایست بر اساس پیوست خدمات و آزمایش‌های قابل انجام آزمایشگاه‌های بهداشتی در برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی باشد.

تبصره ۱: به تشخیص متولیان نظام مراقبت از بیماریها و برنامه‌های کشوری، متناسب با نیازهای بومی هر منطقه، ممکن است به فهرست خدمات و آزمایش‌های مراکز آزمایشگاهی آن منطقه افزوده شود.

تبصره ۲: در کلیه آزمایشگاهها، ارائه خدمات آزمایشگاهی در صورت فراهم نبودن شرایط انجام آزمایش، نمونه‌گیری در مرکز یا آزمایشگاه مجری برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی انجام شده و نمونه‌های بالینی با رعایت اصول ایمنی و زنجیره سرد در همان روز نمونه برداری به آزمایشگاه‌های بهداشتی - درمانی سطوح بالاتر، آزمایشگاه بیمارستان دولتی یا غیر دولتی یا آزمایشگاه‌های خصوصی طرف قرارداد تایید شده ارجاع می‌شود. آن دسته از نمونه‌ها که ارسال آنها مشمول برنامه زمانبندی مشخص می‌باشد، لازم است تا پیش از ارسال در شرایط مناسب نگهداری شوند.

ماده ۳۲: تصویربرداری (رادیولوژی) های مورد تعهد سطح یک در مراکز مجری

فهرست تصویربرداری (رادیولوژی) های مورد تعهد سطح یک در مراکز مجری به شرح ذیل است:

۱- تمام رادیوگرافی‌های ساده بدون ماده حاجب

تبصره ۱: لازم است شبکه بهداشت و درمان در زمان عقد قرارداد با مراکز درمانی دولتی به منظور انجام تصویربرداری‌های مورد تعهد سطح یک کل هزینه‌های مربوطه پس از کسر فرانشیز مربوطه بصورت FFS از محل سرانه مربوطه به مرکز طرف قرارداد شبکه پرداخت گردد. چنانچه قرارداد با بخش دولتی میسر نگردد، ارائه خدمات تصویربرداری توسط عقد قرارداد با بخش غیر دولتی، صورت می‌پذیرد.

۲- کلیه سونوگرافی‌های قابل تجویز توسط پزشک خانواده و ماما

تبصره: انجام یک سونوگرافی در طول بارداری، (سونوگرافی ۱۸-۱۶ هفته یا ۳۴-۳۲ هفته) رایگان می‌باشد. بدیهی است انجام سونوگرافی‌های بعدی با فرانشیز ۳۰٪ می‌باشد.

فصل هشتم: خدمات دهان و دندان

ماده ۳۳: نحوه ارائه خدمات سلامت دهان و دندان

ارتقاء سلامت دهان و دندان از طریق ارائه خدمات آموزشی، پیشگیری و درمانی دندان پزشکی به جمعیت دارای دفترچه بیمه روستایی در مناطق روستایی، شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر و عشایری با اولویت گروه هدف (افراد زیر ۱۴ سال و مادران باردار و شیرده) کشور صورت می پذیرد.

تبصره ۱: ارائه خدمات سطح یک قابلیت اجرا در مدرسه، مهد کودک و سایر مراکز اجتماعات مثل مسجد و یا محل کار و اطراق عشایر کوچ کننده دارد. (تاریخ و روزهای برنامه ریزی شده برای مراجعه به مدارس و مهدکودکها از قبل مشخص و در تابلو اعلانات مرکز نصب می گردد)

تبصره ۲: در صورت وجود واحد دندانپزشکی ثابت و یا استفاده از یونیت دندانپزشکی سیار ارائه فیشورسیلنت، بروساژ و خدمات درمانی نیز در مراکز فوق الذکر میسر می باشد. صدور مجوز بهره برداری و نظارت بر عملکرد آن بر اساس آیین نامه مربوطه به عهده معاونت بهداشتی دانشگاههای علوم پزشکی کشور می باشد.

ماده ۳۴: سطح بندی خدمات سلامت دهان و دندان از نظر ساختاری

بسته خدمات سلامت دهان و دندان در دو سطح ارائه می شود:

۱) سطح یک: پایگاه های بهداشتی و خانه های بهداشت به ارائه خدمات پیشگیری و ارتقای سلامت دهان و دندان بدین شرح می پردازند: شناسایی عوامل تعیین کننده سلامت دهان و دندان در محل یا منطقه تحت پوشش با جلب حمایت شورا و هیئت امناء روستا و اتخاذ یک تصمیم یا فعالیتهای مکمل با هماهنگیهای برون بخشی برای ارتقای سلامت دهان و دندان مردم منطقه، آموزش بهداشت دهان و دندان با رعایت اصول مصاحبه انگیزشی و یا سایر مدل های آموزش بهداشت (به منظور ارتقای مهارتهای فردی گروه هدف در رابطه با استفاده درست از مسواک، نخ دندان، مشکلات هنگام رویش دندانها، ترک عادات بد و مضر سلامت دهان و دندان، تغذیه غیر پوسیدگی زا، اهمیت دندانهای شیری، شناسایی و نحوه حفظ سلامت دندان ۶ سالگی)، معاینه و ثبت اطلاعات وضعیت سلامت دهان و دندان ترجیحاً در سامانه الکترونیک مربوطه و یا در پرونده خانوار، انجام وارنیش فلوراید جهت ارائه به گروه هدف و توزیع مسواک انگشتی جهت کودکان زیر ۳ سال، پایش به کارگیری ابزار ارزیابی سطح خطر پوسیدگی دندان برای خودمراقبتی دهان و دندان می پردازند. ارجاع به سطوح بالاتر برای افرادی که نیاز به خدمات درمانی دارند، در این سطح باید صورت پذیرد.

۲) سطح دو: مراکز خدمات جامع سلامت مجری و واحد های طرف قرارداد شبکه بهداشت و درمان شهرستان نظیر مراکز معین و مطب های دندانپزشکی و درمانگاه های طرف قرارداد جهت اجرای سطح ۲ خدمات در قالب خرید خدمت به ارائه خدمات پیشگیری ثانویه شامل آموزش بهداشت دهان به مراجعین ثبت اطلاعات وضعیت

سلامت و خدمات دهان و دندان مراجعین، فیشر سیلانت تراپی، فلوراید تراپی، ترمیم دندانها (شیری و دایمی) با استفاده از آمالگام و کامپوزیت، کشیدن دندان های غیر قابل نگهداری (شیری و دایمی)، درمان پالپ زنده (vpt) دندان های شیری و دایمی، جرم گیری و بروساژ و پالپوتومی به شرط تامین یونیت دندان پزشکی (ثابت و سیار)، می پردازند.

تبصره: لیست مراکز مجری طرح دندانپزشک خانواده در هر دانشکده/ دانشگاه تهیه و به اداره بیمه سلامت استان و اداره سلامت دهان دندان معاونت بهداشت وزارت متبوع ارسال می گردد. با توجه به ضرورت گسترش خدمات به منظور ایجاد پوشش صد درصدی گروه هدف، افزایش مراکز جدید بایستی با جدیت پیگیری و لیست مراکز جدید هر ۳ ماه به مراجع فوق الذکر گزارش شود.

ماده ۳۵: تعرفه خدمات سلامت دهان و دندان

تعرفه خدمات مربوطه، بر اساس تعرفه های مصوب سالیانه بخش دولتی و یا تعرفه مصوب دانشگاه/ دانشکده می باشد.

تبصره: برای دارندگان دفترچه بیمه روستایی خارج از گروه هدف و سایر بیمه ها، تعرفه پالپوتومی و پالپ زنده معادل تعرفه ترمیم در نظر گرفته می شود.

ماده ۳۶: فرانشیز بسته خدمات سلامت دهان و دندان

الف) ارائه خدمات پیشگیری سطح یک برای کل جمعیت ساکن رایگان است.

ب) فرانشیز ارائه خدمات سطح دو برای جمعیت تحت پوشش به شرح زیر می باشد.

۱- برای دارندگان دفترچه بیمه روستایی: در گروه هدف (زیر ۱۴ سال، مادران باردار و شیرده) رایگان و برای سایر افراد برای خدمات در تعهد بیمه، سی درصد و برای خدمات غیر از تعهد بیمه بر اساس تعرفه های مصوب سالیانه بخش دولتی و یا تعرفه مصوب دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی می باشد.

۲- برای دارندگان دفاتر سایر بیمه ها (تامین اجتماعی، نیروهای مسلح، کمیته امداد، سایر صندوق های بیمه سلامت و...): برای خدمات در تعهد بیمه، سی درصد و برای خدمات غیر از تعهد بیمه بر اساس تعرفه های مصوب سالیانه بخش دولتی و یا تعرفه مصوب دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی می باشد.

۳- برای افراد فاقد هر گونه دفترچه بیمه: کل هزینه خدمات بر عهده بیمار می باشد.

ماده ۳۷: ارایه دهندگان خدمات سلامت دهان و دندان

ارایه دهندگان خدمات سلامت دهان و دندان شامل دندانپزشک، بهداشتکار دهان و دندان، مراقب سلامت دهان، مراقب سلامت و بهورز می باشد.

ماده ۳۸: ثبت اطلاعات خدمات سلامت دهان و دندان

واحد آمار و فن آوری اطلاعات مرکز بهداشت استان/ شهرستان مسئول برنامه ریزی و هرگونه اقدام لازم برای حصول اطمینان از ثبت اطلاعات سلامت دهان و دندان در فرم های کاغذی یا سامانه الکترونیکی می باشد. همچنین آمار خدمات مراکز تحت پوشش می بایستی از طریق نرم افزار سطح دو خدمات اداره سلامت دهان و دندان گزارش گردد.

ماده ۳۹: تقسیم بندی زمان کاری خدمات سلامت دهان و دندان

به منظور ارتقاء خدمات و همچنین بهبود کیفیت شاخص DMFT می بایستی ۶۰٪ ساعت کاری موظف برای خدمات پیشگیرانه ثانویه شامل فیشور سیلانت، ترمیمی، پالپوتومی، پالپ زنده و جرمگیری گروه هدف لحاظ گردد و همچنین ۱۰٪ آن برای کارهای آموزشی گروه هدف و همچنین دهگردشی و بازدید از مدرسه و مابقی ساعت کار یعنی ۳۰٪ باقی مانده برای سایر خدمات و برای کل جمعیت تحت پوشش مد نظر قرار گیرد.

ماده ۴۰: نظارت بر اجرای برنامه سلامت دهان و دندان

معاون بهداشت دانشگاه/ دانشکده به منظور برنامه ریزی، اجرا، نظارت، پایش و پشتیبانی، باید نسبت به تشکیل کمیته ای با حضور کارشناس مسئول بهداشت دهان و دندان و نماینده بیمه سلامت و کارشناس مسئول گسترش شبکه در مرکز بهداشت استان و به همین منوال در شهرستان جهت انجام امور مربوطه اقدام نماید. نظارت و پایش خدمات ارایه شده بر اساس فرم های جمع بندی عملکرد طرح سلامت دهان و دندان مادران باردار، کودکان زیر ۶ سال، کودکان ۶ تا ۱۴ سال و بر اساس کتابچه مراقبت از کودک سالم و دستورالعمل کتابچه مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران می باشد. ضمناً پایش های هر سطح توسط سطح بالاتر انجام می گیرد. مثلاً بهورز توسط کاردان های بهداشتی و این کاردان ها توسط دندانپزشک و ... نظارت می شوند. همچنین تیم استانی مسئولیت نظارت بر فعالیتهای شهرستان ها را عهده دار می باشد. این گزارشات ترجیحاً بایستی به روز و از طریق سامانه الکترونیک در دسترس قرار گیرد. نظارت بر عملکرد دندانپزشکان توسط مسئول واحد بهداشت دهان و دندان مرکز بهداشت شهرستان بوده و پس از تایید انجام خدمات دندانپزشکان توسط مسئول واحد بهداشت دهان و دندان

مرکز بهداشت شهرستان، پرداختها صورت می گیرد. نظارت بر عملکرد مسئول واحد بهداشت دهان و دندان مرکز بهداشت شهرستان توسط مسئول واحد بهداشت دهان و دندان مرکز بهداشت استان انجام می شود.

ماده ۴۱: شیوه ارایه خدمات سلامت دهان و دندان

۱- گروههای سنی هدف شامل: زیر ۱۴ سال، مادران باردار و شیرده می باشد. کلیه گروه های سنی، مخصوصاً گروه های سنی هدف در خانه های بهداشت و پایگاههای بهداشتی غربالگری شده و اطلاعات وضعیت سلامت دهان و دندان های آنها در پرونده خانوار یا نرم افزار کامپیوتری مربوطه ثبت می گردد. پس از انجام آموزش بهداشت دهان با استفاده از وسایل کمک آموزشی، افرادی که نیاز به درمان های دندانپزشکی دارند به دندانپزشک یا سایر کارکنانی که با یونیت کار می کنند، ارجاع و نتیجه ارجاع در پرونده خانوار مربوط به آن فرد ثبت می گردد. کودکان گروه هدف زیر ۱۴ سال بایستی هر ۶ ماه یکبار توسط بهورز و یا مراقب سلامت، مراقبت شوند. همچنین واریش فلوراید بر اساس دستورالعمل مربوطه به کودکان بالای ۲ سال ارایه و شرح خدمات در پرونده فرد/ خانوار ثبت می گردد. مراقبت های مازاد بر مراقبت های کودک سالم در قسمت مراجعات کودک ثبت شود.

۲- از آنجا که گروه سنی ۶ تا ۱۴ سال به دلیل ضرورت مراقبت جدی از دندان های دائمی دارای اولویت می باشند، لذا انجام خدمات پایه سلامت دهان و دندان شامل معاینه دهان و دندانها، آموزش بهداشت دهان، واریش فلوراید، فیشور سیلانت برای کلیه دانش آموزان بدو ورود به مدرسه در پایگاه های سنجش بر اساس دستورالعمل های مربوطه ضروری می باشد. ارایه این خدمات محدودیت زمانی نداشته و خدمات تعریف شده می بایست توسط ارایه دهندگان ادامه یافته و انجام گیرد و پوشش این خدمات به طور کامل انجام پذیرد.

تبصره: آموزش مورد نیاز برای ارایه دهندگان خدمت زیر نظر اداره سلامت دهان دندان معاونت بهداشت وزارت متبوع، توسط واحد بهداشت دهان و دندان دانشکده/ دانشگاه های علوم پزشکی و با مشارکت مراکز آموزش بهورزی انجام گیرد.

۳- نظارت خدمات فنی می بایست زیر نظر دندانپزشک و در تمامی کمیته های تعریف شده و با همکاری گسترش شبکه مرکز بهداشت شهرستان باشد.

فصل نهم: درآمدها و هزینه های مالی برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی

ماده ۴۲: درآمدهای برنامه بیمه روستایی و پزشک خانواده

درآمدهای برنامه بیمه روستایی و پزشک خانواده از طرق زیر تامین خواهد شد:

- ۱- منابع حاصل از عقد قرارداد مرکز بهداشت شهرستان یا شبکه بهداشت درمان شهرستان با اداره کل بیمه سلامت استان.
- ۲- منابع حاصل از اخذ فرانشیز ویزیت پزشک خانواده یا ماما با رعایت سیستم ارجاع درمورد افرادی که دفترچه بیمه روستایی دارند. تعرفه ورودیه برای خدمات درمانی تعیین شده در بسته خدمت که توسط پزشک خانواده یا ماما ارائه می شود، بشرح زیر می باشد و دریافت هرگونه مبلغ خارج از موارد ابلاغی وجاهت ندارد و منجر به کسورات پایش می گردد.
- الف) تعرفه کامل ویزیت پزشک عمومی ۱۰۶۰۰۰ ریال که فرانشیز آن معادل ۵۰۰۰ ریال می باشد.
- ب) فرانشیز ویزیت کارشناس مامایی معادل ۶۰٪ فرانشیز پزشک عمومی (۳۰۰۰ ریال) می باشد.
- ج) فرانشیز ویزیت کارشناس ارشد مامایی معادل ۷۰٪ فرانشیز پزشک عمومی (۳۵۰۰ ریال) می باشد.
- ۳- منابع حاصل از اخذ فرانشیز ۳۰٪ از تعرفه دارو درمورد افرادی که دفترچه بیمه روستایی دارند.
- ۴- منابع حاصل از اخذ فرانشیز ۱۵٪ از تعرفه خدمات آزمایشگاهی درمورد افرادی که دفترچه بیمه روستایی دارند.
- ۵- منابع حاصل از اخذ فرانشیز ۱۵٪ از تعرفه خدمات رادیولوژی درمورد افرادی که دفترچه بیمه روستایی دارند.
- ۶- منابع حاصل از اخذ فرانشیز ۱۰٪ از تعرفه های خدمات تزریقات و پانسمان و اخذ کامل هزینه مواد مصرفی (مانند دستکش، سرنگ، ماسک، پنبه، الکل، لیدو کائین، بتادین و...) و سایر خدمات سرپایی که مشمول تعرفه هستند.
- ۷- منابع حاصل از اخذ فرانشیز ۳۰٪ کل خدمات ارائه شده (پزشکی، دارویی، و پاراکلینیکی و...) به سایر بیمه شدگان (تامین اجتماعی، نیروهای مسلح، سایر صندوق های بیمه سلامت و...).
- ۸- منابع حاصل از اخذ سهم سایر سازمان های بیمه گر (تامین اجتماعی، نیروهای مسلح و...) درقبال ارائه برگه ی بیمه شدگان.

- ۹- منابع حاصل از تعرفه ارائه خدمات دندانپزشکی (بر اساس بسته خدمت تعریف شده دفتر سلامت دهان و دندان).
- ۱۰- منابع حاصل از ۱۰۰٪ تعرفه ارائه خدمت به سایر افرادی که خارج از سیستم ارجاع مراجعه می کنند. به عنوان مثال شهرنشینانی که بصورت میهمان در روستا به پزشک خانواده مراجعه کرده اند.
- ۱۱- منابع حاصل از ۱۰۰٪ تعرفه ارائه خدمت به افراد فاقد هر نوع دفترچه بیمه (اعم از بیمه روستایی یا سایر بیمه ها).
- تبصره ۱: تعرفه این خدمات در کتاب ویرایش دوم ارزش نسبی خدمات و مراقبت های سلامت جمهوری اسلامی ایران- سال ۱۳۹۵ که در اختیار معاونت درمان دانشگاه های علوم پزشکی کشور می باشد، بدست می آید.
- تبصره ۲: چنانچه بیمار صرفاً برای دریافت خدمات درمانی زنان به مامای مرکز مراجعه کند، فقط فرانشیز تعرفه آن خدمت را خواهد پرداخت. در صورت مراجعه به پزشک و ماما فقط فرانشیز تعرفه خدمت پزشک از بیمار اخذ می گردد. غیر از انجام مراقبت ها که در بسته خدمت آمده است (که رایگان می باشد)، برای تمام موارد ویزیت درمانی پزشک، باید فرانشیز مصوب دریافت گردد.
- تبصره ۳: دریافت فرانشیز در مورد برنامه های جاری نظام شبکه بهداشت و درمان از قبیل ویزیت گروه های هدف مصداق ندارد و چنین خدماتی، رایگان ارائه می گردد.
- تبصره ۴: ارائه مکمل های دارویی شامل: قرص آهن، اسید فولیک و مولتی ویتامین برای زنان باردار؛ قطره آهن، آد و مولتی ویتامین برای کودکان زیر ۲ سال؛ قرص فر فولیک یا قرص آهن برای دختران ۱۲ تا ۱۸ سال (دوران متوسطه)؛ و پرل ویتامین ۳ برای دانش آموزان از ابتدایی تا پایان متوسطه در هر دو جنس (۷ تا ۱۸ سال)، میانسالان و سالمندان (۳۰ سال و بالاتر) باید توسط خانه بهداشت یا پایگاه بهداشت به صورت رایگان انجام گیرد.
- تبصره ۵: حقوق پزشکان یا ماماها/ مراقبین سلامت رسمی، پیمانی، طرحی یا پیام آور که از محل اعتبارات جاری دانشگاه های علوم پزشکی پرداخت می شود.
- تبصره ۶: بیمارستان های همکار از مراجعین روستایی دارای دفترچه بیمه روستایی و برگه ارجاع، فرانشیز خدمات پزشکی و خدمات دارویی و پاراکلینیکی را باید براساس دستورعمل اجرایی برنامه بیمه روستایی و پزشک خانواده دریافت و لیست بیماران غیر اورژانسی همراه هزینه مربوطه را ماهانه به مرکز بهداشت شهرستان/ شبکه بهداشت و درمان شهرستان ارائه کنند. در مواردی که منجر به بستری گردد از طریق اداره بیمه به بیمارستان پرداخت می شود.

تبصره ۷: افرادی که برگه های دفترچه بیمه روستایی آنها به پایان رسیده باشد تا زمان اخذ دفترچه جدید، باید ۱۰۰٪ تعرفه را پرداخت کنند. در مورد نوزادان تازه متولد شده تا صدور دفترچه برای آنان، می توان با استفاده از دفترچه بیمه مادر آنها را تحت پوشش قرار داد و فرانشیز مصوب دریافت کرد.

تبصره ۸: استمرار پرداختها توسط اداره کل بیمه استان منوط به دریافت اوراق جداشده دفترچه بیمه روستایی است.
تبصره ۹: چنانچه فرد تابع هیچ نوع بیمه ای نباشد باید کل تعرفه خدمات را پرداخت کند (آزاد). مرکز خدمات جامع سلامت این افراد را به اداره بیمه سلامت شهرستان برای دریافت دفترچه بیمه روستایی راهنمایی نماید.
تبصره ۱۰: در ساعات موظف کاری مرکز خدمات جامع سلامت فرانشیزی که بیمار در این زمان باید پرداخت کند معادل ۵۰۰۰ ریال است. البته در مورد بیماران اورژانس ارائه خدمت در تمامی طول شبانه روز رایگان می باشد.
تبصره ۱۱: در زمان بیتوته و روزهای تعطیل مبلغ فرانشیز دریافتی پزشک جهت ویزیت و خدمات جانبی از بیماران غیر اورژانسی ۳۰٪ تعرفه دولتی می باشد.

تبصره ۱۲: در صورت وجود واحد تسهیلات زایمانی فعال، زایمان انجام شده در آن واحد برای گیرنده خدمت رایگان می باشد و نباید وجهی از مراجعه کننده دریافت شود ولی با تکمیل مستندات مربوط به پرونده بستری مادر، برگه دفترچه او جدا شده و برای سایر صندوق ها (به جز صندوق روستایی) با ارائه به اداره بیمه باید سهم تعرفه آن به صورت (FFS) به مرکز بهداشت شهرستان پرداخت گردد. در صورت فقدان واحد تسهیلات زایمانی، فرد به سطح دوم ارجاع می گردد، بدیهی است در صورت انجام زایمان در بیمارستان، هزینه های مربوطه توسط بیمه پرداخت خواهد شد.

تبصره ۱۳: ارائه تمامی خدمات بهداشتی تعریف شده در بسته های خدمت کاملا رایگان است. در صورت ارائه سایر خدمات (خارج از بسته خدمات سلامت) باید فرانشیز خدمت اخذ گردد.

تبصره ۱۴: تعرفه خدماتی که در چارچوب قراردادهای عقد شده نباشد و بیمار از مسیر ارجاع و پزشک خانواده مراجعه نکند، مانند خدمات پزشکی، دارویی، رادیولوژی و آزمایشگاهی نسخه شده توسط سایر پزشکان عمومی (غیر از پزشک خانواده تعیین شده برای محل و یا پزشک خانواده جانشین که مهر پزشک خانواده در نسخه وجود ندارد) و متخصصین در مراجعات خارج از نظام ارجاع، باید بطور کامل از بیمار اخذ گردد.

ماده ۴۳: شرایط اختصاصی در آمد برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی

بر اساس مصوبات هیئت امناء دانشگاههای علوم پزشکی کشور در سال ۱۳۸۴ در آمد بیمه روستایی از شمول کسر ۵ درصد سهم ریاست دانشگاه، معاف است. همچنین بر اساس مصوبه هیات امناء (نامه شماره ۶۲۹۸۴ مورخ ۱۳۸۴/۳/۲۹) مطرح و مقرر گردید به منظور استقرار و گسترش برنامه بیمه روستایی، دانشگاه های علوم پزشکی مکلف هستند کلیه اعتبارات تخصیص یافته برنامه بیمه روستایی، اعم از وجوه حاصل از عقد قرارداد با سازمانهای بیمه و یا سایر درآمدهای ناشی از بیمه روستایی را منحصراً" در چهارچوب دستورعملهای ارسالی از وزارت بهداشت در برنامه مربوطه هزینه کرده و نسبت به استقرار تجهیزات و خودروهای تحویل شده به دانشگاه برای مراکز تعیین شده توسط وزارت بهداشت اقدام کنند. همچنین، اجرای مفاد دستورعمل بیمه روستایی و پزشک خانواده صادره از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی الزامی بوده و دراین راستا مجوز موارد ذیل صادر می گردد

پرداخت کارانه به پرسنل استخدامی (رسمی، پیمانی، پیام آور و طرحی) در چهارچوب ضوابط و دستورعمل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
عقد قرارداد به منظور ارائه خدمات پزشکی و غیرپزشکی مورد نیاز برنامه از طریق بخش غیردولتی، اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی در صورت نیاز

ماده ۴۴: بودجه برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی

سرانه سالانه خدمات برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی از محل سهم سرانه توسط سازمان بیمه سلامت ایران تامین و در اختیار وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی قرار می گیرد. استفاده از اعتبارات این برنامه تحت هر عنوان در غیر از موارد تعیین شده در تفاهم نامه توسط ریاست دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی و ادارات کل بیمه سلامت استان ممنوع می باشد.

تبصره: سرانه سلامت (از محل اعتبارات ۱٪ مالیات بر ارزش افزوده) برای کل جمعیت ساکن در روستاها، شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر و عشایر محاسبه و توسط معاونت بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در اختیار سازمان بیمه سلامت قرار می گیرد تا مطابق بسته خدمات و اجرای مفاد تفاهم نامه، بر اساس لیست توزیع ارسالی از سوی معاونت در اختیار دانشگاه/ دانشکده ها قرار گیرد.

سرانه سلامت (از محل اعتبارات صندوق بیمه روستایی) برای جمعیت دارای دفترچه بیمه روستایی در روستاها، شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر و عشایر محاسبه می شود تا مطابق لیست توزیع ارسالی بر اساس ضرایب محرومیت توسط

معاونت بهداشت محاسبه شده و از سوی سازمان بیمه سلامت مطابق بسته خدمات و اجرای مفاد تفاهم نامه در اختیار دانشگاه/دانشکده ها قرار گیرد.

ماده ۴۵: مبلغ سرانه و محل تامین آن

سرانه سالانه خدمات سطح اول برای جمعیت مشمول برنامه (ساکنان روستاها، نقاط عشایری و شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر دارای دفترچه بیمه سلامت روستایی)، غیر از بیمه شدگان سایر سازمان‌های بیمه گر با جدول ضرایب و سرانه های هر شبکه تعیین می‌گردد.

تبصره: چنانچه جمعیت تحت پوشش هر پزشک خانواده از ۴۰۰۰ نفر دارای دفترچه بیمه روستایی بیشتر شد، ملاک پرداخت سرانه نسبت به جمعیت از سوی اداره کل بیمه استان به قرار زیر می‌شود.

الف) تا ۴۰۰۰ نفر جمعیت بیمه شده روستایی هر پزشک ۱۰۰ درصد سرانه پزشک پرداخت می‌گردد.

ب) از ۴۰۰۱ نفر تا ۵۰۰۰ نفر جمعیت بیمه شده روستایی به ازای افراد مازاد بر ۴۰۰۰ نفر ۵۰ درصد از سرانه پزشک پرداخت می‌گردد.

ج) در شرایطی که مرکز دارای ضریب محرومیت بالاتر از ۱/۷ باشد و امکان جذب پزشک میسر نباشد، به ازاء جمعیت مازاد بر ۵۰۰۰ نفر (صرفاً تا سقف ۷۰۰۰ نفر) ۲۵٪ سرانه پزشک پرداخت می‌گردد.

کل اعتبار سال ۱۳۹۵ این برنامه مبلغ ۳۰۰۰۰ میلیارد ریال است که - از محل صندوق بیمه سلامت روستاییان و شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر (مبلغ ۱۵۰۰۰ میلیارد ریال) برای حدود ۲۲ میلیون نفر جمعیت روستایی، عشایری و ساکنین شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر بیمه شده و اعتبارات یک درصد ارزش افزوده (مبلغ ۱۵۰۰۰ میلیارد ریال) برای ارائه خدمت برای حدود ۲۸ میلیون نفر جمعیت ساکن روستایی، عشایری و شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر، تامین می‌شود.

سرانه سالانه خدمات سطح اول برای جمعیت بیمه شده مشمول برنامه (ساکنان روستاها، نقاط عشایری و شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر دارای دفترچه بیمه سلامت روستایی)، غیر از بیمه شدگان سایر سازمان‌های بیمه گر، حدوداً به مبلغ ۱۲۱۰۰۰۰ ریال تعیین می‌گردد.

ماده ۴۶: سهم توزیع سرانه

توزیع سرانه در بسته خدمتی سطح اول از محل اعتبارات صندوق بیمه سلامت روستاییان و یک درصد مالیات بر ارزش افزوده به شرح ذیل می باشد.

جدول سهم توزیع سرانه:

موضوع	سهم از سرانه (درصد)	محل تامین اعتبار	محل هزینه کرد
حق الزحمه پزشک	۲۸	صندوق بیمه روستاییان	دانشگاه/ دانشکده
حق الزحمه ماما/ سایر نیروهای بهداشتی	۱۰	صندوق بیمه روستاییان	دانشگاه/ دانشکده
مدیریت و نظارت و جبران هزینه های اجرای برنامه (وزارت)	۴	صندوق بیمه روستاییان	ستاد وزارت بهداشت دانشگاه/ دانشکده
هزینه های مدیریت و نظارت و جبران هزینه های اجرای برنامه (بیمه)	۲	صندوق بیمه روستاییان	سازمان بیمه سلامت ایران
خدمات سلامت دهان و دندان	۵,۵	صندوق بیمه روستاییان	دانشگاه/ دانشکده
فرهنگ سازی، آموزش و بسترسازی	۰,۵	صندوق بیمه روستاییان	سازمان بیمه سلامت
راه اندازی سامانه الکترونیک سلامت	۲	۱ درصد ارزش افزوده	ستاد وزارت بهداشت/ دانشگاه/ دانشکده
خدمات دارویی	۱۳,۵	۱ درصد ارزش افزوده	دانشگاه/ دانشکده
خدمات پاراکلینیک (آزمایشگاه)	۷	۱ درصد ارزش افزوده	دانشگاه/ دانشکده
خدمات پاراکلینیک (رادیولوژی)	۲,۳	۱ درصد ارزش افزوده	دانشگاه/ دانشکده
تامین مکمل های دارویی	۴	۱ درصد ارزش افزوده	دانشگاه/ دانشکده
آماده سازی و بهبود استانداردهای واحدهای مجری برنامه و ساختارهای پیوسته آن	۱۶,۵	۱ درصد ارزش افزوده	دانشگاه/ دانشکده
بابت هزینه اجرای برنامه های فنی ادغام یافته با اولویت تقویت نظام مراقبت بیماری ها و کنترل عوامل خطر از قبیل کم تحرکی، رژیم غذایی ناسالم، مصرف	۲	۱ درصد ارزش افزوده	ستاد وزارت بهداشت /دانشگاه/ دانشکده

			سیگار و خودمراقبتی به منظور ارتقاء سلامت ، پیشگیری از بیماری ها، غربالگری و کنترل بیماری های واگیر و غیر واگیر از جمله دیابت ، فشار خون، بیماری های قلبی و عروقی، سرطان ها ،بیماری های مزمن تنفسی و بیماری های اعصاب و روان ،اعتیاد،سل ،ایدز، هیپاتیت ، فراهم نمودن جلب مشارکت فرد و جامعه در ارتقاء سلامت در بسته خدمت تعریف شده در سطوح نظام ارائه خدمت شبکه
دانشگاه/ دانشکده	۱ درصد ارزش افزوده	۲,۷	تامین خودروی سالم برای دهگردشی

ماده ۴۷: تخصیص و هزینه کرد اعتبارات

در تخصیص کل اعتبارات از اداره کل بیمه سلامت استان به دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی، رونوشتی به معاون بهداشتی و رییس مرکز بهداشت دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی مربوط ارسال می کند تا مجریان برنامه در جریان زمان و نحوه تخصیص اعتبارات باشند و به موقع برای دریافت اعتبار خود اقدام نمایند. معاون بهداشتی و رییس مرکز بهداشت استان، وظیفه نظارت بر اعتبارات تخصیص یافته و هزینه کرد آنها در منابع تعریف شده را به عهده دارد. ادارات کل بیمه سلامت استان ها، باید ماهانه ۸۰٪ کل سرانه را تا پانزدهم هرماه و ۲۰٪ باقیمانده را حداکثر ظرف یک ماه پس از پایش عملکرد به شرط رعایت مفاد تفاهم نامه پرداخت کنند. معاون توسعه دانشگاه موظف است با نظارت معاون بهداشتی دانشگاه/دانشکده بلافاصله گردش مالی را اجرایی کند تا حق الزحمه پزشکان، ماماها، پرستاران و سایر کارکنان دست اندرکار اجرای برنامه به موقع به دست آنان برسد.

مدیرمالی دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی موظف است ریزهزینه ها را هر شش ماه یکبار به اداره کل بیمه سلامت استان و مرکز مدیریت شبکه اعلام کند. پرداخت بعدی از سوی اداره کل بیمه استان منوط به دریافت این گزارش خواهد بود.

تبصره: براساس تبصره بند ۴ ماده ۴ تفاهم نامه مشترک، سازمان بیمه سلامت ایران مکلف است حداکثر ۷۲ ساعت کاری پس از دریافت منابع، اعتبارات مربوطه را برای سطح یک خدمات ابلاغ نماید و مدیران کل استانی حداکثر ظرف ۷۲ ساعت کاری پس از دریافت اعتبار آن را به دانشگاه پرداخت نمایند. همچنین دانشگاه مکلف است پس از

دریافت اعتبار حداکثر ظرف مدت ۷۲ ساعت کاری نسبت به تخصیص اعتبار دریافتی به شبکه ها و مراکز بهداشت شهرستان ها اقدام نمایند. به نحوی که پرداخت حقوق تیم سلامت در اولین فرصت مشخص شده در تفاهم نامه صورت پذیرد. در ضمن هر زمان اعتباری از محل ادارات کل بیمه سلامت استانها یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی درمورد این برنامه به دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی تخصیص داده شود، اداره کل بیمه سلامت استان و دانشگاه/دانشکده موظف است، رونوشتی از ابلاغ اعتبار را به مرکز مدیریت شبکه وزارت بهداشت ارسال دارد.

ماده ۴۸: شیوه پرداخت سرانه خرید خدمت

جمعیت هدف برنامه شامل کلیه افراد ساکن در مناطق روستایی، عشایر و شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر می باشد. درمورد عشایر هم جمعیت دارای دفترچه بیمه روستاییان و عشایر ملاک پرداخت سرانه است. برحسب تعداد جمعیت عشایر دارای دفترچه و زمان استقرار آن جمعیت در شهرستان باید سرانه آنها محاسبه شده و در قرارداد مشترک شبکه بهداشت و درمان شهرستان با اداره کل بیمه استان لحاظ گردد. زمان استقرار عشایر در هر شهرستان توسط سازمان امور عشایر استان تعیین و از طریق دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی اعلام می شود و سرانه افراد براساس زمان اقامت به شهرستان مربوطه پرداخت می گردد. در طول مدت حضور عشایر در منطقه تحت پوشش مرکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه بیمه روستایی و پزشک خانواده، حقوق پزشک و ماما یا پرستار در آن مدت برحسب جمعیت ساکن (روستایی و عشایری) محاسبه می شود. در این روش، ابتدا سهم سرانه خدمات سطح اول از کل اعتبار مشخص می شود. اداره کل بیمه سلامت استان موظف است سهم اعتبار مربوطه را طی قراردادی، پس از تعیین مراکز بهداشتی درمانی فعال (دارای پزشک به کارگیری شده موردنیاز و با وضعیت مشخص خدمات دارویی) دراختیار دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی قرار دهد. همچنین وزارت بهداشت اعتبارات مربوطه از محل ۱ درصد مالیات بر ارزش افزوده برای توزیع در اختیار سازمان بیمه سلامت ایران قرار می دهد. از منابع مالی برنامه، ابتدا سهم اعضای تیم سلامت (پزشک، ماما، دندانپزشک، بهداشتکار دهان و دندان، نیروی آزمایشگاه و رادیولوژی و سایر نیروهائی که از محل اعتبارات برنامه پزشک خانواده دستمزد آنان پرداخت می گردد) تعیین و سپس بقیه مبلغ منابع ثبت شده در برنامه بیمه روستایی و پزشک خانواده بر اساس مفاد تفاهم نامه ارسالی توزیع می گردد. تبصره ۱: اداره کل بیمه سلامت استان موظف است تا قبل از پانزدهم هرماه، حداقل ۸۰٪ از مبلغ مورد تعهد در قرارداد با شبکه بهداشت و درمان/مرکز بهداشت هر شهرستان را مستقیماً "به حساب بانک طرف حساب دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی (درآمد غیرقابل برداشت خزانه) واریز نماید و به معاونت بهداشتی دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی رونوشت کند.

تبصره ۲: معاون توسعه دانشگاه موظف است به محض واریز وجوه درآمد بیمه روستایی شهرستان به حساب درآمد استان، تمامی وجوه واریزی را ضمن ثبت در دفاتر مربوطه، به حساب خزانه واریز نماید و به محض بازگشت وجوه اعتباری برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی به حساب تمرکز درآمد اختصاصی دانشگاه، موارد را به اطلاع معاون بهداشتی دانشگاه برساند.

تبصره ۳: معاون بهداشتی با استناد جمعیت تحت پوشش برنامه، حجم ریالی منابع هر شهرستان، درصد عملکرد قابل قبول هر یک از سطوح استانی (دانشگاهی/ دانشکده ای)، شهرستانی و محیطی (شامل پزشک، ماما و سایر پرسنل) و براساس مندرجات دستورعمل برنامه بیمه روستایی و پزشک خانواده و دستورعمل پرداخت کارانه، دستور خرج ستاد استان و هر شهرستان را به تفکیک تهیه نماید.

تبصره ۴: معاون توسعه دانشگاه موظف است وجوه منابع اعتباری برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی را هر ماه یکبار با دستور خرجی که معاون بهداشتی دانشگاه در اختیار وی قرار می دهد، میان شهرستان های تابعه توزیع نماید.

تبصره ۵: مدیر شبکه بهداشت و درمان شهرستان یا رییس مرکز بهداشت شهرستان موظف است وجوه منابع اعتباری برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی تخصیصی ماهانه را مطابق دستور خرج معاون بهداشتی که استانداردهای آن در همین دستورعمل آمده است، هزینه نماید. همچنین مدیر شبکه بهداشت و درمان شهرستان یا رییس مرکز بهداشت شهرستان موظف است اسناد هزینه کرد وجوه منابع اعتباری برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی را قبل از ارائه به مدیریت مالی دانشگاه به تائید معاون بهداشتی دانشگاه برساند.

تبصره ۶: معاون توسعه دانشگاه و مدیریت امور مالی حق پذیرش اسناد هزینه کرد وجوه منابع اعتباری برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی را قبل از تائید معاون بهداشتی دانشگاه از شهرستان های تابعه ندارد.

تبصره ۷: روسای دانشگاه/ دانشکده های علوم پزشکی و معاونین بهداشتی دانشگاه ها موظف به نظارت بر شیوه هزینه کرد اعتبارات براساس تفاهم نامه و دستورعمل اجرایی برنامه خواهند بود و بایستی از انتقال این اعتبارات برای هزینه کرد در سایر بخش های شهرستان (خارج از سطح اول خدمات) جداً ممانعت بعمل آورند و تلاش نمایند تا سهم سرانه مراکز بهداشتی درمانی مجری برنامه پزشک خانواده هر شهرستان به شکلی واقعی در همان شهرستان هزینه گردد.

تبصره ۸: اسناد هزینه بایستی پس از بررسی توسط گروه گسترش شبکه معاونت بهداشتی به تایید معاونت بهداشتی دانشگاه رسیده و گزارش اسناد مالی براساس چارچوب تعیین شده به اداره کل بیمه استان و مرکز مدیریت شبکه ارسال گردد. دانشگاه/ دانشکده موظف است گزارش رعایت این ماده و هزینه کرد اعتبارات و منابع برنامه پزشک خانواده را از حسابرس دانشگاه/ دانشکده دریافت کرده و در جلسه هیات امنا مطرح کند.

تبصره ۹: مرکز بهداشت شهرستان موظف است تا قبل از بیست و پنجم هر ماه تمامی درآمدهای بیمه روستایی ناشی از ارائه خدمات واریز شده به حساب درآمدهای شهرستان را ضمن ثبت در دفاتر مربوطه، به حساب درآمدهای دانشگاه واریز نماید و گزارش آن را به مرکز بهداشت استان اعلام دارد.

تبصره ۱۰: مدیر مالی دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی موظف است که در ابتدای سال کل مانده وجوه بهداشتی و درآمدهای ماهانه بیمه روستایی را به تفکیک صندوق بیمه و برحسب مناطق روستایی و شهری به معاون بهداشتی دانشگاه/دانشکده اعلام دارد و معاون بهداشتی نیز به مرکز مدیریت شبکه اعلام کند.

تبصره ۱۱: مرکز بهداشت شهرستان باید فهرست حقوق ارسالی به بانک برای پرداخت حقوق اعضای تیم سلامت طرف قرارداد برنامه را پس از ممهور شدن به مهر بانک در پایان هرماه به تفکیک اسمی به اداره کل بیمه سلامت استان ارائه نماید.

تبصره ۱۲: معاون بهداشتی دانشگاه موظف است ضمن اخذ گزارش عملکرد مالی فصلی از شهرستان های تابعه، گزارش سالانه عملکرد مالی و فنی خود را با امضای مشترک مدیریت مالی دانشگاه به مرکز مدیریت شبکه ارسال کند.

ماده ۴۹: شیوه پرداخت حقوق و مزایا

پرداختی به نیروهای تیم سلامت پرسنل رسمی، پیمانی، قراردادی و مشمولین قانون خدمت پزشکان و پیراپزشکان طرف قرارداد برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی برای پزشک، ماما، پرستار (در صورتی که جایگزین ماما باشد)، نیروی آزمایشگاه و رادیولوژی، که بر اساس این دستور عمل بکارگیری شده اند معادل حکم کارگزینی بعلاوه کارانه مورد محاسبه بر اساس مکانیسم پرداخت می باشد. معاون بهداشتی دانشگاه/دانشکده موظف است ترتیبی اتخاذ کند تا حقوق و مزایای آنان برابر مفاد این دستورالعمل تعیین و برقرار گردد. بدین صورت که حقوق و مزایای مندرج در حکم کارگزینی آنان به صورت ماهانه تا بیست و هشتم هرماه (پس از کسر کسورات قانونی) پرداخت شده و پس از آن کارانه مورد محاسبه طبق مکانیسم پرداخت ۷۰٪ بصورت علی الحساب ماهانه تا پنجم ماه بعد (پس از کسر کسورات قانونی) پرداخت گردد. ۳۰٪ باقیمانده هر ۳ ماه یکبار براساس نتایج پایش عملکرد و پس از کسر کسورات قانونی پرداخت می گردد. لازم است ۳۰٪ مربوط به پایش عملکرد حداکثر تا یک ماه پس از انجام پایش تسویه گردد. صدور حکم کارگزینی، متمم قرارداد کارانه و ابلاغ تعیین محل خدمت در ابتدای شروع به کار و ارائه فیش حقوقی در پایان هر ماه به این نیروها از سوی شبکه بهداشت و درمان شهرستان الزامی میباشد.

پرداختی جهت دندانپزشک و بهداشتکار دهان و دندان بر مبنای عملکرد به صورت کارانه می باشد. کارانه مورد محاسبه طبق مکانیسم پرداخت ۷۰٪ بصورت علی الحساب ماهانه تا پنجم ماه بعد (پس از کسر کسورات قانونی)

پرداخت گردد. ۳۰٪ باقیمانده هر ۳ ماه یکبار براساس نتایج پایش عملکرد و پس از کسر کسورات قانونی پرداخت می گردد. لازم است ۳۰٪ مربوط به پایش عملکرد حداکثر تا یک ماه پس از انجام پایش تسویه گردد. بدیهی است مبلغ حکم کارگزینی از سرجمع دریافتی دندانپزشک و بهداشتکار دهان و دندان کسر می گردد.

پرداختی جهت سایر نیروهای مورد نیاز تیم سلامت شامل پرستار/ بهیار، کاردان و کارشناس بهداشت خانواده، مبارزه با بیماریها، بهداشت محیط و حرفه ای مورد قرارداد برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی معادل نیروی پیمانی همتراز می باشد. همچنین پرداخت کارانه جهت این نیروها مجاز نبوده و در صورت نیاز به حضور آنان در خارج ساعات اداری، پرداخت اضافه کار از محل درآمد جاری و در سقف اعتبارات موجود بلامانع می باشد. صدور حکم کارگزینی و ابلاغ تعیین محل خدمت در ابتدای شروع به کار و ارائه فیش حقوقی در پایان هر ماه برای این نیروها از سوی شبکه بهداشت و درمان شهرستان الزامی می باشد.

تبصره ۱: پرداختی به مراقب سلامت دهان (دستیار دندانپزشک) از طریق خرید خدمات و از محل اعتبارات سرانه خدمات سلامت دهان و دندان و در سقف اعتبارات امکان پذیر می باشد.

تبصره ۲: چنانچه پزشکی در زمان بیتوته غیبت نماید، اعتبار در نظر گرفته شده برای بیتوته از دستمزد وی کسر می شود ولی اگر این غیبت برای بیتوته در روز تعطیل و در نوبت شیفت وی باشد، علاوه بر کسر اعتبار مربوط به بیتوته فرد در زمان تعطیل، معادل یک سی ام حقوق او نیز به ازای هر روز غیبت کسر می گردد.

تبصره ۳: چنانچه فرد طرف قرارداد زودتر از یک ماه محل خدمت خود را ترک کند، کل مبلغ قرارداد یک ماه وی پرداخت نمی شود چنانچه این فرد سابقه بیش از یکماه داشته باشد مبلغ مربوط به پایش وی که نزد مرکز بهداشت شهرستان است، کسر می شود.

تبصره ۴: پزشکان، ماماها و پرسنل طرف قرارداد که براساس تایید بنیاد جانبازان به عنوان جانباز و خانواده شاهد شناخته شده اند، بر مبنای بند ج ماده ۳۷ قانون برنامه سوم توسعه از پرداخت بیمه و مالیات معاف هستند.

تبصره ۵: مبلغ عیدی براساس رقم اعلام شده هیات محترم دولت و برحسب ماه خدمتی فرد طرف قرارداد، باید در پایان سال به وی پرداخت گردد.

ماده ۵۰: استانداردهای توزیع منابع اعتباری برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی

۱- معاون بهداشتی دانشگاه موظف است پس از تعیین سهم هر یک از سطوح براساس مندرجات همین دستورعمل و دستورعمل پرداخت کارانه، ضرایب عملکرد هر سطح را در سهم همان سطح اعمال نموده و دستور خرج ماهانه

(به تفکیک ماه) را بر این اساس تنظیم کند و به معاون توسعه دانشگاه ارائه دهد و معاون توسعه نیز عیناً براساس دستور خرج مذکور نسبت به توزیع منابع اقدام نماید.

۲- مرکز بهداشت شهرستان موظف است از اعتبارات تخصیصی، در گام اول مبالغ مورد تعهد در قراردادهای منعقد شده را براساس ضریب عملکرد، محاسبه کرده و سپس پرداخت نماید و پس از هزینه کرد، اسناد به تایید معاونت بهداشتی دانشگاه رسانده شود.

۳- مرکز بهداشت شهرستان موظف است از اعتبارات تخصیصی، هزینه های مربوط به ارائه خدمات دارویی، آزمایشگاهی و رادیولوژی به جمعیت تحت پوشش برنامه بیمه روستایی و پزشک خانواده را تامین و پرداخت نماید و پس از هزینه کرد، اسناد را به معاونت بهداشتی ارائه دهد.

۴- مرکز بهداشت شهرستان موظف است از محل درآمدهای اختصاصی برنامه موضوع منابع مالی تعیین شده در این دستورعمل، هزینه های مربوط به تامین فضای زیست یا بیتوته پزشک و مواد مصرفی مورد نیاز مراکز بهداشتی درمانی را تامین و پرداخت نماید و پس از هزینه کرد، اسناد را به معاونت بهداشتی ارائه دهد.

۵- مرکز بهداشت شهرستان اجازه خواهد داشت از محل منابع درآمدهای اختصاصی همین برنامه در دانشگاه/ دانشکده و محل ۴٪ اعتبارات برنامه در سطوح محیطی، شهرستان و دانشگاه/دانشکده به منظور جبران خدمات پرسنل با رعایت حجم خدمات و میزان مشارکت آنان در برنامه مبنی بر نتیجه ارزشیابی عملکرد به آنان کارانه پرداخت نماید.

ماده ۵۱: تعرفه ارائه خدمات دارویی

براساس کتاب ارزش نسبی خدمات تعرفه ارائه خدمات دارویی در داروخانه ها (دولتی یا غیردولتی) مستقر در مراکز خدمات جامع سلامت دولتی به شرط حضور داروساز، به ازای هر نسخه مبلغ ۸۰۰۰ ریال می باشد. ارائه دارو از قفسه دارویی اورژانس توسط پزشک یا کارکنان مرکز خدمات جامع سلامت در ساعات اداری (بدون حضور داروساز) و غیراداری و شیفت شب مشمول دریافت این تعرفه نیست.

تبصره ۱: اخذ تعرفه "ارائه خدمات دارویی" فقط زمانی که ارائه خدمات دارویی در محل داروخانه طرف قرارداد صرفاً با حضور داروساز انجام می شود، و جاهت قانونی دارد.

تبصره ۲: به استناد آیین نامه تاسیس داروخانه ها و در راستای ثبت الکترونیک نسخ دارویی و ارائه اطلاعات مورد نیاز به کمیته دانشگاهی تدوین فهرست دارویی پزشک خانواده توسط داروخانه های فاقد مسئول فنی داروساز، مقرر گردید در ازای هر نسخه ارائه شده از داروخانه به مرکز بهداشت شهرستان، مبلغ ۳۵۰۰ ریال در پرداخت مطالبات

داروخانه در هنگام تنظیم و پرداخت اسناد دارویی منظور گردد. بدیهی است دریافت هر گونه وجهی خارج از سهم بیمار از نسخه دارویی توسط داروخانه از بیمه شده ممنوع می باشد. یادآوری می شود این مبلغ مشمول داروخانه های واجد مسئول فنی داروساز نمی باشد و در این قبیل داروخانه ها، صرفاً تعرفه خدمات دارویی اخذ می گردد. کلیه داروخانه ها مکلف به ارائه دیسکت اطلاعات دارویی می باشند.

ماده ۵۲: سهم اعتبارات خدمات پاراکلینیک

ضرورت دارد شبکه بهداشت و درمان / مرکز بهداشت هر شهرستان برای تدارک خدمات پاراکلینیک بصورت یکسان عمل نماید. (دریافت FFS یا سرانه) و در صورت لزوم نسبت به عقد قرارداد با سایر مراکز دولتی یا غیر دولتی واجد شرایط اقدام نماید. ارائه خدمات آزمایشگاهی یا در مرکز مجری برنامه یا حداکثر با نیم ساعت فاصله زمانی با خودرو تا مرکز مزبور (یا حداقل فاصله زمانی ممکن) گیرد.

تبصره ۱: سهم اعتبارات خدمات آزمایشگاهی فقط در این دو صورت و برای ارائه کلیه خدمات آزمایشگاهی تعریف شده در بسته خدمت از طریق سرانه پرداخت می شود. در غیر این صورت، و فقط در صورت فقدان حتی یکی از دو شرط (داخل مرکز مجری برنامه یا با حداقل فاصله ممکن (ترجیحاً" تا نیم ساعت با خودرو تا مرکز)، خدمات آزمایشگاهی بصورت Fee For Service ارائه خواهد شد. یعنی سهم مربوطه از مبلغ قرارداد کسر می شود و تجویز پزشک برای خدمات آزمایشگاهی در دفترچه بیمه روستایی نوشته شده و حتی اگر خدمت در یکی از مراکز شبکه بهداشتی درمانی به بیمار ارائه شود، برگه دفترچه جدا می شود. در صورتی که، شرط با حداقل فاصله ممکن (ترجیحاً" تا حداکثر نیم ساعت با خودرو تا مرکز) میسر نباشد با تصویب ستاد هماهنگی دانشگاه/ دانشکده نسبت به تعیین واحدهای ارائه خدمت آزمایشگاهی اقدام شود و در این صورت، از همان شیوه سرانه استفاده می شود و نتیجه به ستاد هماهنگی کشوری اعلام می گردد.

تبصره ۲: سهم اعتبارات خدمات رادیولوژی فقط با مراکزی که یکی از دو شرط زیر را دارا باشند، در قرارداد لحاظ شده و از طریق سرانه پرداخت می شود:

- ۱- مرکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه دارای رادیولوژی فعال باشد.
  - ۲- فاصله واحد رادیولوژی طرف قرارداد مرکز خدمات جامع سلامت برای ارائه خدمات تا مرکز مزبور با حداقل فاصله ممکن و ترجیحاً" تا نیم ساعت فاصله با خودروی معمول در منطقه باشد.
- در غیر این صورت، خدمات رادیولوژی بصورت Fee For Service ارائه خواهد شد. یعنی سهم مربوطه از مبلغ قرارداد کسر می شود و تجویز پزشک برای خدمات رادیولوژی در دفترچه بیمه روستایی نوشته شده و حتی اگر

خدمت در یکی از مراکز شبکه بهداشتی درمانی به بیمار ارائه شود، برگه دفترچه جدا می شود. در صورتی که شرط با حداقل فاصله ممکن و ترجیحاً " تا حداکثر نیم ساعت با خودرو تا مرکز میسر نباشد با تصویب ستاد هماهنگی دانشگاه/ دانشکده نسبت به تعیین واحدهای ارائه خدمت رادیولوژی اقدام می شود و در این صورت، از همان شیوه سرانه استفاده می گردد و نتیجه به ستاد هماهنگی کشوری اعلام می شود.

تبصره ۳: چنانچه سهم سرانه خدمات پاراکلینیک به مرکز بهداشت شهرستان پرداخت شود ولی مرکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه در پوشش شهرستان مربوطه قادر به ارائه خدمات با دو شرط ذکر شده نباشد، برابر سهم پاراکلینیک از مبلغ کل سرانه تعریف شده بابت پاراکلینیک آن مراکز کسر می گردد.

ماده ۵۳: روش خرید خدمت در خدمات دهان و دندان

پرداخت حق الزحمه تشویقی کارانه به منظور افزایش بهره‌وری و انگیزه کارکنان بدین شرح است:

۱- بهداشتکار دهان و دندان چنانچه کف خدمات موظف بر اساس جدول زمان سنجی را ارایه نمایند حداقل ۲۸ میلیون ریال و با توجه به ضرایب محرومیت چهارگانه قابل پرداخت خواهد شد و برای خدمات مازاد ارائه شده تا سقف دو برابر به شرط حضور در دو شیفت فعال (۴ ساعته)، بر اساس جدول زمان سنجی خدمات و تایید کارشناسان مربوطه قابل پرداخت خواهد بود.

۳- دندانپزشک چنانچه حداقل کف خدمات موظف بر اساس جدول زمان سنجی را ارایه نمایند حداقل ۶۴ میلیون ریال و با توجه ضرایب محرومیت چهارگانه قابل پرداخت خواهد بود و برای خدمات مازاد ارائه شده تا سقف دو برابر به شرط حضور در دو شیفت فعال (۴ ساعته)، بر اساس جدول زمان سنجی خدمات و تایید کارشناسان مربوطه، قابل پرداخت خواهد بود.

۴- خرید خدمت از بخش خصوصی نیز مطابق با تعرفه های مصوب از محل سهم سرانه برنامه بیمه روستایی مربوط به خدمات سلامت دهان و دندان بلامانع است که فرم قرارداد آن از طرف اداره دهان و دندان معاونت بهداشتی وزارت به دانشگاههای علوم پزشکی / دانشکده ابلاغ می گردد.

ماده ۵۴: اجرای برنامه های فنی ادغام یافته

اعتبارات بند (ی) ماده ۴ تفاهم نامه مشترک، بر اساس برنامه های عملیاتی مورد تایید مرکز مدیریت شبکه هزینه می گردد.

فصل دهم: نظام ارجاع پزشک خانواده و بیمه روستایی

ماده ۵۵: ارجاع در سطح یک خدمات

اجرای برنامه پزشک خانواده در شرایط معمول، مانند دستورعمل های قبلی نظام شبکه بهداشت و درمان، اولین محل مراجعه بیمار در روستاها باید خانه بهداشت و در شهرها باید پایگاه بهداشت باشد و پس از اینکه بهورز یا کاردان/ کارشناس بهداشتی شاغل در پایگاه بهداشت خدمات تعریف شده خود را برای مراجعه کننده انجام داد، در صورت لزوم و بنابر آنچه در دستورعمل های اجرایی هر برنامه آمده است، فرد را به پزشک خانواده مربوطه ارجاع دهد. (در صورت نبود پروتکل درمانی مشخص برای بهورز یا کاردان/ کارشناس بهداشتی، یا تحت شرایط اضطرار بیمار می تواند مستقیماً به پزشک خانواده مراجعه کند).

تبصره ۱: پزشک خانواده موظف است بیماران ارجاعی از خانه های بهداشت یا پایگاههای بهداشتی را معاینه، ویزیت و بر اساس پروتکل های درمانی تعیین شده تحت درمان قرار دهد و نتیجه اقدامات انجام شده و یا موارد قابل پیگیری سیر درمان را به اطلاع خانه بهداشت یا پایگاه بهداشتی ارجاع دهنده برساند. تبصره ۲: در صورتیکه بیمار نیاز به دریافت خدمات تخصصی و فوق تخصصی داشته باشد پزشک خانواده با تکمیل فرم ارجاع بیمار را به سطح دو یا سه ارجاع می نماید.

تبصره ۳: در هر حال مسئولیت مدیریت سلامت و بیماری جمعیت تحت پوشش بر عهده پزشک خانواده مربوطه می باشد و پزشک موظف است وضعیت بیمار ارجاع شده به سطح تخصصی را پیگیری و مشخص نماید.

ماده ۵۶: ارجاع در سطح دو خدمات

به منظور تقویت و توسعه نظام ارجاع و عملیاتی نمودن آن در برنامه پزشک خانواده در جمعیت روستایی، عشایری و شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر، تفاهم نامه جداگانه ای بین معاون درمان و سازمان بیمه سلامت ایران منعقد گردید. براساس این تفاهم نامه، پزشکان متخصص پذیرنده ارجاع در مراکز تخصصی سرپایی دولتی (که بیمار از طریق پزشک خانواده با فرم تکمیل شده ارجاع به آن مراکز معرفی شده است)، نسبت به تکمیل دقیق فرم پس خوراند اقدام نموده که سازوکار اجرایی آن متعاقباً " توسط سازمان بیمه سلامت ایران اعلام می شود. بدیهی است اجرای کامل مفاد تفاهم نامه مذکور توسط کلیه مراکز مجری سطح اول الزامی می باشد.

تبصره ۱: معاونت بهداشتی دانشگاه/ دانشکده با همکاری معاونت درمان دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی موظف است مسیر ارجاع تمامی شهرستان ها را طی مجموعه ای مکتوب تهیه و به اداره بیمه سلامت استان ارائه دهد.

تبصره ۲: مرکز بهداشت یا شبکه بهداشت و درمان شهرستان موظف است در شروع برنامه، مسیر ارجاع بیمار از سطح اول به سطوح بالاتر خدمات تخصصی و فوق تخصصی (سرپایی و بستری) را به ستاد هماهنگی دانشگاهی اعلام دارد.

تبصره ۳: در صورت عقد قرارداد بین بیمه با بیمارستان/ بیمارستان های شبکه، بیمارستان/ بیمارستان ها باید موظف به ایجاد پلی کلینیک های تخصصی شوند تا در ساعات خاصی (مناسب با شرایط تردد روستاییان) به بیمه شدگان روستایی خدمت ارائه دهند.

تبصره ۴: اداره بیمه سلامت استان موظف است در آغاز، پس از دریافت مسیر ارجاع، فهرست و مشخصات کلیه واحدهای ارائه دهنده خدمات سرپایی تخصصی و بستری سطوح دوم و بالاتر و محل آنها را که طرف قرارداد با بیمه هستند، حداکثر تا یک ماه پس از انعقاد قرارداد به مرکز بهداشت شهرستان و واحد پزشک خانواده ارائه دهد. هر تغییری که پیش می آید، بایستی مجدد اعلام شود. به هر حال، حداکثر در فواصل ۳ ماهه لیست نهایی باید به مرکز بهداشت شهرستان ارائه گردد.

تبصره ۵: معاون درمان دانشگاه/ دانشکده موظف است برای تسهیل در بستری بیماران تحت پوشش بیمه روستایی در هر بیمارستان یک نفر را بطور شبانه روزی برای پذیرش بیماران به جهت بستری بیمه شده روستایی اختصاص دهد. تبصره ۶: خدمات بخش بستری و درمان سرپایی تخصصی نیز بر اساس بسته خدمت و مراقبت های مدیریت شده و سایر ابزار کنترل، توسط معاونت درمان دانشگاه علوم پزشکی و با همکاری اداره بیمه سلامت استان نظارت می شوند.

ماده ۵۷: میانگین موارد ارجاع به سطوح بالاتر

میانگین موارد ارجاع به شرح زیر می باشد:

سقف ارجاع به متخصص تا حداکثر ۱۵٪ مراجعین به پزشک خانواده مرکز خدمات جامع سلامت می باشد. بدیهی است درصد مزبور شامل موارد ارجاعی به متخصص بر اساس مراقبت گروههای هدف و بسته خدمتی نیز می باشد. تبصره ۱: در عقد قرارداد با نیروهای متخصص، مکانیسم های ارائه بازخورد اطلاعات از متخصص به پزشک خانواده توسط بیمه سلامت براساس دستورعمل اجرای برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی در سطح تخصصی خواهد بود.

فصل یازدهم: نظام پایش و ارزشیابی

ماده ۵۸: شیوه پایش و نظارت

باتوجه به اهمیت پایش و نظارت بر نحوه انجام فعالیت ها در سطوح مختلف و به ویژه سطح محیطی، ضرورت دارد تمامی گروهها و واحدهای زیرمجموعه معاونت بهداشتی به مراکز مجری برنامه مراجعه کرده و چگونگی اجرای بسته های خدمت به گروه های هدف را مورد پایش قرار دهند. نتیجه نظارت ها در مرکز بهداشت شهرستان مورد تحلیل قرار می گیرد و آموزش های لازم به پرسنل محیطی به ویژه پزشک خانواده ارائه می شود.

تبصره ۱: لازم است پایش عملکرد اعضای تیم سلامت هر سه ماه یکبار توسط ستاد مرکز بهداشت شهرستان بر اساس چک لیست های ابلاغی مرکز مدیریت شبکه معاونت بهداشت وزارت متبوع صورت گیرد. نمرات این پایش ملاک پرداخت قطعی سه ماهه (۳۰٪) خواهد بود و نتایج پایش در اختیار اداره بیمه شهرستان قرار گیرد.

تبصره ۲: لازم است نمره پایش در پرونده اعضای تیم سلامت با ثبت امضای آنان درج گردد که علت کسر شدن حقوق یا تشویقی وی براساس نتیجه پایش سه ماهه فرد روشن باشد.

ماده ۵۹: پایش مشترک با اداره کل بیمه سلامت استان

اجرای پایش مشترک با اداره کل بیمه سلامت استان توسط چک لیست مورد توافق، هر ماه یکبار انجام می شود.

تبصره ۱: اداره کل بیمه استان موظف است پس خوراند بازدیدهای انجام شده در طول ماه قبل را حداکثر تا دهم ماه بعد برای رفع نواقص اعلام کند تا فرصت کافی برای اصلاح اقدامات توسط مراکز بهداشت استان ها و شهرستان ها فراهم باشد. نتایج پایش های مشترک مبنای کسورات خواهد بود. بدیهی است که نکات مورد نظر اداره کل بیمه سلامت استان به مرکز بهداشت شهرستان منعکس می گردد. مرکز بهداشت موظف به پیگیری می باشد.

تبصره ۲: ادارات کل بیمه سلامت استان بصورت مشترک یا اختصاصی با استفاده از چک لیستی که با تفاهم مشترک وزارت بهداشت و سازمان بیمه سلامت تهیه شده است، اقدام به نظارت ماهانه از مراکز مجری برنامه می نمایند. نتیجه این چک لیست باید تا قبل از نظارت بعدی به مرکز بهداشت شهرستان اعلام شود تا مرکز بهداشت شهرستان هرچه سریعتر نسبت به رفع مشکلاتی که از سوی اداره کل بیمه استان اعلام شده است، اقدام کند. بدیهی است ثبت موارد چک لیست پایش در سامانه پایش سازمان بیمه سلامت پس از رفع مشکلات ارائه شده باشد. نتایج پایش مشترک باید در جلسات هماهنگی ماهانه که بین مرکز بهداشت و ادارات بیمه شهرستان برگزار می گردد مورد ارزیابی قرار گرفته و نواقص خدمات تا پایان ماه توسط شبکه اصلاح گردد در غیر این صورت مشمول کسورات می شود. همچنین اداره کل بیمه سلامت استان موظف است امکان دسترسی به سامانه ورود اطلاعات

پایش را برای معاونت بهداشتی دانشگاه و مرکز بهداشت شهرستان فراهم نموده و گزارش کلیه اقدامات انجام شده به ستاد هماهنگی استان اعلام گردد.

ماده ۶۰: مداخلات آموزشی در پایش و نظارت

ستاد هماهنگی شهرستان با مشارکت گروه های آموزشی دانشگاه/ دانشکده باید برای طراحی و اجرای برنامه آموزشی پزشک خانواده، تیم سلامت طرف قرارداد در ابتدای خدمت و حین خدمت براساس نتایج پایش در مرکز آموزش بهورزی تقویت شده اقدام کند. با توجه به ناهمگونی مهارت های بهداشتی، درمانی، توانبخشی گروه پزشکی درگیر در این طرح، ضروری است آموزش های بهداشتی و بالینی عملی مرکز آموزش بهورزی تقویت شده با مکانیسم خرید خدمت از معاونت آموزشی دانشگاه/ دانشکده مربوطه یا ستاد هماهنگی کشوری/ دانشگاهی/ دانشکده ای انجام شود.

تبصره: ستاد هماهنگی دانشگاه/دانشکده موظف است اقدامات لازم برای اجرای برنامه آموزشی موردنیاز پزشکان خانواده و ماماهاى طرف قرارداد را مطابق بسته آموزشی تعیین شده بعمل آورد. آموزش بدو خدمت و آشنایی این افراد با نظام شبکه، وظایف تعریف شده برای آنها و بسته های خدمت الزام دارد. آموزش های ضمن خدمت براساس نتایج پایش ها، تعیین می گردند. برنامه ریزی برای برگزاری جلسات آموزشی اعضای تیم سلامت با همکاری اداره بیمه برگزار گردد.

ماده ۶۱: مسئولیت اجرای برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی

مسئولیت کلی اجرای برنامه بیمه روستایی در منطقه تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی به عهده رییس آن دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی می باشد. همچنین مسئولیت و نظارت بر کلیه موارد مطروحه در موضوع خدمات سلامت سطح اول به عهده معاونت بهداشتی و مسئولیت حسن اجرای برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی در موارد مطروحه در موضوع خدمات سطوح دوم و بالاتر به عهده معاونت درمان و معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی خواهد بود. همچنین حسن اجرای برنامه در سطح شهرستان به عهده مدیر شبکه بهداشت و درمان/ رییس مرکز بهداشت شهرستان می باشد. بدیهی است هیچیک از نظارت های مربوط به دانشگاه علوم پزشکی، نافی نظارت اداره بیمه سلامت استان بر کیفیت ارائه خدمات در سطوح مختلف نخواهد بود.

تبصره ۱: پزشک خانواده مسئول مرکز وظیفه اداره کردن تیم های سلامت تحت پوشش را دارد. همچنین وی مسئول فنی کلیه خدمات بهداشتی درمانی قابل ارائه در مرکز مجری پزشک خانواده می باشد.

تبصره ۲: پزشک خانواده مسئولیت دارد خدمات سلامت را در چارچوب بسته ی تعریف شده (بسته خدمت)؛ بدون تبعیض سنی، جنسی، ویژگی های اقتصادی اجتماعی و ریسک بیماری در اختیار فرد، خانواده، جمعیت و جامعه ی تحت پوشش خود قرار دهد.

فصل دوازدهم: مکانیسم پرداخت

در برنامه پزشک خانواده برای دستیابی به وضعیت مطلوب جنبه های مختلف خدمت، از روش Mixed Payment استفاده می شود.

دریافتی نیروهای طرف قرارداد برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی جهت پزشک، ماما، آزمایشگاه و رادیولوژی شامل دو بخش می باشد:

الف: حکم کارگزینی ب: کارانه

حکم کارگزینی: براساس آیین نامه اداری - استخدامی اعضای غیر هیئت علمی دانشگاه ها، حکم کارگزینی نیروهای قراردادی پزشک خانواده در ابتدای قرارداد صادر شده و مبلغ تعیین شده، پس از کسر کسورات قانونی در پایان هر ماه همراه با پرداختی های سایر پرسنل، پرداخت می گردد.

کارانه: براساس مکانیسم پرداخت تدوین شده در همین دستور عمل به صورت ماهانه محاسبه، و ۷۰٪ آن در پایان ماه و ۳۰٪ باقیمانده پس از انجام پایش به صورت سه ماهه پرداخت می گردد.

ماده ۶۲: مکانیسم پرداخت پزشک

الف) اجزا تاثیر گذار بر کارانه پزشک شامل: سهم محرومیت، سهم ماندگاری، جمعیت، تعداد شب بیتوته، سهم پراکنده گی یا دهگردشی، ضریب عملکرد، ضریب حضور و حق مسئولیت

۱- سهم محرومیت: بر اساس جدول زیر محاسبه می شود، عدد ۱ معادل ۷۰۰۰۰۰۰ ریال و بازای هر ۰,۰۱ افزایش میانگین ضریب محرومیت چهارگانه (دانشگاه/ دانشکده، شهرستان، بخش و مرکز) مبلغ ۸۸۶۰۰ ریال اضافه گردد.

میانگین ضرایب محرومیت دانشگاه ، شهرستان، بخش و مرکز	مبلغ تعیین شده برای متوسط ضریب محرومیت پزشک (ریال)
۱/۰۰	۷۰۰۰۰۰۰
۱/۰۵	۷۴۴۳۰۰۰
۱/۱۰	۷۸۸۶۰۰۰
۱/۱۵	۸۳۲۹۰۰۰
۱/۲۰	۸۷۷۲۰۰۰
۱/۲۵	۹۲۱۵۰۰۰
۱/۳۰	۹۶۵۸۰۰۰
۱/۳۵	۱۰۱۰۱۰۰۰
۱/۴۰	۱۰۵۴۴۰۰۰
۱/۴۵	۱۰۹۸۷۰۰۰
۱/۵۰	۱۱۴۳۰۰۰۰
۱/۵۵	۱۱۸۷۳۰۰۰
۱/۶۰	۱۲۳۱۶۰۰۰
۱/۶۵	۱۲۷۵۹۰۰۰
۱/۷۰	۱۳۲۰۲۰۰۰
۱/۷۵	۱۳۶۴۵۰۰۰
۱/۸۰	۱۴۰۸۸۰۰۰
۱/۸۵	۱۴۵۳۱۰۰۰
۱/۹۰	۱۴۹۷۴۰۰۰
۱/۹۵	۱۵۴۱۷۰۰۰
۲/۰۰	۱۵۸۶۰۰۰۰

۲- سهم ماندگاری: عوامل موثر در تعیین سهم ماندگاری عبارتند از:

- در سطح مرکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه معادل ۱۰۰٪

-در محدوده شهرستان معادل ۸۵٪

-در محدوده دانشگاه/ استان معادل ۷۰٪

-کل کشور معادل ۵۰٪

سنوات به سال محاسبه و به ازای یک سال کامل خدمت (برحسب ریال) براساس جدول زیر تعیین می شود، عدد ۱ معادل ۱۰۸۰۰۰۰ ریال و به ازای هر ۰,۰۱ افزایش میانگین ضریب محرومیت چهارگانه(دانشگاه/ دانشکده، شهرستان، بخش و مرکز) مبلغ ۱۳۶۰۰ ریال اضافه گردد.

تبصره ۱: برای افرادی که در شهرهای زیر بیست هزار نفر در قالب قرارداد با اداره کل بیمه در سنوات قبل به عنوان پزشک خانواده مشغول فعالیت بوده اند و پس از تحت پوشش قرارگرفتن این شهرها توسط دانشگاه در برنامه به عنوان پزشک خانواده ادامه فعالیت داده اند سهم مانگاری نامبردگان در سنوات قبل معادل سهم ماندگاری در محدوده کشور (۵۰ درصد) در نظر گرفته شود.

تبصره ۲: برای افرادی که در روستاها در قالب قرارداد با اداره کل بیمه در سنوات قبل به عنوان پزشک خانواده مشغول فعالیت بوده اند و پس از تحت پوشش قرارگرفتن این روستاها توسط دانشگاه در برنامه به عنوان پزشک خانواده ادامه فعالیت داده اند سهم مانگاری نامبردگان در سنوات قبل معادل سهم ماندگاری در محدوده دانشگاه/ استان (۷۰ درصد) در نظر گرفته شود.

میانگین ضریب محرومیت تعیین شده	بازای یکسال خدمت در مرکز خدمات جامع سلامت (ریال)
۱/۰۰	۱۰۸۰۰۰۰
۱/۰۵	۱۱۴۸۰۰۰
۱/۱۰	۱۲۱۶۰۰۰
۱/۱۵	۱۲۸۴۰۰۰
۱/۲۰	۱۳۵۲۰۰۰
۱/۲۵	۱۴۲۰۰۰۰
۱/۳۰	۱۴۸۸۰۰۰
۱/۳۵	۱۵۵۶۰۰۰
۱/۴۰	۱۶۲۴۰۰۰
۱/۴۵	۱۶۹۲۰۰۰
۱/۵۰	۱۷۶۰۰۰۰
۱/۵۵	۱۸۲۸۰۰۰
۱/۶۰	۱۸۹۶۰۰۰
۱/۶۵	۱۹۶۴۰۰۰
۱/۷۰	۲۰۳۲۰۰۰
۱/۷۵	۲۱۰۰۰۰۰
۱/۸۰	۲۱۶۸۰۰۰
۱/۸۵	۲۲۳۶۰۰۰
۱/۹۰	۲۳۰۴۰۰۰
۱/۹۵	۲۳۷۲۰۰۰
۲/۰۰	۲۴۴۰۰۰۰

تبصره ۳: در این دستورعمل هر جا از سوابق ماندگاری بحث شده است، منظور قراردادهای با شبکه بهداشت و درمان تحت عنوان پزشک خانواده روستائی است. چنانچه پزشکی با اداره کل بیمه سلامت بعنوان پزشک خانواده طرف قرارداد بوده و به تازگی جزو نیروهای پزشک خانواده طرف قرارداد شبکه شده است، سنوات همکاری در برنامه پزشک خانواده بعنوان ماندگاری مورد محاسبه قرار می گیرد. در سایر موارد نظیر قرارداد با سازمانهای بیمه گر در هر قالبی غیر از پزشک خانواده مشمول سنوات ماندگاری نمی شود. سنوات فعالیت همکاران درگیر در برنامه پزشک خانواده در سطوح ستادی شاغل در مدیریت شبکه / گسترش شبکه تا ۵۰ درصد سنوات سوابق کاری در ستاد و در غیر از مدیریت شبکه / گسترش شبکه تا ۲۵ درصد سوابق کار ستادی (در دانشکده / دانشگاه علوم پزشکی با تایید معاون بهداشتی دانشگاه) نیز جزو سوابق ماندگاری محسوب می شود.

تبصره ۴: جهت محاسبه کلیه سنوات فرد بر اساس سال آخرین محل خدمت موردنظر در قرارداد مدنظر است بعنوان مرکز اصلی و سایر مراکز قبلی طبق مطالب پیشگفت محاسبه می شود.

۳- جمعیت: به ازای هر نفر جمعیت تحت پوشش پزشک خانواده (کل جمعیت ساکن در مناطق روستایی، عشایر و شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر)، در مناطق با میانگین ضریب محرومیت ۱ مبلغ ۶۷۵۰ ریال می باشد؛ و به ازای هر ۱,۰۱ افزایش میانگین ضریب محرومیت چهارگانه (دانشگاه / دانشکده، شهرستان، بخش و مرکز) مبلغ ۸۵ ریال اضافه گردد.

میانگین ضرایب محرومیت دانشگاه، شهرستان، بخش و مرکز	مبلغ تعیین شده برای هر نفر جمعیت ساکن تحت پوشش پزشک (K) (ریال)	مبلغ تعیین شده برای هر نفر جمعیت ساکن تحت پوشش پزشک (K) (ریال) برای افرادی که کمتر از دو خانه بهداشت تحت پوشش دارند
۱/۰۰	۶۷۵۰	۶۸۵۸
۱/۰۵	۷۱۷۵	۷۲۹۰
۱/۱۰	۷۶۰۰	۷۷۲۲
۱/۱۵	۸۰۲۵	۸۱۵۲
۱/۲۰	۸۴۵۰	۸۵۸۶
۱/۲۵	۸۸۷۵	۹۰۱۸
۱/۳۰	۹۳۰۰	۹۴۵۰
۱/۳۵	۹۷۲۵	۹۸۸۲
۱/۴۰	۱۰۱۵۰	۱۰۳۱۴
۱/۴۵	۱۰۵۷۵	۱۰۷۴۶
۱/۵۰	۱۱۰۰۰	۱۱۱۷۸
۱/۵۵	۱۱۴۲۵	۱۱۶۱۰
۱/۶۰	۱۱۸۵۰	۱۲۰۴۲
۱/۶۵	۱۲۲۷۵	۱۲۴۷۴
۱/۷۰	۱۲۷۰۰	۱۲۹۰۶
۱/۷۵	۱۳۱۲۵	۱۳۳۳۸
۱/۸۰	۱۳۵۵۰	۱۳۷۷۰
۱/۸۵	۱۳۹۷۵	۱۴۲۰۲
۱/۹۰	۱۴۴۰۰	۱۴۶۳۴
۱/۹۵	۱۴۸۲۵	۱۵۰۶۶
۲/۰۰	۱۵۲۵۰	۱۵۴۹۸

۴- تعداد شب بیتوته: بیتوته جزو وظایف لاینفک پزشک خانواده طرف قرارداد است و هیچ پزشکی مجاز نیست از آن سرپیچی کند. مبالغ در نظر گرفته شده به ازای هر شب به شرح جدول زیر می باشد.

سهم بیتوته (ریال)					میانگین ضرایب محرومیت دانشگاه، شهرستان، بخش و مرکز
شبانہ روزی	مراکز معین	سه پزشک و بیشتر	دو پزشک	تک پزشک	
۱۵۰۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰۰	۹۰۰۰۰۰۰	۷۰۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰	۱/۰۰
۱۵۳۰۰۰۰۰	۱۲۳۰۰۰۰۰	۹۳۰۰۰۰۰	۷۳۰۰۰۰۰	۶۳۰۰۰۰۰	۱/۰۵
۱۵۶۰۰۰۰۰	۱۲۶۰۰۰۰۰	۹۶۰۰۰۰۰	۷۶۰۰۰۰۰	۶۶۰۰۰۰۰	۱/۱۰
۱۵۹۰۰۰۰۰	۱۲۹۰۰۰۰۰	۹۹۰۰۰۰۰	۷۹۰۰۰۰۰	۶۹۰۰۰۰۰	۱/۱۵
۱۶۲۰۰۰۰۰	۱۳۲۰۰۰۰۰	۱۰۲۰۰۰۰۰	۸۲۰۰۰۰۰	۷۲۰۰۰۰۰	۱/۲۰
۱۶۵۰۰۰۰۰	۱۳۵۰۰۰۰۰	۱۰۵۰۰۰۰۰	۸۵۰۰۰۰۰	۷۵۰۰۰۰۰	۱/۲۵
۱۶۸۰۰۰۰۰	۱۳۸۰۰۰۰۰	۱۰۸۰۰۰۰۰	۸۸۰۰۰۰۰	۷۸۰۰۰۰۰	۱/۳۰
۱۷۱۰۰۰۰۰	۱۴۱۰۰۰۰۰	۱۱۱۰۰۰۰۰	۹۱۰۰۰۰۰	۸۱۰۰۰۰۰	۱/۳۵
۱۷۴۰۰۰۰۰	۱۴۴۰۰۰۰۰	۱۱۴۰۰۰۰۰	۹۴۰۰۰۰۰	۸۴۰۰۰۰۰	۱/۴۰
۱۷۷۰۰۰۰۰	۱۴۷۰۰۰۰۰	۱۱۷۰۰۰۰۰	۹۷۰۰۰۰۰	۸۷۰۰۰۰۰	۱/۴۵
۱۸۰۰۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰۰	۹۰۰۰۰۰۰	۱/۵۰
۱۸۳۰۰۰۰۰	۱۵۳۰۰۰۰۰	۱۲۳۰۰۰۰۰	۱۰۳۰۰۰۰۰	۹۳۰۰۰۰۰	۱/۵۵
۱۸۶۰۰۰۰۰	۱۵۶۰۰۰۰۰	۱۲۶۰۰۰۰۰	۱۰۶۰۰۰۰۰	۹۶۰۰۰۰۰	۱/۶۰
۱۸۹۰۰۰۰۰	۱۵۹۰۰۰۰۰	۱۲۹۰۰۰۰۰	۱۰۹۰۰۰۰۰	۹۹۰۰۰۰۰	۱/۶۵
۱۹۲۰۰۰۰۰	۱۶۲۰۰۰۰۰	۱۳۲۰۰۰۰۰	۱۱۲۰۰۰۰۰	۱۰۲۰۰۰۰۰	۱/۷۰
۱۹۵۰۰۰۰۰	۱۶۵۰۰۰۰۰	۱۳۵۰۰۰۰۰	۱۱۵۰۰۰۰۰	۱۰۵۰۰۰۰۰	۱/۷۵
۱۹۸۰۰۰۰۰	۱۶۸۰۰۰۰۰	۱۳۸۰۰۰۰۰	۱۱۸۰۰۰۰۰	۱۰۸۰۰۰۰۰	۱/۸۰
۲۰۱۰۰۰۰۰	۱۷۱۰۰۰۰۰	۱۴۱۰۰۰۰۰	۱۲۱۰۰۰۰۰	۱۱۱۰۰۰۰۰	۱/۸۵
۲۰۴۰۰۰۰۰	۱۷۴۰۰۰۰۰	۱۴۴۰۰۰۰۰	۱۲۴۰۰۰۰۰	۱۱۴۰۰۰۰۰	۱/۹۰
۲۰۷۰۰۰۰۰	۱۷۷۰۰۰۰۰	۱۴۷۰۰۰۰۰	۱۲۷۰۰۰۰۰	۱۱۷۰۰۰۰۰	۱/۹۵
۲۱۰۰۰۰۰۰	۱۸۰۰۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰۰	۱۳۰۰۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰۰۰	۲/۰۰

۵- سهم پراکندگی یا دهگردشی:

- دهگردشی: پزشک خانواده می بایست در روستاهای اصلی با خانه های بهداشت با جمعیت کمتر از ۲۰۰۰ نفر حداقل ۱ بار در هفته و خانه های بهداشت با جمعیت بالای ۲۰۰۰ نفر دو بار در هفته سرکشی نماید. همچنین، باید هر ماه یکبار به روستاهای قمر و هر سه ماه یکبار به روستاهای سیاری مراجعه داشته باشد.

- سهم پراکندگی: این سهم، خود شامل چند گزینه می باشد:

✓ تعداد واحد تحت پوشش پزشک (نحوه محاسبه تعداد واحد تحت پوشش پزشک): (تعداد خانه بهداشت تحت پوشش پزشک ضربدر چهار) به اضافه (تعداد روستای قمر تحت پوشش پزشک) به اضافه (تعداد روستای سیاری تحت پوشش پزشک تقسیم بر سه)

✓ فواصل (نحوه محاسبه فواصل): (مجموع فواصل خانه های بهداشت تحت پوشش پزشک بر حسب کیلومتر ضربدر چهار) با اضافه (مجموع فواصل روستاهای قمر تحت پوشش پزشک تا مرکز بر حسب کیلومتر) به اضافه (مجموع فواصل روستاهای سیاری مسکونی تحت پوشش پزشک تا مرکز تقسیم بر سه بر حسب کیلومتر)

✓ ضریب دهگردشی: تعداد دهگردشی انجام شده در ماه تقسیم بر تعداد دهگردشی استاندارد در محاسبه ضریب دهگردشی، در هر روز حداکثر یک واحد در نظر گرفته می شود. که می تواند دورترین مسافت برای واحدهای دهگردشی شده لحاظ گردد.

ضریب دهگردشی * (سهم مجموع فواصل + سهم تعداد واحد های تحت پوشش) = سهم پراکندگی
در مناطق با میانگین ضریب محرومیت ۱ مبلغ ۲۱۶۰۰۰ ریال برای هر واحد می باشد؛ و بازای هر ۰,۰۱ افزایش میانگین ضریب محرومیت چهارگانه (دانشگاه / دانشکده ، شهرستان، بخش و مرکز) مبلغ ۲۷۲۰ ریال اضافه گردد.
در مناطق با میانگین ضریب محرومیت ۱ مبلغ ۷۰۰۰ ریال برای هر کیلومتر خاکی می باشد؛ و بازای هر ۰,۰۱ افزایش میانگین ضریب محرومیت چهارگانه (دانشگاه / دانشکده ، شهرستان، بخش و مرکز) مبلغ ۷۶ ریال اضافه گردد.
در مناطق با میانگین ضریب محرومیت ۱ مبلغ ۵۰۰۰ ریال برای هر کیلومتر آسفالت می باشد؛ و بازای هر ۰,۰۱ افزایش میانگین ضریب محرومیت چهارگانه (دانشگاه / دانشکده ، شهرستان، بخش و مرکز) مبلغ ۷۶ ریال اضافه گردد.

به ازای هر کیلومتر مسافت (آسفالت) (ریال)	به ازای هر کیلومتر مسافت (آبی یا خاکی) (ریال)	به ازای هر واحد (ریال)	میانگین ضرایب محرومیت دانشگاه، شهرستان، بخش و مرکز
۵۰۰۰	۷۰۰۰	۲۱۶۰۰۰	۱/۰۰
۵۳۸۰	۷۳۸۰	۲۲۹۶۰۰	۱/۰۵
۵۷۶۰	۷۷۶۰	۲۴۳۲۰۰	۱/۱۰
۶۱۴۰	۸۱۴۰	۲۵۶۸۰۰	۱/۱۵
۶۵۲۰	۸۵۲۰	۲۷۰۴۰۰	۱/۲۰
۶۹۰۰	۸۹۰۰	۲۸۴۰۰۰	۱/۲۵
۷۲۸۰	۹۲۸۰	۲۹۷۶۰۰	۱/۳۰
۷۶۶۰	۹۶۶۰	۳۱۱۲۰۰	۱/۳۵
۸۰۴۰	۱۰۰۴۰	۳۲۴۸۰۰	۱/۴۰
۸۴۲۰	۱۰۴۲۰	۳۳۸۴۰۰	۱/۴۵
۸۸۰۰	۱۰۸۰۰	۳۵۲۰۰۰	۱/۵۰
۹۱۸۰	۱۱۱۸۰	۳۶۵۶۰۰	۱/۵۵
۹۵۶۰	۱۱۵۶۰	۳۷۹۲۰۰	۱/۶۰
۹۹۴۰	۱۱۹۴۰	۳۹۲۸۰۰	۱/۶۵
۱۰۳۲۰	۱۲۳۲۰	۴۰۶۴۰۰	۱/۷۰
۱۰۷۰۰	۱۲۷۰۰	۴۲۰۰۰۰	۱/۷۵
۱۱۰۸۰	۱۳۰۸۰	۴۳۳۶۰۰	۱/۸۰
۱۱۴۶۰	۱۳۴۶۰	۴۴۷۲۰۰	۱/۸۵
۱۱۸۴۰	۱۳۸۴۰	۴۶۰۸۰۰	۱/۹۰
۱۲۲۲۰	۱۴۲۲۰	۴۷۴۴۰۰	۱/۹۵
۱۲۶۰۰	۱۴۶۰۰	۴۸۸۰۰۰	۲/۰۰

۶- ضریب عملکرد: بر اساس پایش عملکرد برنامه طبق چک لیست های موجود اقدام می شود. نحوه محاسبه ضریب عملکرد برابر است با امتیاز کسب شده تقسیم بر مجموع امتیازات ضرب در ۱۰۰

مکانیسم های عملکردی:

الف: تشویق

در صورت کسب امتیاز ۹۰٪، ضریب عملکرد برابر ۱/۰ ثبت می گردد.
در صورت کسب امتیاز بیش از ۹۰٪ بازای هر ۱٪ افزایش معادل ۲ صدم به ضریب عملکرد افزوده خواهد شد. در این صورت لازم است علت کسب امتیاز بالاتر از ۹۰ حتماً مشخص گردد.

ب: تنبیه

کسب ضریب عملکرد ۴۰٪ سبب لغو قرارداد می شود
کسب ضریب عملکرد ۷۰٪ و کمتر در دو دوره متوالی سبب لغو قرارداد می شود
کسب ضریب عملکرد ۷۰٪ سبب کسر ۳۰٪ مبلغ کل قرارداد می شود، البته نباید هریک از بخش های چک لیست، کمتر از ۵۰٪ شود. در چنین شرایطی به پزشک درمورد آن بخش، تذکر داده می شود.
می بایست موارد تنبیهی طی نامه کتبی توسط شبکه بهداشت و درمان شهرستان به پزشک مربوطه ابلاغ گردد.

۷- ضریب حضور: عبارتست از نسبت روزهایی که پزشک در محل خدمت خود حضور داشته است تقسیم بر تعداد روزهای ماه.

بازای هر روز که پزشک غیبت داشته باشد معادل دو سی ام دریافتی از کل حقوق وی کسر می گردد. این موضوع، شامل روزهای تعطیل که پزشک موظف به ارائه شیفت بود نیز می شود. خاطرنشان می گردد مراکزی که براساس دستورعمل نیاز به بیتوته ندارند، باید پزشک آن مرکز با نزدیکترین مرکز دارای بیتوته بصورت شیفتی بیتوته داشته باشد و به مردم هم اطلاع رسانی شود.

۸- حق مسئولیت: پزشک مسئول در مرکز خدمات جامع سلامت بعنوان مسئول تیم های سلامت مرکز محسوب می شود. حق مسئولیت پزشک در مرکز خدمات جامع سلامت با یک تیم سلامت تا ۴٪ مبلغ کل قرارداد به سرجمع مبلغ قرارداد نامبرده اضافه می گردد، به ازای هر تیم سلامت مازاد که تحت مدیریت پزشک مسئول مرکز می باشد ۱٪ به این مبلغ اضافه می گردد.

بعنوان مثال در مرکز خدمات جامع سلامت با دو تیم سلامت حق مسئولیت پزشک مسئول تا ۵ درصد مبلغ کل قرارداد می باشد. لازم به ذکر است سقف حق مسئولیت دریافتی حداکثر تا ۷ درصد می باشد.

تبصره ۱: کارانه پزشکان طرحی و پیام آور می بایست معادل ۸۰٪ کارانه پزشکان غیرطرحی باشد.

تبصره ۲: در مناطقی که امکان جذب پزشک یا ماما به هیچ عنوان مقدور نبوده یا متضمن شرایط ویژه و خاص هست (با میانگین ضرایب محرومیت چهارگانه ۱/۸۰ و بالاتر) به شرط موافقت ستاد هماهنگی دانشگاه/دانشکده و امکان تامین منابع مالی از سوی دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی می توان تا سقف ۲۰٪ به سرجمع دریافتی فرد اضافه کرد. در مراکز مجری برنامه که دارای ضریب محرومیت بالای ۱/۸۵ به شرط موافقت ستاد هماهنگی کشوری و دانشگاه و امکان تامین منابع مالی از سوی دانشگاه/دانشکده میتوان از نوع قرارداد اقماری استفاده کرد و پرداخت صرفاً ۷۰٪ کارانه برای ۱۵ روز کاری در ماه انجام می گردد. (حق بیتوته پزشکان مذکور به ازای تعداد شب بیتوته و بطور کامل پرداخت می گردد). در چنین شرایطی امکان استفاده از مرخصی استحقاقی در ماه وجود ندارد و فقط در شرایط اضطرار ضمن ارائه شواهد و مستندات مربوطه میتواند از نصف مرخصی استحقاقی بدون کسر حقوق در ماه استفاده نماید. لازم است که فهرست این پزشکان به همراه کدملی به اداره کل بیمه استان و مرکز مدیریت شبکه ارسال شود و این پزشکان حق هیچ گونه فعالیت پزشکی دیگری در کشور را ندارند. بدیهی است در صورت فعالیت ایشان در فعالیت پزشکی دولتی و خصوصی دیگر، لغو قرارداد خواهند شد.

تبصره ۳: تمامی پزشکان خانواده مستقر در مرکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه بیمه روستایی، مدیریت سلامت کل جمعیت تحت پوشش مرکز را عهده دار هستند (اعم از بیمه شده روستایی یا سایرین) و متناسب با فرمول تعیین شده در این دستورعمل از نظام پرداخت تقریباً "یکسانی برخوردار می باشند ولی یکی از آنها، به عنوان مسئول مرکز خدمات جامع سلامت و رابط مرکز با مرکز بهداشت شهرستان تعیین خواهد شد.

تبصره ۴: حداکثر سقف جمعیتی قابل محاسبه جهت پزشک خانواده ۵۰۰۰ نفر می باشد.

تبصره ۵: در صورتیکه جمعیت تحت پوشش پزشک کمتر از ۲۵۰۰ نفر باشد مبنای محاسبه جهت پزشک حداقل جمعیت معادل ۲۵۰۰ نفر خواهد بود.

ب) فرمول مکانیسم پرداخت پزشک خانواده در برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی:
سهم بیتوته + {ضریب حضور * [ضریب عملکرد * (سهم پراکندگی + (K ریال * جمعیت) + سهم ماندگاری + سهم محرومیت)]}

تبصره: حق الزحمه پزشکان قراردادی به عنوان پزشک جایگزین معادل متوسط حق الزحمه پزشکان شهرستان محل ماموریت بدون احتساب دهگردشی و بیتوته می باشد. بدیهی است در صورت انجام بیتوته و دهگردشی حق الزحمه مربوطه بر اساس مرکز محل ماموریت پرداخت می گردد.

هر گاه پزشک مرکز مجری برنامه به علت شرایط خاص و منطقه، بیماران غیر از جمعیت تحت پوشش خود را پذیرش و ویزیت کند، شبکه / مرکز بهداشت شهرستان می بایست ۲۰ تا ۴۰ درصد تعرفه پزشک را ماهانه به وی پرداخت نماید.

ماده ۶۳: مکانیسم پرداخت ماما / پاراکلینیک

الف) اجزا تاثیرگذار بر کارانه آنها شامل سهم محرومیت، سهم ماندگاری، جمعیت، سهم پراکندگی، ضریب عملکرد، ضریب حضور و ارائه خدمات اضافی می باشد.

۱- سهم محرومیت: میانگین ضرایب که از عدد ۱ شروع می شود. برای کاردان ها عدد ۱ معادل ۲۲۵۰۰۰۰ ریال و برای کارشناسان رقم ۲۷۵۰۰۰۰ ریال می باشد.

به ازای هر ۰,۰۱ افزایش میانگین ضریب محرومیت چهارگانه (دانشگاه / دانشکده، شهرستان، بخش و مرکز) برای کارشناس مبلغ ۳۵۰۰۰ ریال و برای کاردان مبلغ ۳۵۰۰۰ ریال اضافه گردد.

مبلغ تعیین شده برای متوسط ضریب محرومیت (ریال)		میانگین ضرایب محرومیت دانشگاه، شهرستان، بخش و مرکز
کارشناس	کاردان	
۲۷۵۰۰۰۰	۲۲۵۰۰۰۰	۱/۰۰
۲۹۲۵۰۰۰	۲۴۲۵۰۰۰	۱/۰۵
۳۱۰۰۰۰۰	۲۶۰۰۰۰۰	۱/۱۰
۳۲۷۵۰۰۰	۲۷۷۵۰۰۰	۱/۱۵
۳۴۵۰۰۰۰	۲۹۵۰۰۰۰	۱/۲۰
۳۶۲۵۰۰۰	۳۱۲۵۰۰۰	۱/۲۵
۳۸۰۰۰۰۰	۳۳۰۰۰۰۰	۱/۳۰
۳۹۷۵۰۰۰	۳۴۷۵۰۰۰	۱/۳۵
۴۱۵۰۰۰۰	۳۶۵۰۰۰۰	۱/۴۰
۴۳۲۵۰۰۰	۳۸۲۵۰۰۰	۱/۴۵
۴۵۰۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰۰	۱/۵۰
۴۶۷۵۰۰۰	۴۱۷۵۰۰۰	۱/۵۵
۴۸۵۰۰۰۰	۴۳۵۰۰۰۰	۱/۶۰
۵۰۲۵۰۰۰	۴۵۲۵۰۰۰	۱/۶۵
۵۲۰۰۰۰۰	۴۷۰۰۰۰۰	۱/۷۰
۵۳۷۵۰۰۰	۴۸۷۵۰۰۰	۱/۷۵
۵۵۵۰۰۰۰	۵۰۵۰۰۰۰	۱/۸۰
۵۷۲۵۰۰۰	۵۲۲۵۰۰۰	۱/۸۵
۵۹۰۰۰۰۰	۵۴۰۰۰۰۰	۱/۹۰
۶۰۷۵۰۰۰	۵۵۷۵۰۰۰	۱/۹۵
۶۲۵۰۰۰۰	۵۷۵۰۰۰۰	۲/۰۰

۲- سهم ماندگاری:

- در سطح مرکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه معادل ۱۰۰٪
  - در محدوده شهرستان معادل ۸۵٪
  - در محدوده دانشگاه/استان معادل ۷۰٪
  - کل کشور معادل ۵۰٪
- سنوات به سال محاسبه و بازای یک سال کامل خدمت (برحسب ریال) براساس جدول زیر تعیین می شود، عدد ۱ معادل ۵۵۰۰۰۰ ریال برای کارشناس و ۴۵۰۰۰۰ ریال برای کاردان می باشد
- بازای هر ۰,۰۱ افزایش میانگین ضریب محرومیت چهارگانه(دانشگاه/ دانشکده ، شهرستان، بخش و مرکز) مبلغ ۷۰۰۰ ریال برای کارشناس و ۷۰۰۰ ریال برای کاردان اضافه گردد.

میانگین ضریب محرومیت تعیین شده	بازای یکسال خدمت در مرکز بهداشتی درمانی (کارشناس) ریال	بازای یکسال خدمت در مرکز بهداشتی درمانی (کارداران) ریال
۱/۰۰	۵۵۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰
۱/۰۵	۵۸۵۰۰۰	۲۸۵۰۰۰
۱/۱۰	۶۲۰۰۰۰	۵۲۰۰۰۰
۱/۱۵	۶۵۵۰۰۰	۵۵۵۰۰۰
۱/۲۰	۶۹۰۰۰۰	۵۹۰۰۰۰
۱/۲۵	۷۲۵۰۰۰	۶۲۵۰۰۰
۱/۳۰	۷۶۰۰۰۰	۶۶۰۰۰۰
۱/۳۵	۷۹۵۰۰۰	۶۹۵۰۰۰
۱/۴۰	۸۳۰۰۰۰	۷۳۰۰۰۰
۱/۴۵	۸۶۵۰۰۰	۷۶۵۰۰۰
۱/۵۰	۹۰۰۰۰۰	۸۰۰۰۰۰
۱/۵۵	۹۳۵۰۰۰	۸۳۵۰۰۰
۱/۶۰	۹۷۰۰۰۰	۸۷۰۰۰۰
۱/۶۵	۱۰۰۵۰۰۰	۹۰۵۰۰۰
۱/۷۰	۱۰۴۰۰۰۰	۹۴۰۰۰۰
۱/۷۵	۱۰۷۵۰۰۰	۹۷۵۰۰۰
۱/۸۰	۱۱۱۰۰۰۰	۱۰۱۰۰۰۰
۱/۸۵	۱۱۴۵۰۰۰	۱۰۴۵۰۰۰
۱/۹۰	۱۱۸۰۰۰۰	۱۰۸۰۰۰۰
۱/۹۵	۱۲۱۵۰۰۰	۱۱۱۵۰۰۰
۲/۰۰	۱۲۵۰۰۰۰	۱۱۵۰۰۰۰

تبصره ۱: در این دستورعمل هر جا از سوابق ماندگاری بحث شده است، منظور قراردادهای با شبکه بهداشت و درمان بعنوان مامای طرف قرارداد برنامه پزشک خانواده روستایی است. چنانچه ماما/پرستاری با یکی از بیمه ها طرف قرارداد بوده و به تازگی جزو نیروهای طرف قرارداد شبکه شده است، همانند ماما/پرستار بدون هیچ ماندگاری محسوب می شود.

تبصره ۲: جهت محاسبه کلیه سنوات فرد بر اساس سال آخرین محل خدمت موردنظر در قرارداد مدنظر است بعنوان مرکز اصلی و سایر مراکز قبلی طبق مطالب پیشگفت محاسبه می شود.

۳- جمعیت: بازای هرنفر جمعیت تحت پوشش (کل جمعیت ساکن در مناطق روستایی، عشایر و شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر)، در مناطق با میانگین ضریب محرومیت ۱ (میانگین استان، شهرستان، و منطقه) برای کارشناس مبلغ ۹۴۰ ریال و برای کاردان مبلغ ۷۷۰ ریال می باشد و و بازای هر ۰,۰۱ افزایش میانگین ضریب محرومیت چهارگانه (دانشگاه/دانشکده، شهرستان، بخش و مرکز) مبلغ ۱۲ریال برای کارشناس و ۱۲ ریال برای کاردان اضافه گردد.

مبلغ تعیین شده به ازای هر نفر جمعیت کل تحت پوشش				متوسط ضرایب محرومیت استان، شهرستان، و منطقه
کارشناس با کمتر از دو خانه بهداشت (ریال)	کارشناس (ریال)	کارشناس با کمتر از دو خانه بهداشت (ریال)	کارشناس (ریال)	
۹۱۰	۷۷۰	۱۰۷۰	۹۲۰	۱/۰۰
۹۷۵	۸۳۰	۱۱۳۵	۱۰۰۰	۱/۰۵
۱۰۴۰	۸۹۰	۱۲۰۰	۱۰۶۰	۱/۱۰
۱۱۰۵	۹۵۰	۱۲۶۵	۱۱۲۰	۱/۱۵
۱۱۷۰	۱۰۱۰	۱۳۳۰	۱۱۸۰	۱/۲۰
۱۲۳۵	۱۰۷۰	۱۳۹۵	۱۲۴۰	۱/۲۵
۱۳۰۰	۱۱۳۰	۱۴۶۰	۱۳۰۰	۱/۳۰
۱۳۶۵	۱۱۹۰	۱۵۲۵	۱۳۶۰	۱/۳۵
۱۴۳۰	۱۲۵۰	۱۵۹۰	۱۴۲۰	۱/۴۰
۱۴۹۵	۱۳۱۰	۱۶۵۵	۱۴۸۰	۱/۴۵
۱۵۶۰	۱۳۷۰	۱۷۲۰	۱۵۴۰	۱/۵۰
۱۶۲۵	۱۴۳۰	۱۷۸۵	۱۶۰۰	۱/۵۵
۱۶۹۰	۱۴۹۰	۱۸۵۰	۱۶۶۰	۱/۶۰
۱۷۵۵	۱۵۵۰	۱۹۱۵	۱۷۲۰	۱/۶۵
۱۸۲۰	۱۶۱۰	۱۹۸۰	۱۷۸۰	۱/۷۰
۱۸۸۵	۱۶۷۰	۲۰۴۵	۱۸۴۰	۱/۷۵
۱۹۵۰	۱۷۳۰	۲۱۱۰	۱۹۰۰	۱/۸۰
۲۰۱۵	۱۷۹۰	۲۱۷۵	۱۹۶۰	۱/۸۵
۲۰۸۰	۱۸۵۰	۲۲۴۰	۲۰۲۰	۱/۹۰
۲۱۴۵	۱۹۱۰	۲۳۰۵	۲۰۸۰	۱/۹۵
۲۲۱۰	۱۹۷۰	۲۳۷۰	۲۱۴۰	۲/۰۰

۴- سهم پراکندگی یا دهگردشی: ماما حتی الامکان باید در تمام دهگردشی های پزشک خانواده به خانه های بهداشت، روستاهای قمر و روستاهای سیاری همراه وی باشد.

- دهگردشی: مامای تیم سلامت در روستاهای اصلی با خانه های بهداشت با جمعیت کمتر از ۲۰۰۰ نفر حداقل ۱ بار در هفته و خانه های بهداشت با جمعیت بالای ۲۰۰۰ نفر دو بار در هفته سرکشی نماید. همچنین، باید هر ماه یکبار به روستاهای قمر و هر سه ماه یکبار به روستاهای سیاری مراجعه داشته باشد.

- در محاسبه ضریب دهگردشی، در هر روز حداکثر یک واحد در نظر گرفته می شود. که میتواند دورترین مسافت برای واحدهای دهگردشی شده لحاظ گردد.

- سهم پراکندگی: این سهم، خود شامل چند گزینه می باشد:

✓ تعداد واحد تحت پوشش (نحوه محاسبه تعداد واحد تحت پوشش): (تعداد خانه بهداشت تحت پوشش ضربدر چهار) به اضافه (تعداد روستای قمر تحت پوشش) به اضافه (تعداد روستای سیاری تحت پوشش تقسیم بر سه)

✓ فواصل (نحوه محاسبه فواصل): (مجموع فواصل خانه های بهداشت تحت پوشش بر حسب کیلومتر ضربدر چهار) با اضافه (مجموع فواصل روستاهای قمر تحت پوشش تا مرکز بر حسب کیلومتر) به اضافه (مجموع فواصل روستاهای سیاری مسکونی تحت پوشش تا مرکز تقسیم بر سه بر حسب کیلومتر)

✓ ضریب دهگردشی: تعداد دهگردشی انجام شده در ماه تقسیم بر تعداد دهگردشی استاندارد

ضریب دهگردشی * (مجموع فواصل + تعداد واحد تحت پوشش پزشک) = سهم پراکندگی

تبصره: با توجه به عدم حضور نیروی پاراکلینیک در برنامه دهگردشی، این سهم به نامبردگان تعلق نمی گیرد.

متوسط ضرایب محرومیت استان، شهرستان، و منطقه	بازای هر واحد (ریال) کارشناس	بازای هر واحد (ریال) کاردان	بازای هر کیلومتر مسافت (آبی یا خاکی) (ریال) کارشناس	بازای هر کیلومتر مسافت (ریال) کارشناس	بازای هر کیلومتر مسافت (ریال) کارشناس	بازای هر کیلومتر مسافت (ریال) کارشناس
۱/۰۰	۳۶۶۶۰	۳۰۰۰۰	۱۲۰۰۰	۱۰۵۰۰	۸۰۰۰	۶۵۰۰
۱/۰۵	۳۸۹۹۴	۳۲۳۳۲	۱۲۶۰۰	۱۱۱۲۵	۸۶۵۰	۷۱۷۵
۱/۱۰	۴۱۳۲۸	۳۴۶۶۸	۱۳۲۰۰	۱۱۷۵۰	۹۳۰۰	۷۸۵۰
۱/۱۵	۴۳۶۶۲	۳۷۰۰۲	۱۳۸۰۰	۱۲۳۷۵	۹۹۵۰	۸۵۲۵
۱/۲۰	۴۵۹۹۶	۳۹۳۳۶	۱۴۴۰۰	۱۳۰۰۰	۱۰۶۰۰	۹۲۰۰
۱/۲۵	۴۸۳۳۰	۴۱۶۷۰	۱۵۰۰۰	۱۳۶۲۵	۱۱۲۵۰	۹۸۷۵
۱/۳۰	۵۰۶۶۴	۴۴۰۰۴	۱۵۶۰۰	۱۴۲۵۰	۱۱۹۰۰	۱۰۵۵۰
۱/۳۵	۵۲۹۹۸	۴۶۳۳۸	۱۶۲۰۰	۱۴۸۷۵	۱۲۵۵۰	۱۱۲۲۵
۱/۴۰	۵۵۳۳۲	۴۸۶۷۲	۱۶۸۰۰	۱۵۵۰۰	۱۳۲۰۰	۱۱۹۰۰
۱/۴۵	۵۷۶۶۶	۵۱۰۰۶	۱۷۴۰۰	۱۶۱۲۵	۱۳۸۵۰	۱۲۵۷۵
۱/۵۰	۶۰۰۰۰	۵۳۳۴۰	۱۸۰۰۰	۱۶۷۵۰	۱۴۵۰۰	۱۳۲۵۰
۱/۵۵	۶۲۳۳۴	۵۵۶۷۴	۱۸۶۰۰	۱۷۳۷۵	۱۵۱۵۰	۱۳۹۲۵
۱/۶۰	۶۴۶۶۸	۵۸۰۰۸	۱۹۲۰۰	۱۸۰۰۰	۱۵۸۰۰	۱۴۶۰۰
۱/۶۵	۶۷۰۰۲	۶۰۳۴۲	۱۹۸۰۰	۱۸۶۲۵	۱۶۴۵۰	۱۵۲۷۵
۱/۷۰	۶۹۳۳۶	۶۲۶۷۶	۲۰۴۰۰	۱۹۲۵۰	۱۷۱۰۰	۱۵۹۵۰
۱/۷۵	۷۱۶۷۰	۶۵۰۱۰	۲۱۰۰۰	۱۹۸۷۵	۱۷۷۵۰	۱۶۶۲۵
۱/۸۰	۷۴۰۰۴	۶۷۳۴۴	۲۱۶۰۰	۲۰۵۰۰	۱۸۴۰۰	۱۷۳۰۰
۱/۸۵	۷۶۳۳۸	۶۹۶۷۸	۲۲۲۰۰	۲۱۱۲۵	۱۹۰۵۰	۱۷۹۷۵
۱/۹۰	۷۸۶۷۲	۷۲۰۱۲	۲۲۸۰۰	۲۱۷۵۰	۱۹۷۰۰	۱۸۶۵۰
۱/۹۵	۸۱۰۰۶	۷۴۳۴۶	۲۳۴۰۰	۲۲۳۷۵	۲۰۳۵۰	۱۹۳۲۵
۲/۰۰	۸۳۳۴۰	۷۶۶۸۰	۲۴۰۰۰	۲۳۰۰۰	۲۱۰۰۰	۲۰۰۰۰

۵- ضریب عملکرد: بر اساس پایش عملکرد برنامه طبق چک لیست های موجود اقدام می شود. نحوه محاسبه ضریب عملکرد برابر است با امتیاز کسب شده تقسیم بر مجموع امتیازات ضرب در ۱۰۰

مکانیسم های عملکردی:

الف: تشویق

در صورت کسب امتیاز ۹۰٪، ضریب عملکرد برابر ۱/۰ ثبت می گردد. در صورت کسب امتیاز بیش از ۹۰٪ بازای هر ۱٪ افزایش معادل دو صدم به ضریب عملکرد افزوده خواهد شد. در این صورت لازم است علت کسب امتیاز بالاتر از ۹۰ کاملاً مشخص گردد.

ب: تنبیه

کسب ضریب عملکرد ۴۰٪ سبب لغو قرارداد می شود
کسب ضریب عملکرد ۷۰٪ و کمتر در دو دوره متوالی سبب لغو قرارداد می شود
کسب ضریب عملکرد ۷۰٪ سبب کسر ۳۰٪ مبلغ کل قرارداد می شود، البته نباید هیچیک از بخش های چک لیست، کمتر از ۵۰٪ شود. در چنین شرایطی به ماما درمورد آن بخش، تذکر داده می شود.
تبصره: می بایست موارد تنبیهی طی نامه کتبی توسط مرکز بهداشت شهرستان به ماما مربوطه ابلاغ گردد
۶- تعداد شب بیتوته:

به ازای هر شب که ماما در مرکز خدمات جامع سلامت مجری برنامه بیمه روستایی و پزشک خانواده بیتوته می کند، مبلغی در نظر گرفته می شود شامل جدول زیر می باشد. خاطرنشان می سازد که براساس دستورعمل، انجام بیتوته برای ماما/پرستار طرف قرارداد برنامه پزشک خانواده ضرورت ندارد.
تبصره: لازم است در صورت نیاز به خدمات ماما در زمان بیتوته، این نکته در متن قرارداد قید شود تا پس از امضاء آن توسط فرد، شبهه ای برای وی درمورد انجام بیتوته پیش نیاید.

متوسط ضرایب محرومیت استان، شهرستان، و منطقه	به ازای هر شب (ریال) کارشناس	به ازای هر شب (ریال) کاردان
۱/۰۰	۳۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰
۱/۰۵	۳۰۵۰۰۰	۲۵۵۰۰۰
۱/۱۰	۳۱۰۰۰۰	۲۶۰۰۰۰
۱/۱۵	۳۱۵۰۰۰	۲۶۵۰۰۰
۱/۲۰	۳۲۰۰۰۰	۲۷۰۰۰۰
۱/۲۵	۳۲۵۰۰۰	۲۷۵۰۰۰
۱/۳۰	۳۳۰۰۰۰	۲۸۰۰۰۰
۱/۳۵	۳۳۵۰۰۰	۲۸۵۰۰۰
۱/۴۰	۳۴۰۰۰۰	۲۹۰۰۰۰
۱/۴۵	۳۴۵۰۰۰	۲۹۵۰۰۰
۱/۵۰	۳۵۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰
۱/۵۵	۳۵۵۰۰۰	۳۰۵۰۰۰
۱/۶۰	۳۶۰۰۰۰	۳۱۰۰۰۰
۱/۶۵	۳۶۵۰۰۰	۳۱۵۰۰۰
۱/۷۰	۳۷۰۰۰۰	۳۲۰۰۰۰
۱/۷۵	۳۷۵۰۰۰	۳۲۵۰۰۰
۱/۸۰	۳۸۰۰۰۰	۳۳۰۰۰۰
۱/۸۵	۳۸۵۰۰۰	۳۳۵۰۰۰
۱/۹۰	۳۹۰۰۰۰	۳۴۰۰۰۰
۱/۹۵	۳۹۵۰۰۰	۳۴۵۰۰۰
۲/۰۰	۴۰۰۰۰۰	۳۵۰۰۰۰

۷- ارائه خدمات اضافی: چنانچه ماما علاوه بر خدمات مامایی و مراقبت از مادران، کودکان و زنان و همیاری پزشک به انجام وظایفی چون دارویاری و تزریقات و پانسمان نیز مشغول باشد به ازای خدمت دارویاری تا ۱۰٪ دریافتی وی و تا ۵٪ برای خدمات پرستاری (تزریقات و پانسمان و...) ماهانه به دریافتی وی اضافه می شود. ضرورت دارد این نکته در متن قرارداد قید شود تا پس از امضاء آن توسط فرد، شبهه ای برای وی در مورد انجام خدمات اضافی پیش نیاید.

۸- ضریب حضور: نسبت روزهایی که ماما/پرستار در محل خدمت خود حضور داشته است تقسیم بر تعداد روزهای ماه. (روزهای تعطیل و جمعه به روزهای حضور اضافه شود)

تبصره ۱: حق الزحمه ماماها/قراردادی به عنوان مامای جایگزین معادل متوسط حق الزحمه ماماها/شهرستان یا شهرستان های محل ماموریت مامای جایگزین مزبور می باشد.

تبصره ۲: به ازای هر روز غیبت فرد معادل دو سی ام دریافتی از کل حقوق وی کسر می گردد.

تبصره ۳: حداکثر سقف جمعیتی قابل محاسبه جهت ماما ۷۰۰۰ نفر می باشد.

تبصره ۴: در صورتی که جمعیت تحت پوشش ماما طرف قرارداد زیر ۴۰۰۰ نفر باشد، مبنای محاسبه، حداقل ۴۰۰۰ نفر خواهد بود.

ب) فرمول محاسبه کارشناس / کاردان ماما:

سهم بیتوته + {ضریب حضور * [ضریب عملکرد * (ارائه خدمات اضافی + سهم پراکندگی) + K} ریال * جمعیت + سهم ماندگاری + سهم محرومیت

هر گاه ماما مرکز مجری برنامه به علت شرایط خاص و منطقه، بیماران غیر از جمعیت تحت پوشش خود را پذیرش و ویزیت کند، شبکه / مرکز بهداشت شهرستان می بایست ۲۰ تا ۴۰ درصد تعرفه ماما را ماهانه به وی پرداخت نماید.

ماده ۶۴: مکانیسم پرداخت دندانپزشک / بهداشتکار دهان و دندان

با توجه به میانگین ضرایب محرومیت چهارگانه (استان، شهرستان، بخش، مرکز خدمات جامع سلامت) مبلغ قرارداد بر اساس جدول زیر قابل محاسبه می باشد:

جدول دریافتی دندان پزشک / بهداشتکار دهان و دندان با توجه به ضریب محرومیت چهارگانه

مبلغ تعیین شده برای متوسط دریافتی (ریال)		متوسط ضرایب محرومیت استان، شهرستان، بخش و مرکز
بهداشتکار دهان و دندان	دندانپزشک	
۲۸۰۰۰۰۰۰	۶۴۰۰۰۰۰۰	۱/۰۰
۲۹۴۰۰۰۰۰	۶۵۶۰۰۰۰۰	۱/۰۵
۳۰۸۰۰۰۰۰	۶۷۲۰۰۰۰۰	۱/۱۰
۳۲۲۰۰۰۰۰	۶۸۸۰۰۰۰۰	۱/۱۵
۳۳۶۰۰۰۰۰	۷۰۴۰۰۰۰۰	۱/۲۰
۳۵۰۰۰۰۰۰	۷۲۰۰۰۰۰۰	۱/۲۵
۳۶۴۰۰۰۰۰	۷۳۶۰۰۰۰۰	۱/۳۰
۳۷۸۰۰۰۰۰	۷۵۲۰۰۰۰۰	۱/۳۵
۳۹۲۰۰۰۰۰	۷۶۸۰۰۰۰۰	۱/۴۰
۴۰۶۰۰۰۰۰	۷۸۴۰۰۰۰۰	۱/۴۵
۴۲۰۰۰۰۰۰	۸۰۰۰۰۰۰۰	۱/۵۰
۴۳۴۰۰۰۰۰	۸۱۶۰۰۰۰۰	۱/۵۵
۴۴۸۰۰۰۰۰	۸۳۲۰۰۰۰۰	۱/۶۰
۴۶۲۰۰۰۰۰	۸۴۸۰۰۰۰۰	۱/۶۵
۴۷۶۰۰۰۰۰	۸۶۴۰۰۰۰۰	۱/۷۰
۴۹۰۰۰۰۰۰	۸۸۰۰۰۰۰۰	۱/۷۵
۵۰۴۰۰۰۰۰	۸۹۶۰۰۰۰۰	۱/۸۰
۵۱۸۰۰۰۰۰	۹۱۲۰۰۰۰۰	۱/۸۵
۵۳۲۰۰۰۰۰	۹۲۸۰۰۰۰۰	۱/۹۰
۵۴۶۰۰۰۰۰	۹۴۴۰۰۰۰۰	۱/۹۵
۵۶۰۰۰۰۰۰	۹۶۰۰۰۰۰۰	۲/۰۰

جدول زمان سنجی خدمات بر اساس نوع خدمت و زمان تعیین شده در جدول ذیل محاسبه می گردد. مبنای محاسبه جهت پرداخت دندانپزشک/ بهداشتکار به ازای هر شیفت فعال ارائه خدمت بر اساس جدول زیر می باشد. این مبلغ براساس عملکرد در صورت فعالیت در دو شیفت کاری ۴ ساعته حداکثر تا دو برابر قابل پرداخت خواهد بود.

جدول زمان سنجی خدمات سطح دو دندان پزشکی

محاسبه متوسط مدت زمان انجام خدمات دندان پزشکی و حداقل خدمات مورد تعهد در هر شیفت موظف		
ردیف	خدمت	متوسط مدت زمان انجام خدمت (دقیقه)
۱	فلوراید تراپی دو فک	۱۵
۲	فیشور سیلنت هر دندان ۶	۱۵
۳	جرم گیری و بروساژ دو فک	۲۵
۴	کشیدن دندان شیری	۱۵
۵	کشیدن دندان دائمی	۲۰
۶	پالپوتومی	۲۰
۷	ترمیم یک سطحی آمالگام	۲۵
۸	ترمیم دو سطحی آمالگام	۳۰
۹	ترمیم سه سطحی آمالگام	۴۰
۱۰	ترمیم یک سطحی اچ نوری	۳۰
۱۱	ترمیم دو سطحی اچ نوری	۴۰
۱۲	ترمیم سه سطحی اچ نوری	۴۵
۱۳	پالپ زنده	۳۰

در محاسبات فوق شامل مدت زمان خدمت، زمان قبل و پس از شروع خدمت، بی حسی و غیره می باشد. فعالیت آموزشی و معاینه در متوسط مدت زمان انجام خدمت لحاظ شده است

برای محاسبه تعهد ماهیانه، زمان خدمات انجام شده در شیفت های موظف در طول هر ماه جمع و به روش زیر محاسبه انجام می شود.

نحوه محاسبه دریافتی = $\frac{\text{مجموع زمان خدمات انجام شده در ماه بر حسب دقیقه}}{\text{تعداد روزهای کاری ماه ضرب در 240}} \times \text{مبلغ تعیین شده برای متوسط دریافتی}$

روزهای کاری ماه شامل تعداد روزهای غیر تعطیل ماه می باشد. و تمامی روزهای مرخصی استحقاقی و استعلاجی نیز در مجموع روزهای کاری ماه محاسبه می شود.

تبصره ۱: جهت تسریع در اجرای برنامه در پایان هر ماه مبلغ ۷۰٪ قرارداد بصورت علی الحساب پرداخت و الباقی تا سقف پرداختی مورد تایید، پس از تایید کارشناس دهان و دندان شهرستان و استان با توجه به بررسی عملکرد خدماتی دندان پزشک/ بهداشتکار دهان و دندان محاسبه و به صورت سه ماهه پرداخت خواهد شد.

تبصره ۲: ضریب عملکرد: بر اساس پایش عملکرد برنامه طبق چک لیست های موجود اقدام می شود و نحوه محاسبه بصورت زیر می باشد:

ضریب عملکرد برابر است با امتیاز کسب شده تقسیم بر مجموع امتیازات ضرب در ۱۰۰

مکانیسم های عملکردی :

الف: تشویق

در صورت کسب امتیاز ۹۰٪، ضریب عملکرد برابر ۱۰۰٪ ثبت می گردد.

در صورت کسب امتیاز بیش از ۹۰٪ بازای هر ۱٪ افزایش معادل ۲ صدم به ضریب عملکرد افزوده خواهد شد.

ب: تنبیه

کسب ضریب عملکرد ۴۰٪ سبب لغو قرارداد می شود.

کسب ضریب عملکرد ۷۰٪ و کمتر در دو دوره متوالی سبب لغو قرارداد می شود.

کسب ضریب عملکرد ۷۰٪ سبب کسر ۳۰٪ مبلغ کل قرارداد می شود، البته نباید هر یک از بخش های چک لیست،

کمتر از ۵۰٪ شود. در چنین شرایطی به پزشک درمورد آن بخش، تذکر داده می شود.

می بایست موارد تنبیهی طی نامه کتبی توسط شبکه بهداشت و درمان شهرستان به پزشک مربوطه ابلاغ گردد.

تبصره ۱: دریافتی دندان پزشکان طرحی و پیام آور می بایست معادل ۸۰٪ دریافتی دندان پزشکان غیر طرحی باشد.

ماده ۶۵: مکانیسم پرداخت سایر نیروهای بهداشتی

پرداختی جهت سایر نیروهای مورد نیاز تیم سلامت طرف قرارداد برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی شامل پرستار/ بهیار، کاردان و کارشناس بهداشت خانواده، مبارزه با بیماریها، بهداشت محیط و حرفه ای مورد قرارداد برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی معادل نیروی پیمانی همتراز می باشد. همچنین پرداخت کارانه جهت این نیروها مجاز نبوده و در صورت نیاز به حضور آنان در خارج ساعات اداری، پرداخت اضافه کار از محل درآمد جاری و در سقف اعتبارات موجود بلامانع می باشد.

تبصره ۱: پرداختی به مراقب سلامت دهان از طریق خرید خدمات و از محل اعتبارات سرانه خدمات سلامت دهان و دندان و در سقف اعتبارات امکان پذیر می باشد.

ماده ۶۶: کارانه سایر نیروها

به منظور جبران ارائه خدمات و درگیری در اجرای برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی مبلغی با عنوان کارانه برنامه پزشک خانواده به سایر نیروهای درگیر در اجرای برنامه در سطوح مختلف محیطی (بهورزان، نیروهای مراکز خدمات جامع سلامت به جز پزشک و ماما و نیروهایی که براساس قرارداد پزشک خانواده حقوق و مزایا دریافت می دارند)، پرسنل ستادی مرکز بهداشت شهرستان، پرسنل ستادی مرکز بهداشت استان پرداخت می گردد. اعتبار پرداختی از محل ۴ درصد سرانه (مدیریت و نظارت و جبران هزینه های اجرای برنامه) که در اختیار وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است و نیز منابع درآمدی برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی تامین می گردد. چگونگی پرداخت کارانه مذکور در دستورعمل جداگانه ای با عنوان دستورعمل پرداخت کارانه پزشک خانواده که تنظیم و ابلاغ می گردد خواهد بود.

ماده ۶۷: زمان اجرا

بر اساس تفاهم نامه ارسالی سال ۱۳۹۵، تاریخ اجرای این دستورعمل از ۹۵/۱/۱ تعیین می گردد و تا زمان ابلاغ دستورعمل جدید به قوت خود باقی است.

مسئولیت حسن اجرای دستورعمل فوق به عهده معاون بهداشتی دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی و مدیر کل بیمه سلامت استان بوده و ایشان پاسخگوی هر گونه تغییر و یا عدم اجرای مفاد آن خواهند بود.

فصل سیزدهم: پیوست ها

- ✓ تفاهم نامه مشترک
- ✓ چک لیست پایش مشترک با بیمه
- ✓ اقلام دارویی (۴۳۶ قلم داروی مورد تعهد)
- ✓ تجهیزات و آزمایش های قابل انجام آزمایشگاههای بهداشتی در برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی